

17

P. o. lat.

1458

Clara Orsini
Lehrerin des Caro. Privilegia
aus Ponza.

der geistvollste
Nachfolger von

Teofilo Folengo.

P.O. lat. 1458

Capriccia

MACARONICA

CUM NOVA APPENDICE

VENETIIS, MDCCXXVIII

Tom. Donati, Auct.

+

Ursinus, Caesar:
Capitulum Macaronica

MAGISTRI
STOPINI

POETÆ PONZANENSIS

Capriccia

MACARONICA.

CUM NOVA APPENDICE.

VENETIIS, MDCCXXXVIII.

Typis Dominici Lovisæ.

Superiorum Permissu.

W 6167/305

M A G I S T R I

S T O P I M I

P O E T A P O N T A N E N S I S

C A R O L I N A

M A C A R O N I C A

C U M N O V I S I M I D I C E

Bayerische
Staatsbibliothek
München

V E N E T I A M D C C X X V I I I

T y p o g r a p h i c a L o g o

—————
S p e c i m e n P r o b a

CÆSAR URSINUS

BENEVOLO LECTORI.

*U*M primis in adolescentia mea temporibus ad famosam Parnasi montagnam me contulissem, ibique ad portas Apollinaris pallzxi feriter pulsare, altisonisque vocibus clamare incepissem, ut me ladentrum ad fontem Caballinum Musæ conducerent, nulla tamen hitocchi pulsatione, aut oris sbratatione illuc intrandi gratiam obtinere potui. Ipse etenim Camena responderunt sbarbatis ad illas ingressus esse prohibitos, meque deinde veluti zaltronem vilanius oneratum, minaciis spaventatum, & derisionibus beffeggiatum, ab earum presentia dimiserunt, & ad bordelium cazzaverunt. Hac igitur de causa contristatus, contrurbatus, & quasi desperatus quid dicere, aut quid facere nesciebam. Finaliter malgradum Apollinis, & ad despectum Musarum me Poetam facere percipiens Cucagnam versus, nullum considerans periculum, nullam viaggi longitudinem, nullam corporis straccationem, caminum ingressus fui, ne cunquam (licet mihi sepe calcagnos saxa rumpissent) passus retinere volui, donec ad prestantissimam Bacchi Cortem perveniens à doctis, & formosis Musis Macaronicis acceptus, graditus, & honoratus fui, inde omnes dacordum meum deliberantes adimplere desiderium, non ad barbam, sed ad voluntatem riguardum habentes, me Poetam, gressito-

A 2 quum

quum, gnochificum, atque lasagnificum elegerunt, creaverunt, & declaraverunt, mutatoque nomine non amplius Casarem, sed Stopinum vocari comandantes grassis Macaronibus saturum, optimique moscatelli potione abbeveratum, hilari vultu, & allegro corde me ad patriam remiserunt. Huius igitur favore, Bacchique ittlarum Ducis furore varia scripsi, durante juventute, Poemata, quarum pars in hoc volumine habetur. Tu cortesissime Lector, si propter humorem scazzare malanconicum leggere volueris, idem facies, quod ego feci, nam propter medesimam causam ista ipse carmina composui, quae tibi ridendi aliquando facile materiam dabunt. De quantitate sillabarum à me in istis Macaronicis observata nolito meum misurandi carminis modum reprehendere, nisi prius regulam apud Merlinum videbis. Stà sanas, &c.

5

M A G I S T R I
S T O P I N I
P O E T Æ P O N Z A N E N S I S.

De Malitiis Putanarum.

Macaronea Prima.

NON mea Romanas cantat Mafelina batajas.
Grandia seu dictis gravibus brusamina
Trojæ.

Stellarum cursus mancum, mancūq; fadigas
Luna tuas, quamvis me nuper frigidus humor,
Temporis, atque poli docuit cognoscere motus.

Ipse putanarum referam malefacta canendo,
Fraudes, atq; dolos. Vos hinc sgombrate sorellæ
Fontis Apolinei, vestram non posco bevandam,
Nam mihi de sancto dudum compositam ligno
Sublevat unda sitim, purgans cum ventre medullas
Dulcia jam lætus gustavi, tristis amara
Nunc bibo, candelas mangiavi, cago stopinos.

Exemplis edisce meis male cautus Amator,
Qui seguitas falsas curiosa mente Putanas,
Quarum malitias omnes si scribere vellem,
Deficerem tantæ straccus sub pondere somæ
Bastabit partem pro nunc dixisse minorem,
Quinimo particulam de tot modo millibus unam.
Principio si lætus eas guardare comenzas,
Insuper adjungens (velut est usanza) salutem,
Propter habere suum, quem vulgus chiamat, amorem;
Quamvis amarus amor, caros qui strugit amantes
Illæ autem crudas se monstrant, atque retrosas,
Nec parlare volunt, nec respondere roganti,

Alzantes nasum gaudent parere superbas.
 Sed si bursa tibi fuerit ferrata Samarco,
 Quam gravidam cernent multam gestare monetam,
 Præstiter omittunt fastus, grandezza dabandam
 Mittitur, atq; pudor nullus, sermone reperto
 Cernitur, invadunt homines, molestina gajoffæ
 Verba trovare sciunt, cupidamq; trahentia mentem,
 Teq; vocant dominum, quem servum cernere vellent,
 Basia miscentes verbis, suggendo labellos
 Insidias tendunt, faciunt tibi mille carezzas.

Nos igitur luxu, nimiaque libidine tacti,
 Præcipitem carnis nequeunt ferre matanam,
 Signa voluptatis sequimur male fida fugacis.
 Sic volucres viscus trapolat, sic retia Cervos.
 Sic brevis in tenuem se prendit Musca ragnadam,
 Sic Mus insidias mortales parvulus intrat,
 Sic piscatores fallunt in littore pisces,
 Qui pensant grassum stulti mangiare bocconem,
 Et remanent tandem calamo per colla tacati.
 Sic nos, o Juvenes, spessum meretricibus istis
 Fallimur (hen facinus) nec nobis nostra videtur
 Perditio, nigrum qua strassinamur ad orcum.
 Perniciosa nimis, nimium damnosa voluptas,
 Quæ libertatem mortalibus abstulit omnem.
 Nec libertatem bastat, sed perdere robbam,
 Quid robbam dico? caram quin perdere vitam
 Constringit, levis hæc etiam jactura fuisset,
 Si quoque divinam juvenis non perderet aliam.

At bene si factum volumus discurrere nostrum.
 Scilicet, & propriam savii curare salutem
 Ad torcam scortas certè mandabimus istas.
 Quæ faciunt magnum cum nobis sæpe guadagnum
 Vendentes marzam grosso cum fænore mercem.
 Qualis formosi collucet petra sepulcri
 Exterius polita vaghis mira arte figuris,

Interius autem putrefacta cadavera servat,
 Talies, o Meretrix, quæ tantum bella videris
 Deforis, & dentrum servas sgualdrina magagnam.
 Ome malum suffert, omnem fert ipsa fadigam
 Dummodo lusentum valeat componere vultum.
 Hoc opus, hic labor est, vel auro tingere crinem,
 Vel variis nodis trezzam formare galantam,
 Cornua fronte gerens, brutos imitata Diabolos.
 Ut condurre queat tali sub rete morosos;
 Non mihi cum centum linguis si ferreus esset
 Spiritus, hic omnes possem comprehendere cosas,
 Quas scelerata Dei stampam guastando maneggiat
 Unctos, impiastros, bellettos, sputa, cirottos,
 Ampullas, scatulas, ferretos, bussola, specchios,
 Vasos, Vasettos, scudelas, & scudelinos,
 Trezzas, trezzetas, ricettos, & rizzolinos,
 Multaque preterea, quæ non bene Musa recordat.

Res indigna quidem, sed risu digna, videre
 Hanc domus in parvo solam cantone dabandam,
 Pictori similem deformes pingere guanzas.
 Artibus atque suis naturæ tollere mendas.
 Ipsa rugas vultu pellem strissando gualivat.
 Nigrantesque facit tergens albere ganassas;
 Sæpe crucem filo componit forficis instar
 Dentibus hinc capiens, hinc dextera stringit, & aprie
 Inde pelat frontem, mentum radit absque rasoro,
 Et male crescenti faciem pilamine mundat;
 Attamen hoc nihil est, similes quod perfida mores
 Artibus his habeat, sed fraudi tota nefandæ,
 Dedita, nequitiis, & sensu plena ribaldo;
 Si loquitur falsas loquitur sua bocca bosias,
 Lumina si voltat simulatis guardat ocellis,
 Sunt modo suspirans finti suspiria cordis
 Denique quicquid habet, vel visu cernitur, aut non
 Seu parlat, cogitat, pergit, seu lumine spectat

Flet, ridet, cantat, simulata fraude redundat.
 Quid referam mortes, guerras, tradimenta, batajas
 Brusamenta, dolos, lites, excidia, rixas,
 Quas Meretrix peperit? veteres voltate quadernos
 Nam quod ego dico retrovabitis essere nullam.
 Dicite quæso mihi quis fortem tradidit illum
 Sansonem, abscidens claros è vertice crines,
 Hostibus atque suis privandum lumine dedit?
 Nonne fuit Meretrix? quis te Rex inde gabavit?
 O sapiens Salamon veterum sapientia Regum?
 Nonne bagassa tibi fecit quoque rumpere collum?
 Quis tibi præterea causavit Troja ruinas?
 Quis tua brusavit nocturnis mœnia flammis?
 Quisvè pium Æneam vecchio cum patre fugavit?
 Annè Cavalazzus? Greci? non; quis fuit ergo?
 Nempe Putana fuit Phrigium seguitata morosum
 Quæ sibi pizzantem vellet gratare cotalam.
 Sed quid? ego de me qualcosam dicere nolo?
 Imo volo. Quis me nunc tantos ferre travajos,
 Crudeles dojas, scabiem, mala pasqua, malannum
 Causa fuit Meretrix terræ maledicta propago
 Triste scelus, scelerata lues, fœdissima pestis.

Præterea gaudent hæ ladræ semper amantes
 Accumulare novos, ac talem propter acquistum
 Nulla reformidant præsentis damna fadighæ,
 Aguzzant cerebrum, mentem sottosopra revoltant
 Sollicitant quafdam Ruffianas tempore vecchias,
 Quæ guidare solent corricos sæpe morosos,
 Immortale decus nam credunt esse Putanæ
 Scilicet ingentem miserum dominare catervam.
 Peccatum quin grande aliquem refudare morosum
 Esse putant, magnamque ferunt hanc esse paziam:
 Accipiunt omnes quibus est gravis æræ crumena,
 Metallumque ferens, quo cantant protinus orbi,
 Porta patet semper nullo discrimine cunctis.

Sis invenis, bellus, leggiadrus, fronte galantus,
 Sis vecchius, bruttus, gobus, slancatus, & orbus
 Dummodo sis riccus nunquam male viftus abidis;
 Porta patet cunctis, tamen est ulanza bagaffæ
 Tres magis ex omni numero fervare morofos,
 Omnibus in rebus fibimet succurrere prontos.
 Quos brevibus verbis, qui fint moft rare parecchio
 Nè tibi rincrescat, lector, scoltare parumper.

Diligit illa prius juvenem(seu fingit) amantem.
 Leggiadrum facie, speciosa fronte politum.
 Cui nondum teneras abscondit barba mascellas,
 Cui nitet ore color primævo in flore galantus.
 Qui quoque gajardo teneat sub pectore forzas,
 Qui veneris gaudet dulcem tractare duellum.
 Qui propriam Dominæ monftrat de nocte prodezzam
 Qui gioftrando valet feptem, vel octo careras.
 Currere, nec validam currendo rumpere lanzam
 Hic alios inter bertones carus habetur,
 Hic oculus dexter Dominæ, dulciffima vita.
 Hic fpecs eft mentis, foftegnum cordis, & almæ.
 Hic lux, ftella, jocus, folazzum, zoja, teforus.
 Sed nimis, ah, preftum misero fua gaudia paffant
 Tempore prætereunt, oimè, hæc folatia curto,
 Dulcia quippe volant, volucrique fimillima fumo,
 Sæpeque poft rifum nequicquam flere bifognat.
 Non tot habet cælum ftellas, animalia bofchi,
 Pontus aquas, aer volucres, fojamina filvæ,
 Quot mala, quot luctus juveni, mihi crede parantur
 Qui bona fic viridis confumit cara juventæ,
 Hinc venit omne malum; noftra hinc abfumitur ætas
 Hinc macies vultus, ftomachi fiacchezza brufantis
 Hinc pectus, hinc fchena dolet, venterque, pedesque
 Hinc mala Francesi nafcuntur femina morbi,
 Angoniæ, tumor femoris, malvagiaque febris
 Tencones, brofolæ, peftis peftifera, brozæ,

Crustatæ plagæ, capitis pellatio, dojæ,
 Ulcera, porfighi, bognones, rognà, caroli,
 Copia zardarum, buganzæ, gumma panocchiæ,
 Dentorumque dolor, rabies, gianduffa, podagra.
 Unde tot ad finem tristes portantur affanni,
 Milleque crudeles mortes patiuntur ad horam.

Ipse (fatebor enim) nec me vergogna tenebit.
 Alloquor, expertus, vanas nec fingo bosias,
 Ah quoties fudi gemitu comitante querelas,
 Ah quoties madido sguazzavi fronte ganassas.
 Ah quoties noctu somnum crudele vocavi,
 Ah quoties dixi superis pietate caretis,
 Ah quoties animam optavi spirare dolentem,
 Et calzas tirare semel moriendo daverum
 Quam sentire dojas passim per membra vagantes
 Ossa lacerantes, serpentes intra medullas,
 Nec tantum timeo, qui passavere dolores,
 Sed mea præsentès spaventant pectora morbi.
 Nunc quoq; dum meditor versus mea bracchia nutant
 Nunc etiam scribens dolor, oimè gridare coërcet.
 Nunc quoque versificans rognam cum carmine gratto,
 Est gravis incessu nimia languedine corpus.
 Macilenta nimis facies lanterna videtur,
 Distructam veluti consuescunt pingere mortem,
 Semimufolentos biscotti mangio tochellos,
 Una meum fatiat, cum disno, passa magonem,
 Pro boccam conzare venit post mandula pransum
 Est mea de sancto ligno, vernazza, falernus,
 Sic Medici, morbum pro discazzare comandant.

Sed quo Musa ruis? quis te furor urget ad istos
 Sermones voltare pedes? resume viaggium
 Dic modo post primum quem vult Putana secundum
 Bertone, per quem major sua gloria fiat.

Ille secundus erit, dominam qui protegit armis,
 Cujus ob affectam sit proutus ponere vitam

Quan-

Quando bisognaret, casus defensor in omnes,
 Armipotens, bravus spadacinus, sive guererus,
 Qui male parlantes bastonat sæpe rufianas,
 Qui bergantinos donat tajando ganallas,
 Vendicat offelas Dominæ, braveggiando menazzat,
 Est genus hoc hominum, veneti quos nomine Bullos
 Seu tagia cantones appellant, mangiaque ferrum:
 Scura supercilio dum guardant lumina torquent,
 Instar francorum capellazzum vertice portant,
 In quo sæpe solent longum cusire penacchium,
 Barba forusciti nimium tirata videtur,
 Blasphemant, renegant, strapazzant omnia verbis
 Ut de se timeant homines, habeantque pauram,
 Sæpe magazenos intrant, vodantque boccallos,
 Sæpe bonos guidant minchibnes intra tavernas,
 Atque illos faciunt grassum sibi solvere scottum.
 Spadazzam attaccant lateri, quæ guardat in altum
 Altera pugnalem pars monstrat, inde celata
 Pendet ab uncino centuræ circa culatas;
 Ferreus ipse manus defendit quantus utrasque
 Indefessa gravi stipantur pectora Zacco,
 Nocte gerunt targam, stoccum, simul atque corazzam,
 In frottam vadunt, parlantque andando Negottam,
 Ut videant taciti per stradam, subque fenestra,
 Si quæ forte suæ fit romancina Signoræ,
 Cui mazzare jurant omnes, quos illa comandat.

Ex istis igitur bravis vult Puta morosum
 Ciafcheduna suum, sua qui mandata secundet,
 Sed male finiscunt vitam: nam tempore cuncto
 Bravuram perdunt, animam cum sanguine sborrant,
 Sive super stradam hostili sub vulnere cascant.
 Belleque calzati stigias mittuntur ad undas,
 Sive catenati scura in presone tenentur,
 Crimina purgantes quæ comisere ribaldi,
 Sive ob majorem misfactum Judice justo

Bastonare gravi damnantur remige pisces,
 Grassaque de bravis deventant esca pedocchi,
 Sæpe super triplicem lignum dant colla soghetto,
 Percutiuntque suam moriendo calcibus umbram,
 Nec Venus, aut illos potis est defendere Mayors,
 Sed jam de binis dixi, veniamus ad altrum.

Tertius accedit graviori ætate Morosus,
 Cervello levior tamen, licet ipsa capillos
 Testa cinerosos habeat, grissumque colorem,
 Quem chiamare solet Corrivum nomine vulgus.
 Hic mandat panem (quamvis non fæmina solo
 Pane saturetur, carnis fit grande bisognum)
 Quotidie spendit. Dominæ mittitque Canistrum.
 Non de pisciculis inquam, vel carne boina,
 Sed de exquisitis plenum tantummodo rebus,
 Pinguifico sguizzare volunt nam ventre Putanæ,
 Quo magis ad ludum Veneris fit pronta voluntas,
 Hic sboriat nummos, Casæ pro solvere fittum,
 Vesturas comprat, bavaros, manilia, perlas,
 Forzeros, tavolas, scamnos, spalleria, cassas,
 Hic facit in summa totam splendescere Casam.

Deh poverelle nimis, quæ te stultitia colsit?
 O miserande senex, quæ te matezza piavit?
 Jam tua mortificat sensus vecchiezza golosos,
 Jam vires mancant frigescunt ossa, calorque
 Imus abit, nec habent ullum jam membra vigorem,
 Primavera locum, inverno subeunte, cedit,
 Testiculi crescunt, scurtatur chiodus Amoris.
 Nec tibi conceditur Veneris drizzare saettam,
 Lascivi unde solet procedere vulnus amoris.
 Jam te terra vocat, jam mors tibi saltat adossum,
 Tuque bagassorios in amores tempora perdis?

Illa sed hunc vecchium non sdegnat habere morosum
 Sdentatam basat boccam, frõtemque rapatam,
 Abbrazzat, carumque vocat patremque finumque,

Blandimenta facit, veteres medicando magnas,
 Sæpe fovet gremio, pietosa voce lusingat.
 Cordoſum ſimulat, quamvis ſit cordis allegra,
 Suspirans aliquando genas ſingultibus implet,
 Inſtruit inſidias lacrimis dum rumpit ocellos,
 Quos docuit ſemper plangoribus affore prontos,
 Denique mille modos penſat, fingitque trovatque,
 Donec etiam traditora queat trapollare briconem.

Non tot ſbalzat aquas, ventis ſoffiantibus æquor,
 Non tot damnati reſerantur faucibus Orci,
 Non tot mercantes faciunt ad dacia fraudes,
 Non tot piſciculos flavis habet Arnus in undis,
 Non tot habet Venetum fumantes terra caminos,
 Nec tot habet doſas, rancores, ſpaſma, dolores,
 Qui mala Franceſi patitur contagia morbi,
 Quot meretricis habet fraudes mens improba ladrae
 Hac minus offendit ferrum; minus ignis abruſat.
 Hac malatia nocet mancum, Mors pallida mancum,
 Vult bellos Veneris propter Imorzare bruſorem.
 Vult bravos propriam propter defendere cauſam,
 Vult Vecchios reliquis pro ſovegnire biſogno,
 Atque in malhoram mandat finaliter omnes:
 Credite, ſi qua fides ſocio eſt præſtanda perito,
 Ille poteſt cautos Nocchierus reddere nautas,
 Qui vidit tumidi ſpauroſa pericula ponti.
 Quem ſcopulos inter tempeſtas horrida ſpinſit;
 Sic ego per provam parlans (licet utile non ſit
 Poſt perſos boves, ut dicunt, claudere ſtallam)
 Doctus ab expertis aliis ſuccurrere diſco. (gera
 Moſtrum horrendum ingens, Meretrix, quam dira Me.
 A Cane trifauci genuit Phlegetontis ad undam,
 Qua dominante regunt mentis retinacula ſenſus,
 Qua dominante ſuum ſtrapazzat quiſque decorem,
 Qua dominante ruunt verecundi fræna pudoris:
 Qua dominante beni diſcedunt corpore mores.

Qua

Qua dominante nihil veri prezzantur amici,
 Qua dominante parens est nati fraude gabatus,
 Qua dominante (nefas) miscentur sacra profanis,
 Qua dominante gravem non curat dives honorem,
 Qua dominante suum postergat pauper amorem,
 Qua dominante simul nascuntur furta, rapina,
 Luctus, homicidium, lites, discordia, pugnae,
 Heu fuge crudeles, Juvenis, quas perfidia tendit
 Infidias, caris dum te complectitur ulnis,
 Te sua vita vocans, ac spes dulcissimam cordis,
 Blanda oculos, lasciva genas speciosa capillos,
 Ne tamen ulterius tentes, nam ventre sub imo
 Puzzolenta nimis, quis credere posset? amorbat.
 Inferni gulfus jacet hic Acheronte sub atto
 Gurgite, quem vasto circondat sordida vallis,
 Obscurumque nemus, cujus sub opaca latenter
 Seu ruginolos habitant animalia campos:
 Larga quidem fædi sunt tantum intramina portus
 Navigium quod grande potest ingredi dentrum,
 Quamvis grande foret, quantum Babilonica turris,
 Majora involuit mentem maraviglia nostram
 Nullum posse foras saluum remeare Vassellum,
 Quodque perire facit conflatum ad littora mandat:
 Haud aliter referunt Scillam, crudamque Caribdim,
 Ingiottire rates, pariter vomitare medusas.
 Putrida quid memorem croceo labentia cursu,
 Flumina? sordifico seu manat unda meatu,
 Cujus odor faceret totas voltare budellas
 Sed cum prestezza nasum stoppare bisognat.
 Heu fuge quisquis ades, si qua est tibi cora salutis.
 Invisum, servile genus, sine lege superbum
 Consilio, ratione carens, virtutibus orbum,
 Si pecorella Lupum, si scampat retia cervus,
 Odit Læpra canes, Aquilas odore Columbæ,
 Cur nos malvagæ Meretrici stamus appressum:

Cur cercamus eam si nos consumit ogn' hora ?
Viscera si struggit cur non scampamus ab illa ?
Ite procul juvenes , pariterque recedite vecchi .
Si cupitis mundo tranquillam ducere vitam ,
Nusquam tuta fides lotii , latet anguis in herba ,
Nata dolo meretrix qua vere nullus amatur .
Mobilior vento : rapidi seu fluminis unda .
Nunc te ardentem amat post alter amatur ab ipsa ,
Nunc cupit ista unum inconstans mox diligit alterum :
Sæpe fugit fugiendo tamen vult improba jungi .
Sæpe rogata negat , quamvis vult vincere nunquam .
Fraudolenta , procax , menzognis plena dolosis .
Si ridet lasciva nutrit sub pectore sdegnum ,
Tristis ubi paret servat sub corde legrezzam ,
Masticat ingannos lacrimis dum lumina bagnat ,
Dum foyet occidit , trapolat dum tangit amicum ,
Oscula sunt strales , sunt blandimenta catenæ ,
Retia sunt sguardi , complexus vincla dolosi ,
Insidiæ risus , dulces tradimenta carezzæ
Sunt laquei movimenta pedum , quos tendit Amantem
Verba ligant hominum cupidæ nequissima mentes ,
Sunt gemitus spadæ , tot sunt suspiria flammæ ,
Vulnera sunt lacrimæ , singultus arra doloris .
Mors fera concubitus , baratri conjunctio pena
Omnia quid referam ? quis mai describere posset
Omne nefas , ac omne malum meretricis ad unguem
Sufficit hoc pro nunc quamquam mihi plura supersint ,
Dicere quæ possem , sed jam Fantescia siropum
Portavit calidum , quem me sorbere bisognat ,
Ecce siropus adest solitus , tibi Musa propino .

LAUDES DE ARTE ROBANDI.

Macaronea Secunda.

SURGITE gnochificæ nostri pia cura: Sorellæ.
 Vos mihi lactifluo boccam bagnate botiro.
 Ut mea Ladrificos valeat vox promere sensus.
 Ille ego, qui vestri nuper domicilia montis
 Ingressus grossum implevi macaronibus alvum,
 Magnum opus aggredior parvo dum carmine laudes
 Egregiamque artem conor celebrare robandi,
 Tu prior ex numero scendens de monte Cucagna,
 Berta veni, fer opem, juveni succurre poetæ,
 Nam vantos numerare suos, narrare triumphos,
 Grossiloquo plectro me Ladraria comandat,
 Cujus virtutum numerus cælestia avanzat
 Sidera, & immensi sbalzantes æquoris undas.
 Forte aliquis aderit, cui non bene nota facultas
 Est, nec abundanter Latronis cognita virtus,
 Qui mea burlabit laudantia carmina furtum,
 Ac bene si recta pensabit mente rasonem,
 Eximiosque valet ladri comprehendere honores,
 Certè erit hic tandem sforzatus vera fatendo,
 Dicere, virtute omnes hac esse minores,
 Quæ solet ad cœlum caros alzare seguaces,
 Majoresque inter mortales reddere claros,
 Quin puto, si talem mundus cognosceret artem,
 Publica quod strueret quisquis gimnasia Princeps
 Hæc faciens omnes præcepta audire Vasallos.

Non monstrat Natura bonum mortalibus ullum,
 Quod non sit melior veteris scientia ladri,

Non

Non nos doctrinam vecchi docuere Pedantes
 De qua nobilior non sit doctrina robandi,
 Non speculativæ sunt talia acumina mentis.
 Quæ non ingenio subtilis ladrus avanzet.
 Ex istis ladris unus ladronior altris
 Disposuit quondam nostram visitare crumenam,
 Quam cito gentiliter nummis tajando vodavit.
 Et me cum palmum nasi mandavit à casam.
 Certe aliquis similis cui tunc fortuna dedisset
 De manibus ladri talem soffrire malopram,
 Omnibus in bandis gridos mandasset ad auras.
 Omnibus extemplo testam rumpisset amicis,
 Omnes stordisset compagnos, atque parentes,
 Omnes contradas rumoribus, atque querelis
 mpleisset plateam totam, strepitofus, & urbem,
 lamasset furbos, villanos, atque gajoffos,
 sseque pro tali plectendos crimine ladros,
 loc ego, sed factum savia cum mente revolvens,
 t maturato memorans hanc corde bonopram
 ætificum toto sborravi pectore risum,
 sseque cognoscens magnum mea damna guadagnum,
 uæ potuere magis postac me rendere accortum,
 adrificam placida offesam cum mente soffrivi,
 uin remanens stupidus tantæ pro munere dotis
 gentique ladræ tactus virtutis amore
 isposui ejusdem versu celebrare valorem.

Principio si rectè istam pensamus ad Artem,
 ve accortezzam volumus discurrere ladri
 ve sottigliezzam, qua se inzegnare videmus,
 ve ministerium, quo nos per sæpe salutat,
 ve ardimentum, quo se sfazzatus avanzat,
 uis hunc miraculum nostri non dixerit orbis?
 uis hunc magnificæ monstrum non dixerit artis?
 uis hunc Naturæ non dixerit esse stuporem?
 c robbare quidem bisogni tempore novit,

Ut robbando famen vacet vitare molestam,
 Providus ut proprio possit succerrere damno,
 Milleque vivendo duos superare malannos.
 Multa docet fames, & non stat sub lege bisognus
 Sbusatas nec habet jejunos venter orecchias.
 Ergo ego si videro, quod me fames aspra travajat,
 Nec teneo, unde queam vodas implere budellas,
 Nec sit, qui misero porgat clementer ajutum,
 Nec sit, quam patior, qui curet cernere dojam,
 Nec sit, quo morior, qui vojat tollere morbum.
 Expectabo igitur, veniat quod ab æthere manna?
 Aut mihi quod propriam robbam ferat alter à casam.
 Nunquid depressus tanti sub pondere affanni
 Me stessum potero poltronæ tradere morti?
 Quid juvat ingenium, quid prodest mentis acumen,
 Si propriis illo bisognis utere nescis?
 Ipsa fames homini comes est certissima pigro:
 Robba fugit miseros, sempre fugit illa dapocos,
 Robba homini robbare suo cum nomine monstrat,
 Robba vocatur enim qui illam robbare tenemur.
 Robbam solus habet, qui stat robbare paratus.
 Robbam nullus habet robbandi lentus in arte.
 Omnis homo (ut dicitur) bona naturaliter ambit.
 Omnis homo, & eontra mala naturaliter edit.
 Omnibus instinctum naturæ est quærere robbam,
 Unde solet verum, aut falsum procedere honorem
 Hinc auri bene sacra fames, hinc gustus habendi,
 Hinc robbæ alterius cunctis est nata voluntas.
 Nam qui plus robbam, qui plus hic possidet aurum,
 Hic magis est (sic mundus usat) stimatus ab altris.
 Nec poveras tantum personas talis habendi
 Voja tirare solet, non tantum pectora plebis
 Allicit ad furtum, quin magnos ipsa Signores
 Brama tiranneggiat: sed mutans nomen in illis.
 Dicitur ambitio, hæc omnes ad furta potentes,

Impellens merito debet ladraria vocari,
Sed quia non possunt hanc exercere bonopram,
Ut faciunt alii, tacita cum mente, Magnatos,
Illam quam cupiunt robbam robbare videmus
Per forza, & palam, lites, ac prælia miscent,
Armant soldados, armant in bella cavallos,
Ut valeant armis desiatam aquirere terram:
Ut proprium possint auro spoliare patronum,
Ut robbare queant alieni jura Reami,
Si quicunque cupit propria ditione tenere
Alterius Regnum, stradam quandoque trovasset
Illud secreto, absque alio clamore robbandi,
Nullum hic respectum jam scrupulosus habere,
Nulla hunc tardaret propriæ conscientia culpæ,
Quod non hanc faceret pronta cum mente rapinam
Quod non perficeret pacato hoc pectore furtum,
Sed quia se Reges cognoscunt esse latrones,
Alter, & alterius robbam truffare peroptant,
Quisque suam promptus lincæo lumine guardat,
Ne veniat major latro robbare minorem.

Nec pensare tamen debes, quod digna robandi
Ars, nostris tantum sit retrovata diebus,
Illam namque prius cœpit cognoscere mundus,
Quam mortale decus Regni, Regesque fuissent;
In prima dico Saturni ætate bayosi,
Aurea quæ nostri dixerunt secula patres:
Gens allhora rudes capiens ex arbore fructus,
Poma comedebat, seu duras robore giandas;
Quisque tamen pensans socium serbare majores,
Quam proprios, fructus: robbabat uterque vicissim,
Et quamvis homines nondum telluris ab alvo
Robbassent fulvum, quem mundus diligit aurum,
Et quamvis nullas struxissent arma batajas,
Unde tot hac nostra veniunt ætate malanni,
Ipsa tamen grossos homines Natura docebat

Tunc giandas, ac poma sui robbare propinqui,
 Gustus enim meliora suis aliena provabat,
 Ut docti inſelegant nobis præcepta Naſonis.
 Fertior ſeges eſſe alienis ſemper in agris.

Ex iſtis autem Patribus bravofus in orbe
 Filiuſexivit (nomen non recte recordor)
 Qui non contentus ſub parva vivere caſa,
 Nec ſatis eſſe putans alias robbare vivandas,
 Cæpit per forſam vicinos tollere campos.
 Omnibus, atque bonis veros ſpoliare patronos;
 Quos miſeros ferro, aut baſtone domare ſolebat
 Subjectos faciens propriis obedire comandis.
 Hanc pariter magnis moſtravit Regibus artem
 Ille Babiloniæ qui rexit primior urbem,
 Armorum forza mundani vagus honoris
 Bella ciens, ac regna rubans, quo creſcere poſſent
 Regna ſibi, & proprium lacrociniſio augere decorem.
 Hoc ſimul exemplo multos vaſiſſe latrones
 Cernimus, & armis, & dignitate minores,
 Qui non læta ſuis magni confinia Regni
 Uſurpare parant manibus, ſed munere furti
 Parvo contenti ſtudiant ſolum modo vitam
 Soutentare ſuam poltroni more valentis.
 Hæ robbare ſolent plenas de nocte bottegas,
 Aut de gallinis graſſos ſpogliare polaros,
 Aut de formoſis ſtallam ſgombrare Cavallis.
 Aut de ducatis taſcam vodare peſantem,
 Leggiadramque prior, qua mundus vixit, uſanzam
 Noctes, atque dies lata cum mente ſequuntur.

Sed quis præterea non dicat habere latrones
 Virtutes raras, doctrina, ac laude colendas?
 Quis non à ladris vitium videt omne remotum?
 Non tumdam Ladri tenet ulla ſuperbia mentem,
 Otia non illum, non illum tædia quaſtant,
 Non illum livor, non illum vana travajat

Ambi.

Ambitio, non pazza illum stultitia vexat
 Crimen Avaritiæ Latro cognoscere nescit,
 Quin liberalem potius se monstrat ubique,
 Largus & à cunctis exultat semper haberi.
 Non facit ille unquam facit ut mercator avarus,
 Cuncta suæ mattus qui stentat tempora vitæ,
 Qui maris, & terræ, quærens penetrare recessus
 Mille guajos patitur, pluvias, tonitrua, ventos,
 Ut faciat magnum robbæ fugientis acquistum,
 Qui semper magra contentus vivere mensa,
 Nūquam audet timidus grassum mangiare bocconem,
 Nè minuat robbam per tanta pericula partam
 Splendidus latro, parva qui nempe fadiga
 Consuevit dulcem sapiens acquirere robbam,
 Largius effundit, spendit generosus in omni
 Tempore, deque cibis cupiens tantummodo lautis
 Deque saporitis vivandis pascere ventrem (stat
 Quotidie sguazzat, squaquarat, tumquicquid acqui-
 Cum sociis godit dilectas intra tavernas,
 Deque aliis rebus vitam facit ille beatam.
 Hæc sed non bastant: Homines quis crederet unquana
 Hanc ladrariam perfectos reddere posse?
 Si justos illos, sanctosque vocare solemus
 Quos vera ante diem mortis confessio purgat,
 Quos pia pentitos reddit contritio cordis,
 Quos devota facit miseros ploratio culpæ,
 Quis non latrones cæli super astra volare,
 Atque Paradisi sedes implere fatetur?
 Isti etenim mortem cum noscunt esse propinquam,
 Ac fore se pensant breviter per colla picandos,
 Examinant totam passato per tempore vitam,
 Atque super cordam lacrimosa voce gridantes,
 Martirium crudele prius sub iudice portant,
 Inde Sacerdoti avantum flectendo zenocchios,
 Atque humili spargendo pias ex ore pregheras,

Pectore devoto confestant crimina quæque.
 Erroresque suos plangunt, veniamque dimandant,
 Post vero allegro ad forcem cum corde caminant,
 Tunc memores Sancti, ut dicunt Vangelia verbi,
 Qui patiuntur propter justitiam esse beatos.
 Sic fecit latro, pendens qui in Cruce dolenti
 Voce memento mei.....

Angustam cæli portam cattavit apertam.
 Hinc homines quosdam minchiones esse videmus,
 Qui vitium appellant furtum, quod nomen amatæ,
 Virtutis meritat, dum rectamente revolve
 Quot bona proveniunt homini fovepter ab illo:
 Qui sprezzat furtum, qui furti negligit artem
 Non habet ingenium, dulcem non sentit amorem
 Hæc etenim si esset vitium ladraria malignum,
 Ut dicunt multi, caram non quisque morosam
 Clamaret ladram, cari nec Amantis ab ore
 Ulla pateretur vitiosum scemina nomen?
 At quæcunque suo sentit sibi Ninsa moroso
 Dicere, tu ipsa meam robbasti ladra coradam,
 Tu mihi cara meum truffasti ladra magonem,
 Tu mihi cervellum, atque animam ladretta robbasti.
 Non modo se sdegnat, non se pro nomine ladrae
 Ingiurata tenet tantam quin corde legrezzam,
 Dolcezzamque capit tantam, dum ladra vocatur,
 Quod paret in secchia tunc mellis habere culamen.

At melius cupiens ladri scoprire prodezzas,
 Eximiæque hujus artis penetrare medullas.
 Quæ tam rara patent Patavinis dogmata Scolis,
 Quæ non abscondit docto sub pectore Latro?
 Nunquid Philosophus latrone est dignior? absit,
 Philosophus, Latroque una versantur in arte;
 Ille studet rerum occultas cognoscere causas,
 Lambicatque sibi cervellum tempore in omni,
 Ut secreta suo pareant manifesta volero,

Hic simul ascosas meditatatur pectore borsas,
Cogitat occultas stanzas, ubi robba tenetur.
Secretos pensat scrignos, ubi clauditur aurum,
Ingenium aguzzat, mentem sos sopra revoltat,
Ut retrovare modum valeat, stradamque robandi,
Astrologus ne potest Ladrum superare? nequequam,
Astrologus stellas, actusque observat earum,
Ac Planetarum cursus de nocte misurat,
Aspectus varios illorum ut noscere possit;
Ipse suo pariter latro de tempore noctis,
Fungitur officio, casas, ac tecta scovertat,
Ut melius possit ludentes cernere stellas,
Observatque diu crescentis cornua Lunæ,
Nam solet esse illi spessum contraria Luna.
Legista est forsitan major latrone? negatur.
Ille docet sacras, recto quæ tramite leges
Ostendunt nobis dritum seguitare caminum,
Quas pariter stimant isti, metuuntque ribaldi.
Non mancum facit ipse latro, qui nomine solo
Stare vigilantes homines constringit ogn'horam,
Cunctorumque implens trepidanti corda spavento,
Insegnat robbæ sicuram ponere guardam,
An volo latroni Medicum præponere; mancum,
Infirmo medicus medicinam præbet amaram,
Conflatum purgat corpus, vacuatque budellas,
Ægrotum ut possit quamprimum reddere sanum
Perfectus Medicus latro est, nam semper amarum
Hic facit imprimis alios sorbire siropum,
Hic nimium plenas vacuat volumine cassas,
Hic nimium grassas smagrat pinguedine casas.
Hic nimium gonfias castrat numismate borsas.
Ut servare queant homines præcepta salutis,
Sint tibi pauca satis, si tu vis vivere sanus.

Sed quid ego excelsas parvis includere cartis,
Innumerasque ladri laudes numerare laboro?

Has omnes solo cupiens comprehendere versu
 Hanc Artem dicam (nec vanas dico bosias)
 Esse Artem Artium, Scientiam Scientiarum
 (Scufabis, Lector, si non hoc recte caminat
 Carmen, nam volui hoc solo tibi dicere qualem
 Inter Virtutes teneat Ladraria coronam)
 Restant pauca mihi, quæ declarare bisognat,
 Sunt etenim multi, qui hujus virtutis honores
 Esse vituperium reputant, magnamque fatentur
 Vergognam, si quis frustratur, sive bolatur,
 Sive Super triplicem lignum per colla pichetur,
 Sed bene non ladri bona privilegia noscunt,
 Nec pia comprehendunt humanæ munera fortis,
 Præmia militiæ quondam dare Roma solebat,
 Dispensans varias variis in bella coronas,
 Ornabat capita, aut quercæ, aut de fronde gramignæ
 Majoresque super carros alzabat ovantes,
 Qui dicebantur lætis gaudere triumphis:
 Sic & honorata ladri qui fungitur arte,
 Alter cartacea exornat diademate frontem,
 Atque super schenam pergit spectandus Aselli.
 Alter sed folium berlinæ vectus ad altum,
 Ostendit scriptam tali pro munere causam,
 Alter dum frustam patitur, comitante caterva,
 Prætereundo videt gentes andare dabandam,
 Atque sibi à cunctis patefactam præbere stradam,
 Alter sed tandem (quod summa est gloria ladri)
 Ascendens scalam per cordam saltat abassum,
 Ultima dilecto concedens oscula Bojæ:
 Huc tamen innumeras cernes concurrere gentes,
 Fœminei sexus turmas, hominumque phalanges,
 Spectandique illum causa, juvenesque senesque,
 Sollicitare gradum, magna ac pietate calentes
 Confortatores secum, Pretosque, Fratesque,
 Nonne potest lætus tanto gaudere Triumpho?
 Nonne

Nonne potest ille hac dici pro forte beatus ?
 Quæ fors est melior mortis, quæ pulchior orbe.
 Quam supra parum forchæ distendere collum ?
 Omnes cum morimur sub tectum claudimus oculos
 Corpus & obscura nostrum reconditur arca,
 Sed super elatam forcem dum Latro picatur,
 More valentominis meliorem passat ad orbem,
 Atque potest moriens cœlum prospicere apertum,
 Quod genus mortis nunquam conceditur altris.
 O fœlix forca, ò mors fœlicissima forchæ,
 Quisnam felicem non dixerit esse Latronem,
 Ultima qui pendens in te suspiria sborrat ?
 Talem se certe ostendit, dum voce preganti,
 Sancte Deus Miserere mei clamando deorsum
 Trabucat, mundique humilem cum calcibus auram
 Percutiens liber, cunctis incagat avaris,
 Ad cujus barbam mollat moriendo corezam ;
 Sed quia dum laudes meditor cantare Latronis,
 Ipse duas horas tempus mihi Latro robavit,
 Nè mihi Berta simul robbetur cœnæ canenti
 Ladrificam laudo in saccum deponere Pivam.

D E L A U D I B U S
 I G N O R A N T I Æ.

Macaronica Tertia.

VOS modo pinguificæ colitis quæ tecta Cucagnæ
 Cassilloque ad nostras Musæ properate pregheras
 Dum mihi clara suas petti *Ignorantia* laudes:
 Materia ingenio certum dignissima vestro.
 Ad quam me noviter spingit fantasticus humor,
 Ut valeam mundo rarum scoprire tesorum,
 Quos possint homines tristes fugiendo fadigas
 Ducere contentos tranquilla per otia giornos.

Otia

Otia stelliferos terram paregiantia cœlos,
 Otia ignorantum semper dulcissima vita,
 Otia, quæ similes illos fecere Tonanti?
 Currite Grammatici, vos omnes currite Vates
 Currite Philosophi, Logici, Rethoresque disertis,
 Currite Cantores, Strologhi, vos currite matti,
 Et qui pensatis totam mangiasse Minervam,
 Doctrinasque omnes vestris lucrassse fadighis,
 Currite vos dico, nostrasque audite parolas,
 Adque Ignorantis versus distendite orecchias,
 Ipse etenim vobis claram monstrabo rasonem,
 Per quam sit melior studio Ignorantia vestro,
 Et quod majori sit dignitate provabo
 Quam reliquæ inventæ à primis sapientibus artes.
 Credite, mortales, vobis non dico bosiam,
 Nulla retrovatur toto sapientia mundo,
 Nulla sub excelso virtus manet inclita cœlo.
 Quod non sit virtute sua Ignorantia major.
 Si te nunc valida, Lector, ratione docebo,
 Lumine dum vojas perfecto cernere verum,
 Materiamque istam sana discurrere mente.

Quid juvat in cunctis vitæ studiare diebus?
 Quid juvat assiduas scribendo spendere noctes?
 Quid juvat in tantis cervellum perdere libris?
 Hi mala mille gerunt, hi portant mille travajos,
 Hi mentes hominum curis de tristibus implent,
 Hi speffum nostras animas cum corpore perdunt.
 Sed quia quæ scribo vi sunt portanda rasonis,
 Atque argumentis passim firmanda gajardis,
 Artibus à primis jam comenzare volenti
 Dicite quæso mihi, docti vos dico priores
 Grammatici, teneros pueros qui sæpe docetis:
 Ante Activos passivos formare latinos,
 Vos magis oblectans, quam declinatio, rectum,
 Et plusquam nomen conjunctio rendit alegros,
 Quid

Quid facitis mundo ? quem nobis fertis ajutum ?
 Quæ bona per vestros legitur doctrinas libellos ?
 Confiteor multas jam ves fecisse fadigas,
 Innumerosque prius cartæ imbrattasse quadernos
 Alter Eleganzas, alter sua scolia scripsit,
 Centurias alter, Commentaria protulit alter,
 Is quæstiones, Annotationes & ille,
 Antichitates alter, Paradoxa sed alter,
 Hic Lucubrationes, is Collectanea prompsit.
 Is fecit additiones, Miscellanea & ille,
 Omnia quæ tantum nostras confundere mentes,
 Et faciunt spessum studiando rumpere testam,
 Non tamen in tantis rationem reddite libris,
 Quo distinguendæ orandi sint ordine partes,
 Nec constructiones veras monstratis earum,
 Lis est fra vobis, quot sint pronomina vera,
 Nomina non nostis, an sint Gerundia verba,
 Præterea veram ignoratis reddere causam
 Cur aliqui Y,altri I, in dictionibus usant,
 Cur aliqui geminant lettras, non attamen altri,
 Cur duo diphtonga hæc videlicet, & œ
 Scribantur calamo, nec proferuntur ab ore.

Prætereo tantos contrastos, tantosque gridores,
 Qui inter vos passant variis de rebus agentes
 Omnis enim parere cupit sapientior altris,
 Seu ortographias, seu vultis aperire figuras,
 Etimologias, accentus, annalogias,
 Seu inflexiones præceptionesque docere,
 Temporis, & casus varietatemque modumque,
 Seu Scansiones versus, lungasque, brevesque,
 Seu litterarum numerum, seu genealogiam,
 Seu vultis monstrare an H sit littera nec ne,
 Omnia discendi, quæ non præcepta palesant,
 Sed quæ capricios monstrant tantummodo vestros
 Hinc pertinaces nimium, nimiumque maligni,
 Infu-

Infuriatis discordes unus in alterum,
 Et soffiretis mutuo strepare budellas,
 Alter, & alterius propriam mangiare coradam,
 Nec tantum inter vos regnant certamina, & iræ,
 Rancores, rixæ, lites, & jurgia mille.
 Sed multos etiam, qui fra nos ante fuerunt
 Doctrina, ingenio, ac multa gravitate Magistros
 Censuris vestris penitus lacerare soletis?
 Sæpius Aristotele à vobis nempe chiamatur,
 Quod nimis obscuro fuerit sermone locutus:
 Taxatur Plato, quod non ullo ordine scribat,
 Virgilius parvi ingenii, latroque vocatur,
 Tullius in multis damnatur partibus, atque
 Seneca calcina est, quæ prorsus mancat arena,
 Livius est nimia pro fictione notatus.
 Non propria scripsit Terentius ipse farina.
 Ovidius, Varo, Macrobius, Aulus, & altri
 Auctores multi à vobis biasmantur ubique
 Quorum non estis digni scalzare stivallos,
 Nec minimo illorum corezam solvere scarpæ:
 Namque quid apportat nobis sapientia vestra?
 Quod rendit populo mendax Grammatica; lucrum?
 Hoc opus est vestrum bellam travajare juventam,
 Quæ rigido vivens vestro subjecti governo
 Mille malas patitur pasquas, & mille malannos,
 Un' horam nec habet pro repotare quietam:
 Crudeles etenim vos estis, imo Tiranni,
 Hic miseros nati pro bastonare fiolos.
 Qui nisi tam prestum faciunt aliquando latinum
 Conveniunt subito stringatas solvere bragas.
 Atque super chiappas sine sella fere cavallum,
 Nec pietas vos ulla tenet staffilla menantes:
 Hinc desperati fugiunt, scolamque relinquunt,
 Cercantes alios libros, aliosque cavallos,
 Quos illis mater prestum, ignorantia monstrat,
 Unde

Unde magis possunt vitam passare beatam.
 Quam stentare diu crudi sub jure Magistri.
 Sed de hac arte satis dixi, veniamus ad alias.
 Grammaticam sequitur compagna Retorica, per quam
 Quid valet Orator? docta quid ad arte reportat
 Quos parit fructus? quam fert sua lingua bonopram,
 Is tantum dulci trapolat sermone brigatam,
 Instruit ingannos, variis usando figuris.
 Verba dolosa ligat, vagisque coloribus ornat,
 Cum quibus ad libitum mortalia pectora voltat,
 Is aliquando audet sacras corrumpere leges,
 Sæpe bonos lacerat, defendit sæpe ribaldos,
 Injustas solitus foro protegere causas,
 Judicis, & dubiam cicalando fallere mentem,
 Protulit is vanas facundo ex ore bosias:
 Dum chiachiarando facit pro vero credere falsum
 Imperiumque animi usurpat, fierique Tirannus
 Exultans blandis confundit jura cavillis
 Is mortale tenet dulci sub melle venenum,
 Sirenæ similis, placida quæ voce canendo
 Pestiferam portat suavi in gutture mortem:
 Is potuit spessum populos prostrare potentes,
 Atque suis zanzis patriam ruinare medesinam
 Multa dabunt nobis istorum exempla malorum,
 Tullius, & Crassus, Gracchi, vecchique Catones,
 Omnes qui certum linguas habuere disertas,
 Omnes sed patriæ magnos pepere malannos.
 Hinc Romanus eus populus scazzavit ab Urbe.
 Qui professarunt ejusdem muneris artem,
 Illis atque dedit longo pro tempore bandum,
 Nam genus hoc hominum stimavit inutile semper
 Quinimo salvando pro libertate, malignum.
 Hinc fuit in patriis Timagora mortus Athenis,
 Hinc Lacedemoniis Ctesiphon banditus ab oris
 Qui simul hac spessum vexabant arte Senatum

Ars ruinosa, procax, menzognis aucta dolosis,
 Ars turpis, vecors, duplex, servilis, avara,
 Quam multi seguitant pro multiplicare ricchezas
 Sæpeque dum credunt Cicerones esse se tandem,
 Heretici marci deventant, atque pagani.

Accedit Logica, cujus fantastica semper
 Plena bizarelchis se jactat testa chimeris
 Hanc dicunt Artem ad alias patefacere stradam,
 Ac ratione sua magis illas reddere claras,
 Quod claram in tutum cognoscimus esse bosiam,
 Artibus anne aliis porget Dialetica ajutum,
 Aut ullum nobis dabit ista scientia lumen,
 Quæ jacet in tenebris? omni quæ lumine mancat?
 Hac duce promittunt braviores arte Magistri,
 Perfectum cunctis in rebus cernere finem,
 Sed finire tamen video sua jurgia numquam,
 Quin quo plus certant, quo plus strepitare laborant,
 Ut verum scoprire queant plus dubia crescunt,
 Et plus confusos animos, mentemque relinquunt,
 Quanto plus veri cercant penetrare medullam.
 Quatuor his adsunt causæ quasi numina rerum
 Materia, & forma, efficiens, & causa finalis,
 Cum quibus, & verum, & falsum se noscere vantant
 Prædicamenta aliqui numerant bis quinque, sed alii
 Majorem numerum inveniunt, altrique minorem,
 Ad tria namque isti certantes illa reducunt,
 Capricioque suo nova dum misteria cercant
 Prodigia errorum, quin monstra ingentia promunt.

Hi sæpe insanos sana sine mente Sophismos,
 Sive Sillogismos formantes fallere gentem
 Gaudent, & falsis implent de sensibus aures,
 Garbujant cerebrum, sbarbajant lumina mentis,
 Vera negant, non vera provant, animumq; vilupant,
 Candida nigra cacant, & dicunt dulcia falsa
 Esse, quod esse negat verum Natura, fatentur,
 Sæpe

Sepe chiamant homines Asinos, & sæpe Cavallos,
His genus assistit, species substantia, sensus,
His minor & major formatur terminus, ordo
His Paralogismus Paradigma creatura Helencus,
Ista probo, illa nego, non, ita, pro, contra, sed ergo,
Multaque res altæ, nequeo quas tradere menti,
Omnia sed tantum stitica ratione tirantur,
Atque argumentis tantum subtilibus extant,
Quod nequunt nisi cum fractis procedere gambis,
Atque magis risu, quam digna stupore, videntur,
Si volumus sano finem prospicere sensu,
Ars etenim Logicæ nihil est, nisi captio quædam,
Quæ solet humanas verbis confundere mentes,
Convitiisque sibi magnos comprare triumphos.
Hinc est, quod belli ingenii plus dicitur esse,
Qui melius sbrajat, qui vocem fortior alzat,
Qui strenue strepitans implet clamoribus æther,
Qui non cum libris, sed vult contendere labris
Quantum verbosior, tantum plus doctior altris:
Talibus in studiis si quis cascabit amicus
Altrum non faciet, quam carum perdere tempus,
Cervellumque simul mentis quin lumina perdet
Cæcus & in tenebris cæcos seguitando Magistros
Errorum in fossam tandem cascabit apertam.

Philosophi seguitant, quorum professio magnis
Ingeniis confert, causas speculata profundas.
Hæc de principiis tractans, & origine rerum,
Mille bagatellas profert, & mille zanatas,
In quibus haud ullam comprehendimus essere cosam
Quæ verum, aut certum per se contineat uilum,
Sed maraviliam debemus habere niunam
Si tot Philosophi magnas dixere carottas.
Namque bosardi hanc primum Artē invenere Poetæ,
Scilicet antiqui Linus, Museus, Homerus,
Ex quibus huc tantæ venerunt denique sectæ.

Quod

Quod ego scribendo numquam comprehendere possem
Omnes quæ Settæ contrastos habuere gajardos,
Et fuit inter eas tam controversia grandis,
Quod nunquam accordare suos potuere pareros,
Namque quod una probat tostum reprobatur ab altra
Istaque quod laudat subito biasmatur ab illa,
Omnes sed penitus lubrica ratione vacillant.
Affirmant aliqui multos hic essere mundos.
Ast alii un solus dicunt reperiri, & orbis.
Altri præterea referunt hunc esse caducum:
Perpetuo sed stare alii cum tempore scribunt.
Sed quid Philosophi de Anima dixere capochi,
Me tirat ad risum illorum discordia tanta,
Spiritus est anima, unus ait, quid ex aere scendens
Corporis in nostri totos diffunditur artus:
Alter aquam esse animam confirmat, alter & ignem
Alter vim quandam errantem persequere moventem,
Alter materiam chiamavit sanguinis aliam,
Illam alii certam dixerunt essere lucem.
Ast elementorum dicta est complexio ab altris
Sed & belhumores Animæ de sede quid ajunt?
Est & in hoc frà illos contentio magna Magistros
Alter enim in cerebro affirmat retinere maisonem,
Alter in nostro vult aquiescere corde,
Alter eam humano posuisse in pectore sedem,
Alter habere suam caldo sub sanguine stanzam.
Alter per totos verlare corporis artus
Immortalem alii, mortalem alii, essere dicunt;
Nec mancaverunt quidam sine mente balordi,
Qui nullam in nobis animam retrovare fatentur
Atque à natura vitam, corpusque moveri:
Hi student rerum ascosam reperire casonem,
Exagitant animum, possanzam mentis aguzzant.
Infinita putant finito apprehendere sensu.
Et perdunt tempus, dum de ipso tempore certant,
Nullum

Nullum in naturam vacuum simul effere dicunt,
Nec proprium cerebro vacuum caput effere noscunt.
Qua ratione docent ens sit substantia primum,
Quot species entis, & quod sunt entia mostrant,
Materiam cercant primam, perduntque, secundam,
Adque habitum esse negant à privatione regressum,
Quomodo nobilius sit agens, patiente palesant,
Quomodo amat formam materia, ut foemina masculinum
Quomodo nil frustra modo Natura creavit
Quomodo sunt & non sunt causæ effectus apressum
Quomodo dividitur variis substantia rebus.
Quomodo plus juvenis sit quam sensibile, sensus,
Quomodo se moveat conclusum in corpore corpus,
Quomodo sunt ambo unus passio, & actio motus,
Quomodo se opponunt sintque una potentia, & actus,
Quomodo sit species generis perfectio dicunt
Quomodo quanvis agens observat se immobilis alma
Quomodo & ipsa locum in nobis non occupat ullum
Resque alias varias, vario sermone loquuntur,
Perdere cervellum faciunt, quæ sæpè student
Hæc propter, se ipsos cruciant, tristantur, affannant
Nocte, dieque libros voltant, atque inde revoltant
Non dormire queunt, non ullam prendere posam
Deventant aridi, secchi, parentque striati.
Magna coprit magras illorum barba ganassas,
Non etenim curant grassos mangiare bocones,
Quin semper gaudent ad parcam vivere mensam;
Inseguat Natura nam cibum prendere pocum,
Hic Peripateticus, vult esse Platonius alter,
Alter Epicurus, Stoicus, Pitagoricus alter,
Omnes sed parvo deventant tempore matti,
Nam dicunt, faciuntque simul persæpe pazias,
Sed quæ sit virtus quantumque pregianda Poesi
Liberius dicam, nec me vergogna tenebit,
Illi me quamvis subjectum mundus apellet:

Infano hæc strepitu stultorum mulcet orecchias
Lusingansque animos fingit mendacia cantu:
Bजारum inventrix, nugarum maxima cultrix,
Cui vecchia altifonos mercavit fabula honores
Fabula, quæ magnos fecit mendosa Poetas,
A primo incipiens componere carmina mundo:
Hinc Veneris narrat partus, guerrasque Gigantum
Natales, cunasque Jovis, timidique Parentis
Vincula Saturni, pœnas, & furta Promethæi
Errores Lunæcantat, Solisque viaggios,
Deucalionis aquas, mortem Pitonis & Argbi,
Corpora de duris hominum nascentia saxis,
Junonis fraudes, Semelis brusamenta puellæ,
Bis natum Bacchum, Neptuni, & prælia Phæbi,
Disgratiam Cereris, raptus, nozzasque fiolæ.
Herculis insignes bravuras, atque fadigas,
Atque alias tantas mendaci carmine follas,
Intanias tantas retrovat, tantasque bosias,
Quantas in centum non possent claudere libris
Ac sua quin ipsos clamant mendacia divos,
Illorum dum pazza solet narrare facendas,
Ortus, & interitus, lites, & vincula, amores,
Trasformata novis brutorum corpora formis,
Concubitus sporcos, variosque libidinis actus,
Aut ruffianesmos, rixas, aut jurgia cantat.
Hac ratione olim Socrates fortasse Poetas
Admonvit saltem verbis sibi reddere amicos,
Nam laudare queunt simul, & vituperare canendo
Et faciunt aliquando bonos parere ribaldos.
Rex justus, sapiens Cretæ fuit ipse Minossus,
Sed quia non voluit, dum vixit, amare Poetas,
Nunc baratro Inferni fingunt habitare profundo.
Penelope putana fuit, tamen ipsa pudicas
Fama canit, cunctas illam superasse matronas,
Carminis facundo quod eam celebravit Homerus

Sic inimica viro mansit castissima Dido,
Teste Marone tamen pochonestam credimus illam.
Tanta fides vanis est jam præstata Poetis.
Isti sæpe sacro, pazzove furore guidati
Deventant matti, propria de carne spojatam,
Amittunt animam, donnescum propter amorem,
Suspirant semper, lacrimarum flumina spargunt.
Non mangiare, queunt non ullum capere somnum.
In flammis vivunt veluti Salamandra bajochi,
Et Camaleunti similes se de aere pascunt.
Carmina componunt bellas celebrando morosas,
Quas immortales consuescunt dicere divas,
Cœlestes Stellas, Lunas, solesque lufentes,
Esse; nec humano dicunt de sanguine natas.
Sed Paradisea testantur ab arce cadutas,
Indocti faciunt, doctique poemata passim;
Biscantant verius vulgares, atque latinos
Carmen Elegiacum bizzara Epigrammata scribunt,
Canzones varias, Madrigales, atque Sonettos,
Octavas rimas, Terzettos, atque quaternos,
Omnia quæ grossis apparent plena paziis.
Nocte vocant Argum multo pro lumine cælum,
Sed veniente die Poliphemum nomine appellant:
Affirmant solem quatuor guidare Cavallos,
Qui mangiant multam pro orzo de nocte rosadam,
Lufentem pariter Lunam condurre carrozzam,
Quam stellæ veluti Ancillæ ballando sequuntur.
Carnificem Auroram dicunt, quæ mane resurgens
Nocturnas umbras lucis falzone trucidat,
Procrustis ghiazzi montagnas esse leprosas,
Christallos teneros os undas, & sidera flores,
Smeraldosque vocant herbas, & prata tapetos,
Cantores liquidos fangoso in gurgite Ranas
Esse paraliticum boscum dixere tremantem,
Multaque præterea quæ in magno claudere libro,

Nec mancum in longo describere tempore posse,
 Si tal volta volunt grandes celebrare Signores
 Heroum aut stilo graviori dicere laudes,
 Mille spagnolatas fingunt & mille chimeras,
 Quæ nimio faciunt risu schioppare legentem.
 Hanc propter causam non maraviare bisognat,
 Si non Magnates unquam dant dona Poetis,
 Illorum quamvis tollant ad sidera nomen,
 Multaque propter eos, & longa poemata cantent.
 Namque agnoscentes se non meritare tal opram,
 Auctoresque suos grossas plantare carottas,
 Disprezzant falsam falso sub carmine laudem,
 Æstimantque nichil laudantis scripta bosardi.
 Sic beffata manent doctorum carmina Vatum,
 Qui semper fontes, umbras, aurasque suaves,
 Qui frondes, undas, herbas, floresque canendo,
 Non colgunt fructum tantis de floribus ullum,
 Ergo foret melius non imparare poesim,
 Quæ fuit, est, & erit tenuis, mendica, bosarda,
 Infalsa, esuriens, exilis, & indiga rerum,
 Quæ solet ut topi alienam cercare pagnottam,
 Quæ facit auctorem savios ammittere sensus,
 Quæ nullam docto ricchezam porgit alumno.
 Quæ scornum semper parit schernita Magistro.

Musica quid prodest? quam rem mortalibus affert
 Quæ non damnosa sit de dulcedine plena?
 Ipsa etenim grato gratans modulamine orechias
 Enervat mentem, curisque virilibus illam,
 Dispolians animum penses mollibus implet,
 Humana ac tenero concentu corda lusingans
 Effeminatos homines facit, atque codardos,
 Ars vilis, quæ omnem currit vagabunda per orbem,
 Improba, servilis, venalis jure vocanda,
 Quæ seguitare solet pagam, stipemque guadagni,
 Non prece, sed pretio talentum mentis aguzzat,
 Magna

Magna rufianefmi fuit hæc clientula semper,
Hæc nostra in sano garritu corda velenat,
Nostram hæc lascivis pervertit vocibus almam,
Præstigiât mentem, corrumpit blandula mores,
Solum ad falendos homines inventa bricones
Orpheus hanc propter mortem soffrivit amaram,
Namque illum mulieres lapidavere canentem.
Quod dicebatur nimia dulcedine vocis
Lascivos illarum omnes fecisse folos.
Hanc artem nullus seguitat virtutis alumnus.
Non qui mente pius, non qui sit corde pudicus,
Non qui se stessum pulchris de moribus ornat,
Non qui sacra colit, non qui pietate calescit,
Non qui magnanimas servat sub pectore torzas,
Non qui ad majores curat conscendere honores,
Non qui famosum sibi cercat aquirere nomen.
Magnus Alexander dulcem cantare motum
Jam voluit, suus at sapiens alhora magister
De manibus rapies citaram spezzavit, & illi
Non cantare tibi, regnare at convenit, inquit.
Hac ratione simul (volumus si dicere verum)
Olim cantantem sprezzavit Roma Neronem.
Præterea speffum cantoribus esse videmus,
Bizzaram mentem, ac testam gravitate carentem,
Qui cantu seguitant Linum, Lunamque cerebro,
Hinc est quod nolunt unquam cantare precati,
Sed sponte ad punctum Lunæ tantummodo cantant,
Non tamen ad punctum Lunæ bona vina refudant,
Ad primum invitum pronti nam pocula sumunt
Currit enim melius post dulcia pocula cantus.
Hos ipse audiavi à quodam sapiente vocari
Artifices Veneris, & Baccanalia monstra.
Hac tamen in nostra magnos ætate Magistros,
Se reputare solent, incessu, ac voce tuinentes
Disprezzant alias artes, Rethoresque disertos.

Cantando æmulare putant, quos vertere cordis
 Affectus possint, ac mentis flectere brenam.
 Illorum, & tantum stultitia giunxit in altum,
 Quod propter laudare suam diviniter artem,
 Affirmant pazzi cœlos simul esse canoros,
 Atque suas sphaeras semper girare canendo;
 Non ideo ad nostras unquam pervenit orecchias
 Cœlorum cantus, numquam descendit abassum
 Musica sphaerarum ni aliquis fors musicus ipso
 Ebrius audivit cœlos sognando canentes.
 Sæpe per Ecclesias auri mercede guidati
 Cantores isti, missas super organa cantant.
 Nec tantum missas, vespers, completas, & altros,
 Quos sacra inſignant nobis psalteria cantus,
 Sed per sæpe metros lascivos, atque profanos,
 Ad garam cantant gorga frifolante motectos,
 Non ut nostra levent ad sacrum pectora cultum,
 Non ut reddantur cœlo pro munere grates,
 Non ut fundatur pro infando crimine planctus,
 Non ut devotas alzent ad sidera mentes,
 Ast, ut gonſiantes vana prurigine pectus,
 Alliciant nostros ad fornicaria sensus.
 Hinc non humana, potius sed voce ferina,
 Cantillant, strillant, mugiunt, frendentque, boantque.
 Sed quid nunc dicam de te Matematica setta?
 Quemnam producant nobis tua scripta guadagnum
 Quæ tua sit virtus proprio cum nomine cignas,
 Monſtrat enim tibi quod sit mens matelica nomen,
 Tuque tuis æquare studes hæc nomina factis,
 Dum variis signas libros vana arte figuris,
 Nunc quadros formans, nunc tundos, nuncque trianglos
 Nunc Epiciclos, nunc Rombos, nunc Tetagonos,
 Seu superficiem, seu centrum, sed diametrum,
 Et punctos, lineas, quadratos, corpora, & orbes,
 Quod studium rendit pazzas summopere mentes,
 Quod.

Quodque facit stolidos nomines, & sæpe balordos
Dum quadraturam in Circulo retrovare laborant
Hi sed quam semper stulti in mortaria pistant.

Omitto tantas lites, discrimina tanta
Quæ simul adversus l'un l'autrum scribitis omnes
Monstrantes varios bizzarra mente pareros.
Unus ait terram mundi esse immobile centrum.
Alter sed reprobans hoc centrum ait esse Solem,
Circa illum affirmant alios caminare planetas,
Raccontant aliqui Lunam in se claudere multas
Montagnas, boscos, regiones, atque paesos,
Quos habitant variæ vario sub climate gentes,
Sicut habitantur nostræ confinia Terræ.
Occhiali auxilio quem nostra ætate bajassant
Cervello invenisse prior Gavileus Hetrusco.
Multa ferunt cœlo noviter scoperta fuisse.
Circa Jovem dicunt, parvo sed lumine stellas
Quatuor esse istas Mediceas inde vocavit
Ipse Gallileus primus detector earum,
Hoc titulo gaudens Tuscos adulare Signores.
Narrant præterea cœli in regione scopertas
Stellas esse alias, atque illas inde sparitas,
Non aria, at cœlum dicunt generare Cometas,
Affirmant bassæ quod sit Venus æmula Lunæ,
Quæ crescat Solis, nec non splendore decrescat
Iplius, & monstrat, quod magno Solis in orbe,
Appareant aliquæ mobiles in tempore macchiæ,
Quæ quoque dispareant, nec sint aliquando vedutæ.
His propter causas studiant mostrare, quod ipsum
Sit generabile, nec non corruptibile cœlum,
Omnia quæ vanis cum sint fundata paziis
Humanas grossis implent erroribus aures.
Astrologi restant, ad quorum somnia vana
Convertens animum magnus me risus achiapat,
Isti etenim varios cœlos, variasque figuras

Cœlorum retrovant, Planetas, sidera, & orbes,
 Quid faciunt stellæ in cœlo, quid Jupiter ipse
 Scire ajunt si, Luna cagat, si pissat Apollo,
 Si læto aspectu Mercurius, anne maligno,
 Sit Venus in casam Saturni, aut Martis in ædem,
 Icarium at seguitant motem, dum cella petentes
 Sidera, contemplant Solis, lunæque viaggios,
 Cœlorumque plagas matti penetrare volentes
 Dum super astra volant merdoso in stercore cascant.
 Magna etiam inter eos semper discordia mansit,
 Octo ponunt aliqui in numero tantumodo Speras
 Esse novem dicunt alii, bisquinque sed alii.
 Sic etiam faciunt octavi de motibus orbis,
 Est etenim hic motus simplex stimatus ab altris.
 Estque idem duplex, & triplex dictus ab altris;
 De tantis pariter, quas dicunt esse figuris,
 De stellis fixis mensura Solis, & Anni,
 De motu cœli, quænam sit lactea strada,
 Aut quid per dentrum conservat circulus ille,
 Cum varia inter eos fuerit sententia semper,
 Quam nos à Strologis tantis dediscere scolam.
 Quæ verū aut certum comprehendat possumus unquam?
 Nolo de multis aliis discurrere rebus
 Quin trepidationes, & retrogradationes,
 Accessus, raptus, recessus, signa, figuras,
 Motus, imaginesque omnes hic pono dabandam,
 Omnia quæ constant figmentis plena bosardis,
 Atque in principio a vanis inventa Poetis.
 Attamen ex istis Strologi persæpe bosii
 Allegri vivunt, magnum faciendo guadagnum
 Dum primi illarum inventores pane carescunt
 De marzaque fame pereunt cantando Poetæ.
 Lunaria ulterius faciunt, pronostica scribunt.
 In quibus Annorum prædicunt tempora quæque,
 Natales formant hominum, narrantque futura,
 Si

Si tibi vita brevis fuerit, vel longa senectus,
Si in proprio lecto, vel si moriebis in altro.
Si tibi larga dabit magnas fortuna ricchezas,
Si tibi fors dignos concedet prospera honores,
Si te flamma, aut unda aut ferrum, aut corda necabit
Milleque simplicibus, dicunt, venduntque vesigas.
Attamen incerto semper sermone loquuntur:
Ambigui, ut possint dementes fallere mentes,
Atque imperitos animos trapolare parolis,
Sic jam Pompejus, sic Cæsar magnus uterque
Urbis, & orbis honor mansit trapolatus ab illis
Astrologis qui illis sponderunt tempora vitæ
Tranquillæ in patria longos mansura per annos
Fælices palmas fælices atque triumphos.
Fælicem demum secura in pace vechiezzam,
In proprio lecto fælicia funera mortis.
Omnia quæ deinde eventu carvere secundo,
Quia tota illorum promissa bosarda fuerunt.
Sed si de tantis quæ suescunt dicere, frapis,
Unicus occurrit casus prædictus ab illis,
O quantum se vantant, quantum se undique jactant
Elatam portant cristam, gaudentque vocari
Divini vates, totaque à gente Prophete?
Successu at si forte carent promissa bramato,
Et retrovamus egs nobis dixisse bosiam,
Non mancant scusæ, propter coprire bosiam,
Extemplo sapiunt alias trovare bosias.
Si bona promittunt fælicis commoda vitæ,
Illorumque tibi veniunt contraria dictis,
Nempe tuam inculpant naturam, sive governum
Sive tuos damnant compagnos, sive parentes.
Atque sua affirmant servare pronostica verum
Si mala minazzant, mortem, sortemve sinistram,
Et tibi pro contra succedunt prospera quæque,
Quid dicunt? sayium, & scaltrum te nempe fatentur
Qui

Qui sapuisti prudenter superare malannos,
 Quos tibi jam stellæ destinavere malignæ,
 Et recitant illud Sapiens dominabitur astris.
 Hoc quamvis pariter cognoscimus esse bosiam
 Nā nec homo astra regit, nec homo stat subditus astris,
 Sed Deus astra regit, Deus & nos ipse gubernat,
 Quo sine nil cœlum, nil cœli sidera possunt,
 Cernitur hinc quantum est talis professio fallax,
 Quantumque existat menzognis plena dolosis,
 Quæ non possibiles insegnat credere cosas,
 Quæ semper nobis promissas vendit inanes,
 Quæque diabolicas homines conducit ad artes,
 Hæreticosque facit nos deventare frequenter.
 Quid referam morbos, pœnas, tormenta, dolores,
 Angostas, guajos, mortes, tradimenta, ruinas,
 Quas portant istæ miseris mortalibus Artes?
 Hoc dicat Socrates, hoc Anaxagora dicat,
 Seneca, Lucanus, Diodorus, Nason, Homerus,
 Dicat Aristoteles, Plato, Pitagora, Marcus,
 Tullius hoc dicat, Cicero, Scotusque Joannes,
 Innumerique alii caram qui perdere vitam,
 Sforzati, aut ferro, aut sumpto periere veneno,
 Quos non hic brevibus possem comprehendere verbis
 Multos quin etiam sapientes pono dabandam,
 Qui persequuti à Dominis majoribus Orbis,
 Post multos scornos, post multa ludibria amaram
 Mortem sunt passi rigidi sub jure Tiranni,
 Hinc multi pariter nostra hac ætate Magnates
 Antiquum exemplum penitus seguitare volentes,
 Disprezzant homines doctos, fugiuntque saputos
 Et litteratos seu pestem semper abborrent,
 O vos minchiones, o terque paterque balordi,
 Qui veterum doctos auctorum voluere libros
 Dicitis esse bonum, & multas apprendere litteras
 Laudatis studium duræ seguitando Sophiæ,
 Nam-

Namque bonium si esset tantas ediscere bajas,
Ipsi etiam Domini, qui urbes, & Regna governant,
Sicut sæpe solent alienam tollere robbam
Deque suis rebus proprios spoliare patronos,
Sic de doctrina facerent, ob cujus aq̃istum
Nulla recusarent majoris damna fadighæ,
Tentarentque omnem impresam, si forte guadagnum
Aut aliquem noscent ab ea sibi reddere fructum,
Isti qui Cimam rerum cercare bonarum,
Tempus in omne solent, rataque inquirere cosas
Non sine doctrina soffrarent ducere vitam,
Si bona Doctrinæ humanæ essent & bona vitæ.
Sed quia vergognam reputant has scire facendas,
Atque ignominiam sibi stimant essere doctos,
Indoctos retinent, goffasque libenter abbrazzant
Inde ignorantes (sp̃retis virtutibus) alzant,
Ad dignitates, ac primi culmina gradus,
Istorum gaudent dictis, consilia laudant,
Arbitrio ipsorum populos, Aulamque gubernant:
His manifesta patent semper secreta patroni,
His datur, & fandi atque nefandi plena potestas;
His bene conveniunt Domini, quia semper eosdem
Sensus habent, quorum mens ignorantis abundat
Hinc ad bastanzam cognoscere possumus omnes.
Quod sit doctrina multum ignorantia mejor
Nobilitate vicens, & dignitate resurgens,
Quæ omnes literarum Artes celeberrima vincit,
Quæ de aliis toto virtutibus orbe triumphat.
Quæ vera est hominum requies, & sola beatrix,
Quæ genus humanum semper conservat alegrum
Quæ pectus mentemque bonis cælestibus implet,
Hinc ad nos veniens æterni a sede parentis
Salyator, nostras propter sanare magnas,
Non sibi discipulos doctos elexit alhora,
Non homines magni ingenii, vel mentis acutæ,
Sed

Sed grossolanos, & tantum prendere pisces
 Instructos, animo fortes, & corde fideles,
 Quos fecit doctos ipsa Ignorantia mater
 Ad cujus studium fecerunt grande profittum,
 Penna fuit remus, pro cartis vela fuerunt,
 Scola fuit barchetta levis, & retia libri.
 Hinc manifesta illis patuit sapientia vera,
 Hinc potuere sibi veram retrovare salutem.

O nimium miseri, quibus Ignorantia nullum
 Auxilium porgit, stentant nam semper in orbe
 Perpetuisque tenent submersum pedus afannis,
 Dum tabulam sporcant Artis discrimine rasam,
 Quam bellam Natura prius concederat illis.
 Hos etenim semper tribulatos esse videmus,
 Aut animo afflicto, aut infirmo corpore languent
 Nam maciem labor, & morbos, incomoda mille
 Mille tirat secum gianduffas, mille malannos,
 Unde soleat ogniora sui stentare seguaces,
 Consueti miseram nullo ordine degere vitam,
 Sensibus astratti, rapida cum mente caminant,
 Lunatici parent, nullum per strada salutant,
 Semper habent oculos mæsta sub fronte cavatos,
 Sunt tristes, magri, plenique humore maligno,
 Sunt inopes cerebro, mendici prorsus & auro,
 Omnia transcurrant, patriæque in rebus agendis,
 Nulla illis ratio, nulla est destrezza, vel ordo,
 Sunt etenim extra libros, sicut cocus extra cusinam
 Aut sicut piscis patria cavatus ab unda.

Ergo hujus mundi cum sit sapientia nobis,
 Tanti causa mali, & tantos producat afannos,
 Cur miseri leguitamus eam? cur sponte ruinas,
 Et calamitates volumus ediscere tantas?
 Heu cur non faciunt Reges, alique Signores
 Per totas mundi partes bandire Librarios
 Atque omnes brusare libros, distruggere Stampas,
 Lectores

Leſtores andare à ſpaſſum, & claudere ſcolas,
Doctores frustrare ſimul, caſtrare Poetas,
Scriptores picare omnes, bruſare Pedantes,
Ne poſſent poſt hac pueris ſlazare bragheſſas
Nec teneras virga illorum percutere nates,
Aurea ſic ad nos tornarent ſecula tandem,
Sic felix mundus reſtaret liber ab illis,
Qui tam ſæpe ſolent illum travajare malannis,
Sed jam de miſeris doctis non ultra loquamur,
Nam volo medajæ pariter monſtrare roverſum.

O vos foelices nimium, nimiumque beati
Ignorantes, quibus ullas diſcere lettras
Numquam cura fuit, nec carum ſpendere tempus
Artibus in vanis, quæ vitæ commoda tollunt,
Humanas lacerant mentes, & corpora quaſtant,
Non vobis ſtranium debet parere ſodales,
Si groſſolanos jam vos Natura creavit,
Nullaque poſt natos docuit vos ſcola latinos,
Namque eſt foelicitas ſumma ignorantia voſtra,
De qua debetis magnam ſentire legrezza,
Illud Auguſtini memorantes nobile verbum,
Indocti rapiunt cœlum, ſed tartara docti.

Præterea, ò quanti furfantes ante fuerunt,
Qui committentes homicidia, furta, rapinas,
Seque ignorantes fingentes, inde gajoffi,
Atque ſimulantes ſenſus habere balordos
Securi juſtam fugierunt Judicis iram.
Sed ſi fecit eos Finta ignorantia ſalvos,
Quid feciſſe putem pro illis ſi vera fuiſſet?
Vos quoque qui bellas juvenes vaghezzare moroſas
Gaudetiſque aliorum ſæpe cucare mojeras,
Quid facitis quando pro traſtullare braghettam,
Alterius capiti vultis imponere cornas?

Nullum certe modum ſcitis retrovare majorem,
Quam vos de groſſo lignamine fingere natos,

Nam

Nam grossas gustat Mulier trattare facendas;
 Atque ignorantes ad se tirare morosos.
 Naturæ his etenim melius succurrit amor.
 Sic & nos aliquam pariter retrovando puellam;
 Non illam favium gaudemus habere talentum
 Scaltritum ingenium, aut maturæ mentis acumen
 Quæ doctoresam faciat, faviamque Sibillam,
 Sed potius grossam cervello, animoque melenfam;
 Atque bonam pastam, vel gnocam hanc esse bramamus;
 Quæ se ignoranter nostro conjungat amor,
 Quæ placida, & facilis sit, simplex, atque benigna;
 Quæ sine doctrina partes se vertat in omnes,
 Quæ sine contrasto faciat quaecumque monemus;
 Quæ nostras seguitet vojas, legesque secundet;
 Gaudeat & nostris servire idiota comandis;
 Dulcius hac etenim cordis mitigare brusorem
 Possumus, & caros Veneris colligere fructus,
 Quos conferre solet pleno ignorantia gustu.

Ergo si quis amat vitam passare beatam,
 Si quis post mortem
 Si quis habere cupit raros in pectore sensus,
 Si quis desiderat virtutem acquirere magnam
 Magnum ignorantem per certum hunc esse bisognat;
 Virtutes omnes namque Ignorantia passans
 Jure vocanda est cunctorum Regina bonorum.

O felix igitur nimium Ignorantia, per quam
 Tot bona, tot gratiæ veniunt mortalibus ægris,
 Tu sola in nobis virtutum semina spargis,
 Tu nobis semper fructus producis amatos,
 Tu lætas noctes, tu giornos rendis alegros,
 Dulcia tu nostræ concedis tempora vitæ.
 Tu nostras nutris gajardo in pectore forzas,
 Tu nostra accendis cælesti pectora amore,
 Tu nostram scaldas divino flamine mentem,
 Tu nostros stimulas ad proficientia sentus,

Tu nobis mostras per drittam currere stradam,
 Tu sola ostendis cœlorum scandere sedes,
 Tu nos sola doces verum cognoscere Numen,
 Tu nos humanos, humiles facis, atque modestos,
 Boncompagnones, jocondos, atque fideles,
 Denique tu justos homines facis, atque beatos,
 Allegros, grassos, rubicundos, atque gajardos,
 Quid plus tanta tuæ restat mihi copia laudis:
 Quod nihil ad meritum me nunc dixisse videtur.
 Sed quia lectorem video jam torcere nasum,
 Meque Poetastrum penitus chiamare balordum,
 Quod sibi longa nimis dent nostri tædia versus,
 Hic tua bramatum capiant encomia portum
 Nec plures faciat de te mea Musa parolas.
 Vive diu felix, vivant & carmina mecum
 Æternum dilecta mihi IGNORANTIA vive
 Vive nec indoctum spernas bene docta Poetam.

D E L A U D I B U S
 P A Z Z I Æ.

Macaronea Quarta.

GRossiloquo altisonas pazziæ carmine laudes
 Mens mea pazza novo nunc gonfiata turotè
 Notificare cupit. Sed quis mihi porgere ajutum?
 Materiæ uguales poterit quis præbere forzas?
 Regine ut valeam tantæ describere honores?
 Vos modo scribenti Pazzæ pia numina gentis,
 Bacche prior, Bacchique simul compagne Cupido,
 Auxilium pueti puero concedite Vati?
 Vos, quæso vos ambo meum dirizzate viaggium,
 Quo melius possim metam toccare bramaram;
 Nam licet iste meas forzas subjectus avanzi;
 Attamen est mihi subjectis tam carior altris,
 Quam

Quam melior cunctis altris, quam pulchrior extat.
 Sed patriam, vecchiosque volens memorare parentes,
 Unde suam traxit stirpem, pazzia priorem,
 Nobilior nec ea toto, nec dignior orbe,
 Orbis ab initio ad finem retrovabitur unquam.

Est regio à nostris multum lontana pæsis,
 Quæ Paradiseas ex omni parte vaghezzas,
 Delitiasque tenet, iussu fabricata Deorum,
 Qui sensus, mentesque suas recreare volentes,
 Atria lassantes cœli descendere ad istas
 Sæpe solent sedes, ubi dulcia gaudia quæque.
 Elisiique omni retrovantur tempore gustus.
 Hic nunquam verdis spoliatur frondibus herba,
 Hic nunquam nigris tenebrantur nubibus aer,
 Hinc nunquam sosiant strepitanti marmure venti,
 Hic nunquam freddus campos Invernus agiazzat,
 Hic nunquam Solis chiappatur terra calore,
 Hic nunquam colles brusantur sidere Cancri.
 Semper at hic generat flores Primavera galantos,
 Fructibus hic variis Autumnus semper abondat.
 Hic semper dulci cantat Rosignuolus in umbra,
 Hic repetit vecchios semper Filomena lamentos,
 Lasciva hic spirat Zefirus seguitatus ab aura,
 Frondescunt plantæ, verdeggiant prata dognozam,
 Fructificant colles, florescunt gramina campis
 Umbrificant vignæ, præbentque volentibus vuas,
 Non hic cordojos patitur non incola afannos,
 Non hic vel tristis, vel malanconicus humor,
 Non hic Paupertas habitat, non turpis egestas,
 Non hac parte fames gentem maladetta travajat,
 Non labor hic hostis speranzam vendit inanem,
 Non hic allegras turbant fastidia mentes.
 Non facit hic prætor poveram stentare canajam;
 Non hic contrastos homines, nec prælia tractant,
 Non vitam hic filant Parcæ, nec stamina troncant,
 Non

Non hic albergat febris, nec Pests alozat,
 Non quatit hic tures, nec Mors inimica tabernas,
 Sed Pax, sed requies semper, risusque, jocusque,
 Et festa, & cantus semper, jocundaque semper
 Læticia hic habitat, fælicia tempora semper
 Hic homines passant, securaque gaudia semper
 Tranquillos faciunt omnes hic viveregiornos,
 Dulciaque æternam transire per otia vitam.

Hac igitur regione suos Pazzia primieros
 Natales traxit, pulchri quam mater Amoris
 Protulit, alma Venus, juveni ingravidata Lieo,
 Balia Juno fuit, quæ natam lacte cibavit,
 Ingentesque illi donavit deinde richezzas,
 (Nam sine ricchezzis nulla Pazzia valeret)
 Hæc nascendo dies secum portavit alegros,
 Gaudia senserunt homines quibus aurea alhoram,
 Tempestas rediit, redierunt vecchia parentis
 Sæcula Saturni, magnum Natura levamen
 Sensit, & auriferam benedixit læta fiolam,
 Ipsi Cælicolæ hos partus venerare volentes,
 Banchettos varios, varios fecere bagordos,
 Banditam & cortem multis tenuere diebus,
 Sola Minerva sibi non dritto lumine cernens
 Nascere rivalem festas sprezzavit, & inde
 Æmula Pazziæ permansit tempore in omni,
 Sed plus ista valet, quam centum mille Minervæ,
 Nam cœli, & terræ partes dominatur in omnes
 Omnibus incagans sapientibus, atque Magistris
 Qui cum se teneant doctatos, atque saputos
 Plus aliis grossos, & stultos esse videmus.
 Nullus enim sub Sole potest deducere vitam,
 Quem non sub placido teneat Pazzia governo;
 Hæc etenim pueros, juvenes, hominesque senesque
 Fæmineumque genus, poveros, ricosque potenti
 Sub ditione tenet, dans cunctis provida leges,

Auxilioque suo populos conservat, & auget;
Nam sine Pazzia mundus mancaret, & omnis,
Mortalis species prestum destructa maneret.

Sunt etenim multi (nec tantum dico potentes
Divitiis, opibusque quibus moriendo bisognat
Heredes lassare suos, qui prædia, & aurum
Possideant, magnas pro conservare Casas)
Sed poveri, atque inopes, qui toto tempore stentant,
Nec solo de pane queunt implere budellas,
Attamen uxores ducunt, capiuntque novizzas
Esseque lætantur, Pazzia duce, maritos:
Sunt multæ pariter Viduæ, quas sæpe videmus
Pazziam seguitare viri post funera morti,
Namque istæ vivendo diu cum conjuge primo
Mille malas pasquas habuerunt, mille malannos,
Partibus inque suis probaverunt mortis affannos,
Non tamen absque viro patiuntur ducere vitam,
Nam sine compagno possunt dormire negottam,
Atque viduali nequeunt requiescere lecto.
Quinimo peccatum sic solæ vivere credunt,
Hinc ab eis conjux est primus apenna sepultus;
Quod pensant alium sibi retrovare maritum,
Sic etenim Regina illis Pazzia comandat,
Cernimus hinc multos pueros, multasque putinas
Nascere & implentes villas, castellos, & urbes
Humani generis pro multiplicare catervam,
Solaque Pazziæ sunt hæc beneficia nostræ,
Quæ tali in guisa mundum servare laborat,
Cortesam cunctis hæc se nascentibus ultro
Offert compagnam, totaque ætate fidelis,
Permanet & natis præstat bene pronta socorsum,
Hinc dicunt pueri pazzas aliquando parolas,
Hinc pariter bellas faciunt aliquando pazias.
Per quas gaudentes ad risus sæpe movemur,
Lætamurque vagas illorum audire bajadas,

Sed

Sed quas non faciunt illi crescendo pazzias ?
 Quando puer pazzum non se demonstrat adultus .
 Hic , etenim arditum cor habet mentemque legeram
 Altaque dum facili , ac magnalia mente volutat
 Stulta facit , monstratque suas operando matezzas .
 Omnes sunt Juvenes (experto-credite) matti .
 Omnes committunt solemnes sæpe pazzias ,
 Unus in armorum pratica vult bravus haberi ,
 Spadinam portat semper galone tacatam ,
 Pro nihilo bravat , cridat , contendit , & audax
 Non soffrire potest totam sentire parolam :
 Alter formosæ gaudet servire Morosæ ,
 Hanc amat , hanc bramatur , seguitatur , comitatur , adorat
 Quam propter spendit robbam , buttatque cechinos ,
 Quam propter sotios odit disprezzat amicos ,
 Nec stimat un figum pro figa ponere vitam .
 Alter nec Veneris curans , nec Martis amores
 Cum cartis , dadisque suæ presentia vite
 Tempora consumit , cofam nec pensat ad altram .
 Quam giocando dies , ac longas ducere noctes ,
 Non habet in pretio robbam , non diligit aurum ,
 Non bona dilecti curat præcepta Magistri ,
 Non sequitur vecchi meliora exempla parentis .
 Nec sentire potest veri consiglia amici ,
 Omnia dilapidans cari pro crimine ludi .
 Alter sed rebus vivens lontanus ab istis ,
 Cum letis gaudet compagnis intra tavernas ,
 Atque in banchettis allegram degere vitam
 Hic cogitat semper grassos mangiare bocones ,
 Deque bonis vinis plenos vodare botcallos ,
 Omnia disprezzans præter solatia gulæ .
 Alter abandonans patriam , carosque parentes
 Ambitiosus abit Domino servire potenti .
 Aut in Romana bramofus vivere Corte ,
 Illic Prælatum cercat retrovare patronum ,

Cui libertatem vendit, propriamque salutem,
 Arbitrique sui, & Naturæ jura refudat.
 Consumit vitam, robbam disperdit, & aurum,
 Tandem post varios stentos, variasque fatigas,
 Clariter agnoscens vanas nutrire speranzas.
 Frustraque castellos fabricare in aere inanes,
 Cum manibus plenis de moschis tornat a casam.
 Sunt alii pariter Juvenes, qui cara juventæ
 In variis altris trappassant tempora rebus,
 Diversis diversa volunt, sequitare talentum,
 Capriciumque suum juvenis est quisque coactus,
 Antiquum est dictum. Sua tirat quemque voluptas,
 Ipsaque conducens omnes Pazzia creatos
 In tantas, variasque vices fælicia rendit
 Sæcula, nam bellum facit hæc variatio mundum.

Sed cum viriles Juvenis pervenit ad annos,
 Quando corallinos abscondit barba labellos,
 Purpureæque coprit spinoso vellere guanzas,
 Auxilio an ne tenet Pazzia forte bisognum?
 Quid ni? quanto magis homines cergantur ab annis
 Tanto magis caram debent sequitare Pazziam,
 Illorum quæ sola potest lenire travajos,
 Atque benigna illis tranquillam tradere vitam,
 Sin aliter faciunt, gratam linquendo sodalem,
 Continuo stentant, gravibus torquentur afannis,
 Nec miseri possunt veram ritrovare quietem.
 Clara proculdubio de istis exempla videntur,
 Qui post primævam ætatem crescentibus annis,
 Fedus amicitia rumpunt, dominamque refundant,
 Sub qua felici gaudebant tempore avantum,
 Nec propriam miseri noscunt sequitare ruinam
 Dum lassant socios propter parere Pazziam.
 Hi namque insulsa quadam gravitate tumentes,
 Aut cupiunt titulos, aut magnos quærere gradus,
 At laudis capti sed non virtutis, amore,

Plus prece quam meritis poscunt commercia honorum,
Aut indignantes viduales vivere giornos
Uxores prendunt propter generare fiolos,
Ac sibi procurant vastas cumulare richiezzas,
Heredibusque suis magnum lassare tesorum.

Isti sed miseram coguntur ducere vitam,
Cervellum perdunt, amittunt mentis acumen,
Per tortam volgunt stradam rationis habenas,
Ac se, relque suas non dritta lege gubernant,
Hos etenim regit Ambitio, fumosaque fastus
Gloria mortalis, vel amor sceleratus habendi,
Hos auri maladetta fames, turpisque guadagni,
Sollicitant curæ, & robbæ furiosa cupido.
Cernimus hinc illos dejecto lumine vultum
Ferre malanconicum, mentemque dolore gravatam,
Mille gerunt guajos, patiuntur mille malannos,
Nunquam delitias animi, nec gaudia noscunt,
Un horam nec habent pro repotare quietam,
Sic purgant fallum, quem commisere balordi,
Quando dilectam primum fugiere Pazziam,
Tristia sic passant meschinæ tempora vitæ,
Donec stentantes giungunt ad limina mortis.

Sed cum Vecchiezza ad annos mortalis arrivat,
In qua sunt tantæ pœnæ, tantique dolores,
Tot mala, tot curæ, tot morbi, totque magagnæ,
Quot de Saturno scripsit pater ante Cocajus.
Quid sine Pazzia faceret meschinus alhoram?
Quomodo vitales posset deducere luces,
Si Pazzia suum misero non daret ajutum?
Illa sed ad solitum dulcis tutela suorum,
Non maneat placidum vecchis prestare levamen,
Illos namque facit totos scordare travajos,
Quasque tulere prius dimenticare fadigas,
Atque malanconicas curas mandare dabandam,
Hos iterum in pueros transformat, stringit & ipsos

Omne puerilibus tempus consumere ludis,
 Hinc quamvis teneant mortem, fossamque propinquā
 Attamen allegri semper juvenilia tractant,
 Postizzam portant chiomam, dentelque remissos,
 Leggiadram zazzaram puleros in fronte ricettos,
 Quotidie tingunt barbam, raduntque ganassas,
 Trizatas portant scarpas fiocchisque dobatas,
 Et profumatos quantos puzore zibetti,
 Gaudentes semper juvenes parere tilati,
 Exultant narrare suos frequenter amores.
 Scribere amorosas letantur sepe bajanas,
 Formosamque solent isti seguitare puellam
 De teneris annis, cui possent esse bisavi,
 Hanc sibi conducunt, ammissa dote, novizzam,
 Atque matrimonium gaudent celebrare, sed illud
 An post consummare queant, hoc nescio certe,
 Sic gravibus studiam mentem spoliare travagis,
 Tristia sic leti curarum pondera scampan,
 Sic sine fastidio nojose tempora vite
 Inter allegrezas, inter solatia passant,
 Nullum stimantes vicine mortis afannum.

Sunt mulæ pariter vecchiazze dentibus orbe,
 Surde calcagnis, oculorum lumine zoppe,
 Quæ, licet aspectum teneant, faciemque Gabrinæ,
 Plenaque de rughis, grincisque patentibus ora:
 Attamen anticam student distendere pellem,
 Atque pavonazzos minio smerdare labellos,
 Nectentes biondos in blanco vertice crines,
 Quos super assuescunt rubicundam ponere rosam,
 Hoc modo nam sperant bellos cattare morosos,
 Qui tam leggiadris cupiat servire putinis,
 Solaque Pazziæ sunt hæc privilegia nostræ.
 Quæ solet in cunctis proprium monstrare valorem
 Mirificasque suæ virtutis promere forzas.

Alma parens, Natura sagax, quæ cuncta creavit,
 Co-

Cognoscens fecisse hominem pro rebus agendis,
Qui terrarum orbis deberet habere governum,
Qui cunctis daret leges animalibus altris,
Ut melius posset curas portare nojolas,
Ut non mancaret tantæ sub pondere somnæ,
Quid fecit? capitis parvo in cantone locavit
Cervelli angustum hospitium, sedemque rasonis,
Corporis at reliqui, vista ratione, reliquit.
Sensibus imperium, quos contra frustra laborat,
Atque suas perdit fiaccas Prudentia forzas.

Præterea mulierem homini retrovavit, ut illam
Duceret uxorem, pro fomentare Paziam,
Nam cum sit variis mulier dotata Paziis
Sæpe sui de mente viri fastidia tollit,
Multotiesque illum matezando rendit alegrum
Cernimus hinc multos pro contentare mojeras,
Qui sibi post spallas negotia publica mittunt,
Ridiculasque gerunt cosas, humilesque facendas,
Ipse quidem propriis oculis sæpissime vidi
Insignes dominos, Cavaleros, atque Signores,
Qui prætermiſſis patriæ, curisque Senatus
Conjugis ad nutum faciebant mille pazias,
Suffrissentque instar guatari nettare Cusinam,
Atque unctas manibus propriis lavare pignattas,
Fœmina nam semper stimulus solet esse Pazix,
Ut nos vecchia docent exempla, hinc propterea eandem
Innumeri antiqua Heroes ætate fuerunt,
Qui nil stimantes vitam, propriumque decorem
Mille papolatas fecerunt mille cacatas,
Sic fecit Samson deceptus fraude Putanæ,
Sic sapiens Salomon muliebri pazzus amore,
Sic bravus Alcides Ninfæ subjectus iniquæ,
Qui post occisos angues, hostesque domatos,
Post strangulatos Urſos, victosque Leones,
Post debellatos latrones atque Tiranos,

Post Hidram extinctam, frenatam Cerberis iram,
 Post extirpatos Centauros, atque Dracones,
 Post expugnata horrendæ palatia Ditis,
 Post sustentatum spallis constantibus orbem,
 Fæmineo (veluti fantesca) indutus amictu,
 Jolæ servivit Dominæ, Lanamque filavit.

O quanti Alcides hoc nostro tempore vivunt,
 O quanti sine cervello, & sine mente matura:
 O quante Joles, quantæ hac ætate Dalidæ,
 Quæ portare solent, sprezzato conjuge, bragas,
 Quæ non uxores, sed gaudent esse patronæ,
 Quæ querere volunt se sensus habere viriles,
 Quæ cogitant mattæ savias equare Sibillas.
 Quæ credunt pazzæ vecchios superare Catones,
 Quæque volunt humiles sibi servos esse maritos,
 Quæque tremare illos faciunt bravando bricones,
 Quæque student illos semper strapazzare bicornes.

Sed quid? num meritis bastant hæc carmina laudi
 Excelsam digne propter celebrare Paziam?
 Quin video partem de illa dixisse minorem.
 Nec mihi jam restant tanto pro munere vires,
 Tu tamen, o dulcis, nimiumque gradita Pazia.
 Accipe, quod natum est ardenti è mente desium,
 Accipe, quod missum est devoto è pectore carmen,
 Quamvis non bastat magnas tibi promere laudes,
 Quamvis non possit meritas tibi reddere grates.
 Quamvis non valeat dignos tibi solvere honores.

Nullus homo largo cœli sub tegmine vivit,
 Qui non magnificè inflammetur laudis amore,
 Qui non altisonam sforzet se acquirere famam,
 Qui non tangatur veri dulcedine honoris,
 Ad quem mortales accendit gloria mentes.
 Hinc legimus quondam multos vixisse Barones,
 Invictosque Duces, horrendi fulmina belli,
 Qui dispreszantes vitam, caramque salutem,

Per

Per varios casus, per tanta pericula mundi,
Perque faticosas guerras, per tela, per ignes
Immortale sibi voluerunt querere nomen:
Hic ergo, eum possent securam degere vitam,
Ac sine travajo dulci indulgere quieti,
Cur se precipites posuerunt mortis arisgum?
Quisve illos fecit tantos cercare malannos?
Nempe Pazia fuit caros quæ scorgit alumnos?
Atque ad difficiles imprelas esse gajardos.
Spingit ut æternum faciant cum morte guadagnum,
Hinc voluit quondam grandem mostrare bravuram
Magnus Alexander, magnas faciendo pazias.
Hinc Cæsar calamo bravus Dictator, & ense,
Hinc magnus Pompejus ei cognatus, & hostis,
Infantias quorum non unquam scribere possem,
Hinc Barchine tuas claras bellando prodezzas,
Et palesare tuas potuisti in pace pazias;
Hinc stetit incontra Toscanam Horatius omnem,
Nil curans panzam pro conservare figaros,
Hinc rostire suam soffrivit Scevola dextram.
Nec brusando tamen tunc dixit Mutius hoimè,
Hinc ferus arditum montatus supra cavallum
Curtius in fossam mortis saltavit apertam:
Hinc Decii fecere suo de corpore votum,
Hostibus à propriis gaudentes esse scanatos:
Hinc quidam pazzus (nomen non recte recordor)
Æternam mundo bramans acquirere famam,
Effesiæ est ausus templum brusare Dianæ,
Hinc alii multi, quos non numerare valerem
Nomine pro vano voluerunt perdere vitam,
Reginam pronto seguitantes corde Paziam.
Sed quæ sub cœlo major pazia videtur,
Quam studiando diu magnas perferre fadigas?
Quam varios voltando libros sibirumpere testam?
Est Pazzia quidem, Pazzia grandior omni,

Est

Est vanitas vanitatum in tantis vivere afannis,
 Quos secum condure solet prudentia fallax,
 Quos nobis confert quædam Sapiencia stulta;
 Hæc, etenim longas noctes veggiare comandat,
 Hæc homines suadet cunctis stentare diebus,
 Hæc gravibus replet mortalia pectora curis,
 Hæc tirat humanas per inania semita mentes,
 Hæc sibi subjectos nunquam requiescere lassat,
 Hæc nobis lacrimas tantum, & suspiria porgit,
 Quando mundanas stringit remiscere nojas,
 Quæ memorare facit tribulatæ incomoda vitæ,
 Hæc demum ante diem variis pro stentibus omnes
 Extremam savios spestem conducit ad horam.

O quanto est melius, rigidam linquendo Minervam,
 Abbrazzare piam costanti corde Paziam,
 Hæc etenim nostros omnes portare travajos,
 Fortiter infignat, mundique in pace disastros
 Ferre docet, mitigatque graves cortesa dolores,
 Hæcque malaneonicas scazzat de pectore curas,
 Sublevat oppressos, afflictos rendit alegros,
 Hæc non comportat mortales vivere mæstos,
 Sed gaudere jubet tristes superando malannos,
 Hæc pro venturis præsentia perdere non vult,
 Speranzam secum portat, scazzatque timorem,
 Eximios homini hæc præbet soventer honores,
 Aquistatque suo magnum cum nomine nomen
 Inter mortales bravus namque ille tenetur,
 Quem dicunt ramum vivacis habere pazię,
 Quem reputant dritta mentis ratione carere,
 Quem penitus gentes cognoscunt esse bizarum,
 Quemque solent busam cervello dicere testam,
 Sic respectatos, damni formidine, pazzos,
 Ac plusquam savis stimatos esse videntes,
 Nullus enim secum vult contrastare, nec unquam
 Est qui contra illos ardiscat carpere gattam:

Sed quid ego tantam nunc pro celebrare Signoram
 Facta minora sequor ? meritum nec recte paleo,
 De quo maiores cosæ mihi dicere restant ?
 De nobis non solum habet ipsa Pazia governum
 Nec solum leges hæc dat mortalibus ægris,
 Sed superos inter magnam tenet illa possanzam,
 Et teriæ, cœli, & pelagi simul omnia scorgit
 Numina quæ variis forzis matezare coerces.
 Præterea tantas quas commisere Pazias
 Baccus, & alma Venus, Veneris, Bacchique solus,
 Nam sunt hi genitor, genitrix, fraterque Paziæ,
 Unde meravigliam nobis non esse videtur,
 Si propter Martem toties, & propter Adonem
 Ipsa olim tantas fecit Citherea pazias.
 Nec si cæcus Amor pazzesco more caminat.
 Nudus, & absque braga atque in binda stropat ocellos,
 Noctes atque dies committens mille marones.
 Nec nos debemus troppum stupire videntes
 Gonfiatum vino Baccum, mattumque spazzatum
 De ramis vignæ viridem gestare coronam,
 Dumque imbriagus ridet, bottamque cavalcet
 Agmina pazzorum secum conducere gaudet,
 Circum circa girans multa comitante canaja
 Baccantum magna quæ clamant voce patronum,
 Et cantant evoe, evoe, vacuantque botazzos.
 Nolo Mercurii mancum numerare pazias,
 Aut frascarias, per quas piat ille solazzum,
 Nec per hora suas volo discoprire magagnas,
 Unde gerit spessum, Tabachini more, polastros.
 Unde favet ladros, trufatores, atque ribaldos,
 Unde solet cantando bonam trapolare brigadam.
 Hic quoque dacantum matezzas pono Dianæ,
 Quæ in cunctis rebus pazza est liganda catenis,
 Mobilis, inconstans, bizzarra, colerica, cruda,
 Pauper Atheon erit testis, si dico bosiam,
Testis,

Testis & Orion quondam trucidatus ab illa .
 Sed quid nunc possum scribendo dicere de te ,
 Eole , qui tantas sublimi è monte pazias
 Tempus in omne facis quot terras carcere ventos
 Nam tibi cum saltat ghiribizzum magna spalancas
 Atria ventorum unde exit furiosa canaja ,
 Quæ tantum horrendas mollat de ventre corezas ,
 Quod mundum obscurat, mare turbat, castra fracassat
 Cunctaque sub cœlo statim sottosopra roversat :
 Tuque gajoffe soles de tanto ridere damno ,
 Et nullam curans aliorum stulte malorum .
 Ostendis qualem teneat tua testa paziam .

Hic etiam alcunas saltem palesare matezzas
 Exopto , Neptune, tuas quibus esse damancum
 Non aliis suffers, toto nam tempore pazzus
 Exerces larga stultum ditione tridentem ,
 Nullo consilio, nulla ratione gubernas
 Imperium pelagi atque undarum nobile regnum ,
 Quod factum est per te varium & mutabile monstrum,
 Nunc placidus vultu pacata per æquora curris ,
 Nunc folio appares colera gonfiatus iniqua ,
 Nunc calare facis, nunc undas surgere in altum .
 Nunquam firma manet tua mens stultissima, namque
 Hæc seguitat mattæ semper capriccia Lunæ ,
 Quæ te per nasum Bufali de more strasinat .
 Non puto quod multum mihi sit fadigare bisognum
 Belligeri Martis propter mostrare paziam .
 Pazziam dico potius quin dicere possum
 Mille paziazas, nec erit mea lingua bosarda ,
 Omne etenim quodcūque facit, quodcūque comandat
 Expressam insaniam cognoscitur esse daverum
 Illa sed ex tantis mihi paret pulcrior altris ,
 Quando meretriculæ Veneris guidatus amore ,
 Ejusdem in gremio dum trastullare putabat ,
 Se in quadam ferri vilupatum rete retrovat ,

Nam

Nam Vulcanus eos bramans trapolare morosos
Retia composuit quibus ambos inde piavit
Cælicolisque aliis captos monstravit Amantes,
Ad quorum vistam fundentes mille cachinos,
A pazzo & pazzos burlatos esse videntes,
Parebant super risi mangiasse menestram:
Hic alias ominitto, quas facit ille pazias.
Præcipue bianchis quando se cingit in armis,
Et scorozzatus quinta descendit ab arce,
Bella ciens, guerrasque movens, portansque batajas.
Humanoque bramans de sanguine tingere spadas,
Magnates pariter secum impazzire coercet,
Hi namque ob vanos titulos, causamque legeram
Instituunt pugnas, horrendaque prælia miscent,
Insanumque feri Martis seguitando furorem,
Consilii expertes committunt mille pazias.
Tu quoque, cui semper mens est matelica Juno,
Infantias memorare tuas me stringis adessum,
Illas præsertim, cum te zelosia Tonantis
Impazzire facit graviter tua corda travajans,
Namque hac de causa furiis agitaris iniquis,
Sæpeque lascivum cuperes castrare maritum,
Ut non estereas posset guzzare Muchiachias.
Sed quoniam tibi non conceditur ista potestas
In variis guisus coleram sfogare laboras:
Arcadiæ Regis sic bellam contra fiolam
Fecisti extirpans biondos à fronte capillos,
Ac vultum in faciem nigrum mutando ferinam,
Zampigeram brutti formasti corporis Ursam,
Sed tua fecit ei magnum pazzia favorem.
Tuque nocere putans rivalem matta juvasti,
Namque in formosam stellam conversa remansit.
Quæ inter splendores cœli simul Ursa vocatur,
Innumeras alias taceo, quas ante pazias
Fecisti, & quando faciem mentita similem

Vulpina

Ulpina miseram Semelem cum fraude gabasti,
Et quando infontem privasti lumine frontis
Tiresiam, quod contra tuam inditia mentem
Protulit, atque Jovis firmavit dicta parentis,
Et quando ipse tibi tribuit pro munere Vaccam,
Jupiter (illa etenim te fecit Vacca zelosam)
Inde timens furtum guardandam hanc Argo dedisti,
Ne robbata tui præcept conjugis esset,
Sed pocum valueri illi tunc lumina centum,
Namque ea Mercurius per semper lumina clausit,
Teque sua ad solitum beffatam fraude reliquit,
Sic sine profectu semper tu matta fuisti
Sic tua nunquam habuit finem pazzia bramatum.

Sed jam quas Fortuna facit sine lege pazzias
Carmines non longo alquantum cignare bisognat,
Cernere quamvis eas non semper possumus omnes,
Illa manigoldos tantum favet, atque ribaldos.
Numquam fueta hominum meritū guardare bonorum
Exaltat furbos, parasitos, atque gajoffos,
Poltrones, ladros, mariolos atque bricones,
Putanas, stregas, rufianas, atque bagassas,
Inalzat buffalos, & doctes cazzat abassum,
Adjuvat indignos, sed dignos ladra travajat,
Illa malos nunquam à probis distinguere novit,
Dispensat magnos orbescio more tesoros.
Non merito ac vitiis speffum concedit honores,
Pazzaque de pazzis semper tenet illa governum.
Stultitias multas pariter jam fecit Apollo,
Nunc propter coleram mattus, nunc propter Amorem
Quas nolo in parvo per adessum scribere libro
Maxima lectori namque essent tedia nostro,
Sed partem tantum referam de milibus unam,
Et quis non illum fatuum, mattumque chiamabit,
Qui vult per forzam bellam violare putinam.
Atque illam seguitans in laurum mutat amaram

Qui

Qui jocat ad ballam deposto lumine, & arcu,
Atque suum amazzat, demens giocando morosum,
Qui carrum lucis puero committit inepto.
Maxima quo bassum brusant incendia mundum,
Qui fugit à superis claro banditus olimpo,
Et factus Pastor vaccas custodit Ameri?
Qui pulsat citharam, cantat funebria verba.
Et mortos plangit teneri de more putini?
Qui secreta solet fratrum spionare Deorum,
Qui modo se pennis scoprit, modo pelle Leonis,
Qui fuit in nigrum jam trasformatus oselum,
Et qui proposito numquam stat firmus in uno,
Et qui semper habet stranos in mente furores,
Et qui semper amat magnas operare pazias.

Sed de Saturno quid me nunc dicere oportet,
Ille prior cum sit dominus Ductorque Paziae?
Innumeras lassare volo, quas ille matezzas,
Atque frenesias commisit tempore in omni,
Scire satis fuerit tali de numine pro nunc,
In quemdam mattum se trasformasse Cavallum,
Unde suam melius posset scoprire paziam,
Quæ tam magna fuit quod vecchium spinxit ineptum
Ore famescenti proprios mangiare fiolos,
Quos (Jovè detracto) devoravit more Lupino,
Hinc sicut superis est cunctis vecchior altris,
Sic mente est levior, cerebroque infanior altris.
Denique post illum mihi restat dicere de te
Jupiter, in partemque tuas scoprire pazias,
In partem dico, nam si omnes scribere vellem
Inchiosi foret, atque ingens destructo cartæ,
Illas nec possem parvo comprehendere versu,
Omnibus atque esset notas narrare novellas.
Et quis matezzas unquam contare valeret.
Quas jam fecisti magnum scordatus olimpum?
Dic modo non ne tibi grandis pazzia videtur

Lon.

Longævum manibus propriis castrasse parentem,
Testiculosque suos pelago donasse voraci?
Præterea, o quantas lascivum propter amorem
Fecisti infanias quoties mattus ante fuisti,
Dicere te bastat propriam cuccasse forellam,
Atque alias tantas olim stuprasse puellas.
Nunc faciem prendens Cigni, nunc corpora Tauri,
Nunc bruttum Satiri aspectum, nunc ora Dianæ,
Nunc veniens flavum mutatus ab æthere in aurum,
Nunc in Pastorem, nunc convertitus in Agnum,
Nunc in serpentem, nunc trasformatus in ignem,
His gaudens formis bellas osculare Madamas,
Sed non in totum mattus tunc ipse fuisti,
Quando Ganimedem, nimia prurigine tactus,
Montibus Idaliis, Aquila luctante, robasti,
Aurea qui dulci ferret tibi pocula musti,
Qui sdegnata pio placat tua pectora sguardo
Tot posset mitigare illas aliquando pazzias.
Quas tu committis, dum mittis ab æthere fulmen,
Cum quo terrificas homines, mundumque spaventas,
Sæpe bonos perdens, lassans sguazzare ribaldos,
Imperiumque tuum pazzesca lege gubernans,
Ostendis, quod habet cerebri tua testa negottam,
Clariter hinc igitur cognoscere possumus omnes
Non solum mortale genus venerare Paziam.
Numina sed cœli prompte seguitare medesman,
Omnibus inque suis illam interponere rebus,
Quin sine stultitia res nulla peracta videtur
Ipsis à superis, qui omnes matti ante fuerunt,
O felix igitur nimium, nimiumque gajarda,
O celebranda mihi totum Pazzia per orbem,
Laudibus, o semper æternis digna tropheis,
Est cui sub cœlo atque super tam magna potestas,
Et cui sunt omnes subjecti hominesque Deique.
O vos fælices, o terque, quaterque beati,

Sors quibus hanc magnam concessit habere Patronam,
Letamini, ò Pazzis vestris gaudete triumphis,
Vobis namque datur solis, sub lumine Solis
Tempus habere bonū, & mundū tguazzare per omnem
Vos semper vultum, atque animum servatis alegrum,
Non tristes albergant in vestro pectore cure,
Non dant impazzum placide fastidia menti,
Non amor, non odium à vobis cognoscitur ullum,
Non vos vanus honor, nec vos vergogna molestat,
Non vos ambitio, non unquam gloria turbat.
Vos in diportis, in letis vivere festis,
In spassis, ballis, burlis versare jocosis,
Vos claros giornos, noctes passare quietas
Semper gaudetis, non vos adversa spaventant,
Nec mancum mundi troppum vos prospera gonfiant
Maxime de vobis prendunt solatia gentes,
Omnes lætantur vestras audire matezzas.
Plurima Magnates concedunt munera vobis,
De vestro quæ solent comitatu prendere gustum,
Namque pares paribus jungi proverbialia dicunt.
Vobiscum pariter cupiunt praticare Matronæ,
Quæ faciunt vobis burlando mille favores.
Sic etenim pazzæ cum pazzis recte morantur,
Sic similis similem semper sibi stringere gaudet.

Sed qui? forte aliquis pazzus mihi dicet adessum,
An ego, qui tantas aliorum scribo pazzias
Sim sanus cerebro, aut sensu prudentior altris?
Ipse quidem (nolo querenti dicere falsum)
Me pazzum fateor prima hac florente juventa
Cumque mihi venient majoris temporis anni
Majorem spero tunc acquistare paziam
Quæ mihi sola potest contentam prebere vitam,
Æternumque meum post mortem reddere nomen,
Sed jam finis adest scribendi, nolo merendam
Perdere, millonem portavit pulcher Amintas,

Ambrosiaque mihi plenum de nectare fiascum
 Jamque meus sentit pressuti nasus odorem.
 Dextra satis scripsit, dentes mangiare comandant,
 Agrezzatque fames jejuno in ventre budellas
 Alma PAZZIA vale, pazzique valete sodales,
 Brindes faciam vobis, & vos mihi dicite bon pro.

D E L A U D I B U S B O S I Æ.

Macharonea Quinta.

Bizzaria mihi nuper bizzarica venit
 Carmine subtilem grosso celebrare BOSIAM.
 Cujus virtutes mundi bona cuncta trapassant.
 Tu mea Togna fave, tu nunc precor accipe pivam,
 Namque tuo hæc veniens dulci gonfiata labello
 Subjectum valeam tantum paregiare canendo,
 Canevam penetrare sacram, qua dulcia Bacchi
 Vina reservantur, nostrum quibus imple botazzum.
 Trinc trinc nam faciens fluet ad mendacia carmen
 Alta quidem fateor, nostris, & forcibus impar
 Materia ad laudes sforzat mea corda Bosiæ.
 Quæ foret altisoni pletro celebranda Cocai.
 Ipsa tamen quantum bastat, mea Togna, fidelis
 Pronta mihi, teneræque meæ nunc suggere menti,
 Almancum ut valeam partem scoprire suorum,
 De tot, quos porto scriptos in mente, bonorum,
 Ars miranda quidem cunctis, & dignior altris
 Est, quæ digna homini monstrat præcepta Bosiæ,
 Nosque docet spessum pro vero ostendere falsum,
 Ars miranda inquam, totum quæ continet orbis
 Et decus, & columen, nec lumine cedit olimpo:
 Hæc etenim dritto patefacit semite stradam.
 Quæ solet ad vitam quemcunque guidare beatam,
 Qua

Qua sine nemo potest culmen conscendere honoris
Qua sine non possunt homines acquirere roborem,
Qua sine quin possent dilectam perdere vitam.
Sint mihi veridici testes pia turba, poete,
Nec tantum veteres seu Græci, sive Latini,
Sed mage qui scribunt hac tempestate moderni.
Omnes formosas quondam finxere chimeras,
Omnes ad garram magnas dixere bosias,
Omnes nunc pariter mandant mendacia cartis,
Omnes de falsis librazzoz versibus implent.
Omnes ad provam mentita poemata cantant.
Nunc oculos saxis, nunc præstant fontibus aures,
Nunc flores cœlo, nunc præbent sidera pratis,
Nunc homines dicunt ammisso vivere corde.
Nunc faciunt nobis mortos parlare sepultos.
Sepe decus cœli mortali in corpore adorant.
Sepe Deos homines mendaci carmine clamant,
Hinc alios inter divinum nomen acquistant,
Hinc Cignos inter Cornacchias esse videntur
Hinc tracanasse parent totas Aganipidis undas,
Hinc celebres volucris scandunt super æthera fama,
Quid Mæcenates, aut Augusti ante fuissent,
Quid tot Romani, Græci, Teucrique Barones,
Si non cantassent illorum gesta bosardis
Carminibus Vates? quos, Carolus nomine Magnus
Cumque Paladinis Orlandus; sive Rinaldus
De tot Paganis potuissent ferre triumphos,
Si non menzognas; dixissent mille Poetæ?
Si quis habet vojã doctam seguitare poesim,
Si quis desiderat Parnasi Cignus haberi,
Atque Poetazzi famosum acquirere gridum
Non de veridicis tantummodo scribere rebus
Non libertatem veræ seguitare Camenæ,
Alta bosiarum sed eum sulcare bisognat
Æquora committens ventis sua vela gajardis.

Præcipue magnos si vult laudare Signores,
 Bravosque Duces ad cælum tollere dictis:
 Isti namque solent ad falsas currere laudes,
 Currit ut ad sonitum pivæ villanica turba,
 Ut currunt pingues ad dulcia vina Todeschi.
 Nec sentire volunt Vates, qui vera canentes
 Illorum vitam cum libertate reprendunt,
 Qui male aq̄istatos damnat pro fænore census
 Qui sine respectu Domini scelerata palesant
 Crimina, qui luxum blasmant, rabiemque Tiranni.
 Princeps ille igitur qui consequi favorem
 Ejusdemque bramatur dirum scampare furorem
 Indulgens studeat verum coprire canendo,
 Atque idem sapiens lingua vitare loquendo
 Ut solet accortus scopulos vitare nochierus,
 Ne se pœniteat tandem scripsisse, quod illi
 Plusquam blasphemam fuerat de jure tacendum.
 Si sunt veridici (ut dicunt proverbia) matti
 Mattus erit certe gaudet qui dicere verum.
 Petrus Aretinus quondam, qui vera loquendo
 Occultas hominum voluit scoprire magagnas;
 Quam fecit grossum errorem lassando Bosiam?
 Cognovit tandem sua cum stropiata vidisset
 Membra, suasque simul (qualis calamita) ganassas
 Ad se taglientes ferri traxisse pugnales.
 Post illum pariter quidam venere balordi,
 Qui volvere Petri stilum seguitare canendo,
 Libera scribentes veraci carmina penna;
 Sed veritatis veras in præmia pœnas
 Tunc habuere, diu nec abandonata remansit
 Ipsa Bosia, suos quæ præstium tradidit hostes
 Aut in perpetuum ad scurum presone tenendos,
 Aut belle caldi ad forcem per colla picandos.
 Vera exempla juvant Foelix quicumque dolore
 Alterius scampare suum dediscit acortus.

Ipse alios moneo : sed jam veniamus ad altros
 Effectus celebres , divina ac laude colendos ,
 Quos veneranda solet secum portare Bosia .
 Quomodo tot facerent uxores contra maritos
 Quando secretas , quas portant vertice cornas ,
 Discoprire volunt , tectasque trovare magagnas ?
 Quomodo sestessas , inquam , defendere possent ,
 Ipse bosiarum si non succurreret usus ?
 Innumeras quondam quas laberintus Amoris
 Perdidit , & crudæ carnis riagula tiravit ,
 Quis salvavit eas nisi virtus sola Bosiæ ?
 O quantæ in simili studio perfecta tenentes
 Præcepta , audaci vultu miracula promunt ?
 O quot valentes falso sub tegmine verum ,
 Confortes faciunt pro blanco cernere nigrum .
 O quot menzognæ vivunt sub veste copertæ ,
 Quas nos Penelopæ pensamus texere telam ,
 Et passant noctes caro sub Amante beatas .
 Mille quidem illustres , claro de sanguine natæ
 Nunc sine honore forent , indignæ fabula plebis :
 Si propria hoc velo cautæ non facta coprarent
 Si largum menzogna illis non daret ajutum .
 Ipse alias inter cœlesti hac dote peritas
 Unam cognosco , uxorem quam duxit Amintas
 (Hujus sed taceo verum nunc nomen Amintæ)
 Qui licet in foro sit doctoratus utroque ,
 Non tamen in foro mulieris ponere legem
 Legibus is potuit . Non curat fœmina leges ,
 Hæc etenim multas etiam presente marito
 Scit tramas ordire , suis quibus inde morosis
 Gaudeat , atque suum fingit sic callida factum .
 Quod cum Doctorem tortis de fusibus ornat ,
 Ille putat sanctas illam perficere cosas ,
 Tantum in mortali possunt mendacia corde ,
 Tantum pulcra valet nos incantare Bosia .

Femina queque sapit grossas plantare carottas
 Garruloque portans tot semper in ore bosias,
 Quot portare solet juvenili in vertice crines:
 Femina fingendi perfectam possidet artem.
 Ac veluti lucem Phœbus flammeque calorem,
 Munera sic fraudis conservat, & illa dolose,
 Hanc etenim imprimis fecit natura bosardam
 Ipsa deinde bramans proprium exercere talentum,
 Ingeniosa suas discit polire bosias,
 Quas te non mancum constringit credere, quam si
 Essent veridici Vangelia Sancta Joannis.

Ipsa tamen Virtus que nos mentire comandat,
 Ut cunctis prodest, sic necessaria cunctis
 Exstitit, hanc, omnes pronti sequitare renemur,
 Hæc etenim nobis est semper scorta fidelis,
 Hæc nostros pariter primæva etate parentes
 Plurima conduxit tranquillæ ad commoda vitæ,
 Hæc sua ab initio traxit principia mundi,
 Esseque per cursus Solis non desinet unquam,
 Hæc similes facit Prophetis esse Poetas,
 Illi de rebus dixerunt vera futuris
 Hi de præteritis semper mendacia dicunt,
 Hæc ad mortales cœlo processit ab alto,
 Illam & in orbe Dei primum coluere vetusti,
 Primior in Delpho populis vendivit Apollo
 Dilectam grossis grossa mercede bosiam,
 Jupiter atque alii sunt illam deinde secuti.
 Dum sub diversa mutantes corpora forma
 Fraudabant bellas mentita fronte puellas,
 Hinc est, quod si aliquam volumus tirare morosam,
 Ad nostros gustus, simili cum mille bosis
 Utimur exemplo vecchiamque tenemus usanzam,
 Illi spondentes argenti munera, & auri,
 Aut robam, aut zojas, aut magni prædia campi,
 Donec ea ad nostram consentit læta richiestam,
 Sola-

Solaque fit talis dilecti causa bosia
Quod nunquam nobis concederet ipsa puella,
Si voluiffemus tunc illi dicere verum.

Hac igitur doctrina animi probantur & arte,
Hac speculativi cordis vis noscitur arte,
Hac hominis virtute diu sapientis acutum
Cernitur ingenium, cauta dum mente revolvens
Secum aliquis pensat raram invenire galantam,
Qua castronatus restans compagnus ab illo,
Neglectum jacet verum superante bosia:

Sic hodie cunctis in bandis utitur orbis.
Omnes sunt gentes hac nostra etate bosarde,
Qui scit veridicas tantum proferre parolas,
Qui libertatem sequitur nunc vera loquendi
Hic stolidus, mattus, vilis, minchionus, ineptus,
Poltronus, nequam, goffus, balordus habetur,
Sed qui panzanas sapit inventare gajardas,
Qui menzognarum noscit gonfiare vesigas,
Hic sapiens, doctus, prudens, maturus, acortus,
Nobilis, Illustris, gentilis ubique videtur.

Prima bosiarum tenuit gymnasia quondam
Græcia, quæ multos genuit studiola Magistros,
Hi scribendo diu docuerunt optima quæque
Hujus doctrine propriis præcepta paelis,
Quæ quoque diversas mundi diffusa per oras
Implevere suis totum virtutibus orbem:
Sed si cum linguis, scriptisque parentibus istud
Nobilis artis opus cunctis regionibus olim
Floruit, hoc nostro cretrevit tempore tantum
Quod parit ingentes omni sub sidere fructus.

O quantum doleo, quod non mihi fata dederunt
Nascendo patriam, quæ me docuiffet adultum
Mendaci argutas labro formare bosias:
Sed numquam genuit natos mea terra bosardos.
Nescit PONZANUS vanas formare bajardas

Ignorat celebres PONZANUS fingere frappas
 Contra menzognam gens Ponzanefca rebellis
 Vivit, & à vero non se discoſtat amico.
 Hinc Ponzanenfes nullam acquiſtare richezzam
 Ad nullos cernis mundi conſcendere honores,
 Pauperiem ſeguitant viventes more vetuſto,
 Incumbunt ſtudio, ſacros voltare quadernos
 Gaudent, & Preti tandem, Frateſque deventant,
 Et quamvis varios ſoleant cercare paefos,
 Bramoſi ex aliis propriis ſuccurrere rebus,
 Non ideo faciunt ullum ſtentando guadagnum
 Egregium, quod opus fraudis non diſcere norunt,
 Quod doctas nunquam ſapiunt plantare boſias.
 Ipſe etiam Ponzani habui, qui nomen ab Urfis,
 Quem Macaronæ Vatem dixere Stopinum,
 Hac celebri virtute carens, experſque boſiæ,
 Paupertatis onus ſpero deponere nunquam,
 Non mihi divitias concedit vera canenti.
 Non mihi Romana ullos præbet curia honores.
 Ergo alias inter terras laſſare dabandam
 Lunigianenſis Ponzani caſtra biſognat,
 Præter Ponzani parvis in mœnibus ortos,
 Plusquam perfectos homines, retrovamus ubique
 Qui veri ignavas gaudent contemnere leges,
 Qui menzognarum conſtanter caſtra ſequuntur,
 Qui ſemper docto retinent in corde boſiam,
 Nec proferre illam arditæ cum fronte pavescunt.

Attamen inſignem qui vult cognoscere gentem,
 Quæ populos omnes vincit præclara ſtraneros,
 Quæ omnes doctrinas humani ſenſus avanzat,
 Quæ menzognarum meritat portare coronam,
 Quæ tulit extremam tali pro munere palmam,
 Anticam veniat.

Audiat hic magna, hic ſtupidus miranda videbit.
 Hæc etenim tellus flores, fruſtusque Boſiæ,

Tem-

Tempus in omne parit, qui ex omni parte probati
Cætera cum propriis meritis mendacia passant.

Hic ubi tot quondam Heroes, bravique Barones,

Bellantisque Duces horrendi fulmina Martis,

Clara triumphali cinxerunt tempora lauro,

Nunc in pace sedens celebri redimita corona,

Purpureique nitens scarlati veste docta

Læta Bofia suo populo plaudente triumphat.

Hic omnes homines, quantumvis mente gazani

Aut naturaliter grosso lignamine facti,

Prestitit aguzzant cerebrum, faciuntque saputum

Ingenium, istam discunt subtiliter artem.

Hic Lombardiæ gens grossolana bosiis

Romanizando suis plusquam perfecta deventat.

Hic Bergamaschi, quos fert montagna bricones

Toscanizando simul prestum mendacia discunt,

Nec tantum hic narrat plebs Cortesana bofias:

Ast aria, & tellus parlantes ignis, & unda

Magnanimas largo raccontant ore bofias.

Hic ipsi muri, narrant hic saxa bofias,

Hic poverum, hic riccum sentis parlare bofias,

Omne tenet pectus, tenet omnis lingua bofias,

Quisque suas alii studiat contare bofias,

Quisque bramat cauta socium trapolare bofia,

Existis etenim sperat lucrare bosiis,

Proventus veros, & veræ præmia fraudis.

Est ideo tantum virtus laudanda Bosiæ,

Quantum larga suis Naturæ maxima vincit

Munera muneribus. Si quis bene guardat utrasque,

Nos nudos Natura creat sine tegmine vestis,

Ut produrre solet pegoras, asinosque, bovesque,

Non nobis panem, non præbet provida vinum

Non ulli robbam, non ulli porgit ajutum,

Ut sine travajo valeat deffendere vitam:

Cuncta sed hæc donat mortalibus alma Bofia,

Hæc

Hæc etenim cortesa suis succurrit amicis.
 Hæc menzogneris veracem porgit ajutum,
 Hæc illis raros semper concedit honores,
 Hæc pueros ditare solet, ricosque tueri,
 Hæc juvenes, vecchiosque simul conservat alegros,
 Hæc gaudere facit pueros, gaudere puellas
 Hæc facit ætheream mortales ducere vitam.
 Hæc implet totum divinis dotibus orbem,
 Hæc splendet cunctis in bandis æmula Solis,
 Hæc summa est virtutis perfectio summa bonorum,
 Inclita, magnanima, Illustris, discreta, fidelis,
 Sublimis, matura, humilis, generosa, diserta.

Sed quia dum laudes tento numerare Bosiæ
 Tentator verus tentat mea lumina somnus.
 Altaque nunc horam quartam campana sonavit,
 Otia, Togna, meo calamo concede bosardo,
 Otia dormiendi plusquam mendacia profunt.

D E L A U D I B U S A M B I T I O N I S.

Macaronea Sexta.

PArce precor, Merline pater, si nostra refundant
 Carmina quod quondam colere te copia carmen,
 Scribere sforzavit, carmen, quo contra rationem,
 Nobilis Ambitio troppum biasmata remansit
 Quis furor, aut quæ cruda tuam tunc rabbia mentem,
 Impulit? in docto potuit tam pectore idegnus?
 Excusare tamen voluisti deinde maronem
 Ipse tuum, proprio confessans ni ore Commam
 Tunc nimis à dritto tecum traviasse viaggio,
 Ventorum furiosa cohors nam perdere stradam
 Fecerat, atque illam in callem cascare finistram,
Ast

Ast ego nunc cupiens ipsius dicere quales
Sint laudes, & quantos Ambitionis honores,
Versibus unde meis validum sperabo socorsum,
Quis mea gonfiabit ventis nunc vela gajardis,
Ut dulcis intrare queat mea gundula portus?
Ipsa Comina meis tu nunc precor annue cæptis,
Ipsa meæ lætum finem concede fadighæ
Si tuus ante furor, coleram seguitando Cocai,
Quod laudaturum fuerat blasphemavit à tortum
Ambitionis opus, nunc mecum vera loquendo
Ipsa potes veram cantando palinodiam,
Omittens falsum vecchium corrigere fallum.

Omne, quod hoc bellum, carumque catatur in erbe,
Omne, quod hic nobis dignum stupore videtur,
Omne, quod hic mundum claris splendoribus ornat,
Sola quidem inventrix mirabilis atque Magistra
Ambitio, magna perfecit alacriter arte.
Hæc caput est, rendunt cui mundi membra tributum,
Hæc virtus cunctis, quæ dat virtutibus alman,
Hæc dos, quæ reliquis concedit dotibus aurum,
Hæc ars quæ claras alias supereminet artes,
Hæc in gentili, grosso hæc in pectore alozat,
Hæc ricos, poveros grandes, bassosque governat,
Hæc non mortales tantum, sed numina cœli
Omnes, & guidat dulcis compagna Planetos,
Si ridet cœlum, si fulget splendidus æther,
Si Sol auratos radios sparpagnat in orbem,
Si brillant stellæ, si porgit Luna lusorem,
Hoc facit Ambitio cujus gonfiamine cœlum,
Omniaque illius borioso lumine splendent,
Si venus, aut genitor faciunt mortalibus ullum
Servitium, quemquam spectantes ore benigno
Porgentesve illi, dum venit in orbe, favorem
Ambitionis ad hoc aura spinguntur amica,
Nam sedes propriæ virtutis flammine gonfiant,

Et

Et gaudent mundo, quos gignunt cernere partus,
 Si mare quacchiatum placidis spectatur in undis
 Æquora vicinis monstrans tranquilla Nochieris,
 Admonet, atque illos tutum carpire viaggium;
 Hoc ad opus solum propria ambitione movetur,
 Namque godit nautis talem prestare bonazzam,
 Quo magis ipsius timeant aliquando borascam.

Aspice cum radiis phœbi scaldata virescit
 Tellus, & ad nostros tornat Primavera pæsos;
 Ambitionis opes tunc mundus cernit alegras,
 Ambitio jubilans omni tunc parte triumphat,
 Ambitione tumet mollis dum ventilat aura,
 Ambitione novos ostendunt arva colores,
 Ambit one suos distendunt prata tapetos,
 Ambitione vaghi spuntant de cespite flores,
 Ambitione rubet spinosis rosa rubetis,
 Ambitione novis se vestit frondibus arbos,
 Ambitione altis rident in collibus herbæ,
 Ambitione fluunt clavis de fontibus undæ,
 Ambitione canit dulcis Rosignolus in umbra,
 Ambitione pias repetit Philomena querelas,
 Ambitione foras saltant per septa luseitæ,
 Ambitione Deus sua spicula cæcus aventat,
 Ambitione suum cantat Toniola morosum,
 Ambitione godit Zanam seguitare Tonellus,
 Nec tantum placido dominatur tempore Veris
 Ambitio, sed ei concessit summa potestas
 Æternum imperium cunctis de mensibus Anni,
 Sola nec una dies, nec sola hic præterit hora,
 Quod non insignes aquirat ubique triumphos.

Natura, arsque simul magna ambitione tumescunt
 Quam propter gaudent semper gareggiare vicissim,
 Quæ grandiores faciat studiosa fiolos.
 Hinc si leggiadram facie, bellamque putinam
 Cernimus, angelicas imitantem fronte figuras

Quæ ninfas alias cum pulchritudine avanzat,
Aut si formosum juvenem quandoque videmus,
Qui vagas habeat guanzas, vultumque galantum,
Narziso, aut Cephalo similis, pulcrove Hiacinto,
Qui quoque sub tenero nascondat pectore claros
Ingenii sensus, maturæ & mentis acumen,
Natura hoc certum formatos esse dicemus
Ambitionis ope stimulisque agitantibus illis,
Ipsa quibus facilis semper Natura guidatur,
Cætera dum format cunctis animalia bandis.

Æmula rivalem cupiens sic vincere vechiam
Ars, Admirabiles exponit gravida partus,
Quam stigmat Ambitio cupide, forzasque ministrat,
Hinc vario splendet celebris spectanda colore
Pictura, exultans facies imitare loquentes,
Hinc scultura novas fingens celeberrima formas
Scarpellando mutat varias in saxa figuras.

Nullus præterea seguitaret Apollinis artes,
Nullus voltaret docta ad gymnasia mentem,
Nullus calcaret veterum vestigia Patrum,
Nullus doctorum legeret volumina Vatum,
Nullus montaret famosi culmina Pindi,
Nullus cantaret generosi facta Gradassi,
Ambitio ni fortis ad hoc per corda tiraret,
Quis tot Aristotelem docuit componere libros?
Quis tanta antico dictavit scripta Platoni?
Quis tantos fecit Scotistas atque Thomistas?
Ambitio hos omnes solum svegiavit, & omnes,
Ambitio docuit sensus fermare profundos.
Et quis me grossas fecit seguitare Camenas,
Unde novis volui implere macaronibus orbem?
Ambitio hoc potuit, potuit quæ cuncta, potestque
Illa mihi multos (quamvis sine pondere) versus
Dictavit, multasque mihi nunc dictat Amanti:
Octavas rimas, Canzones, atque Sonettos,

Ter-

Terzettos varios, Madrigales, atque Balatas,
 Dulcis amorosas, quas ducit Epistola, rimas,
 Multaque de cerebro cavavit Idilia nostro,
 Unde suas sentire potest mea Cintia laudes,
 Unde meas audivit speffum Morosina pregheras,
 Unde gradire meos confuevit Gallia cantus,
 Unde meum mitigare solet Lucilla brusorem,
 Unde meas gaudere cupit Galatea, carezzas,
 Unde mihi speffum donat sua basia Fillis,
 Unde suos nostris coniungit Cloris amores,
 Unde mecum toto jam nomen in orbe caminat,
 Unde super cœlos exaltat Fama Stopinum,
 Precipue postquam ducens me in monte Cucagnæ
 Ambitio, propria me fecit sponte poetam,
 Hinc ego formosam potui cantare Morinam,
 Hinc claros celebrare Ladros, blasmare putanas,
 Hinc admirabilis dotes laudare Bosiæ,
 Hinc mala Gotti describere crimina morbi,
 Hinc plorare meæ tam caræ funera Gattæ,
 Hinc meritas celebris laudes narrare Paziæ,
 Hinc raris scoprire meæ Ambitionis honores,
 Hinc Ignorantis naturæ dicere dotes
 Hinc (si fata dabunt) PANIGONI prælia Regis,
 Bravuramque Ducis referam, quo florida tandem
 Subdere colla iugo potuerunt regna Cucagnæ,

Omnes Grammatici, Logici, Rethoresque disertæ
 Omnes, qui medica sanant virtute malos,
 Omnes, qui ferri curant saldare piagas.
 Omnes, qui sacras student dediscere leges,
 Omnes, qui populis cercant formare statutos,
 Omnes, qui cœli cupiunt cognoscere cursus,
 Omnes, qui cartas sacris concertibus implent.
 Omnes, qui gentis mulcent concentibus aures,
 Omnes horrendas cantant qui carmine guerras.
 Omnes, qui varios gaudent componere versos,

Nativum genium, ac propriam sequitare Minervam
 Omnibus in rebus clara Ambitione tirantur,
 Quicquid mente agitant, vel quicquid voce comandant
 Grandia magnanimi qui guardant regna Signores
 Ambitionis ad hoc stimulo spronantur acuto,
 Hinc alii naves fabricant, armantque galeras,
 Quarum fulgiferis tremolant sub remige fluctus,
 Assoldant equitum turmas, peditumque catervas,
 Impresas varias tentant, variasque batajas,
 In ferrum, flammisque ruunt stimando negotium
 Spendere, quem possent in pace tenere, tesorum,
 Hoc modo sperantes eternum acquirere nomen,

Ast alii, quorum mentem tirat ipsa voluntas
 Ingentes mundo lætantur condere moles,
 Piramidas ergunt, statuas, casamenta, colossos,
 Atria, fontanas, hortos, monumenta, capellas,
 Ædificant pontes, fortezzas, templa, palazzos,
 Excelsos arcus, turrets, & mænia, & Urbes.

Sunt alii vitam cupientes ducere alegam,
 Qui faciunt spesam buffonibus atque rufianis,
 Qui nutrire solent parasitos, atque spiones,
 Adulatores, scanfardas atque cinedos,
 Sunt quidam pariter Magnates (sed tamen istos
 Cum naso numerare queam) qui sæpe Camænis,
 Lætantur, doctosque solent spesare Poetas,
 Illorum ut cantent metro bene gesta gajardo,
 Vel magis illorum ut taceant male facta silendo;
 Sic diversa genus mundi per semita scorgit.
 Ambitio mortale. Trahit sua quemque voluptas,
 Et propriæ sequitur naturæ scemina quisquis.
 Aspice dein tantas, quæ disperguntur ubique
 Insegnas varias, armas, variasque divisas
 Impresas, scudos, stendardos, mille facendas,
 Aspice marmoreas aquilas, colubresque superbos,
 Zampigeros Urso, Tauros, pictosque Leones,

Cor.

Cornutas Lunas, flammæ, tondasque Borellas,
 Frondentes plantas, spadas, Stellasque lufentes,
 Montanas Capras, Vitulos, Taurosque bricones
 Sperones, lanzas, Hiacintos, Lilia, Rosas,
 Innumeras vario retrovatas ordine Cruces,
 Innumeras hominum, quæ monstrant gesta, Coronas
 Multaque præterea, quæ non comprehendere verlu,
 Nec numerare meo, longo nisi tempore, possem,
 Omnia quæ Ambitio cunctis monstravit, & auxit.

Postea si fiunt danzæ, si giostra paratur,
 Ad ballum si festa dies invitat Amantes,
 Si banchettatur, fiuntque bragalia Bacho,
 Ambitio ipsa docet pretiosas condere vestes.
 Ipsa bragas, cappas, collettos, atque zipones,
 Ipsa penacchiones fabricat, plantatque cimeros;
 Ipsa docet bravos Barones correre campum,
 Ipsa Ducum aurata circundat membra corazza,
 Ipsa facit lætos equites agitare bagordos,
 Ipsa facit pulchros fortesque trovare Cavallos,
 Ipsa docet ballos, varias formare coreas,
 Ipsa docet Dominæ pulchræque placere puellæ,
 Ipsa simul pinguis monstrat præcepta Culinæ,
 Ipsa Jovis dignas componit docta vivandas,
 Ambrosiæ ipsa facit dulcis trovare bevandas,
 Ambitio demum tot habet celeberrima dotes,
 Quot cælum stellas bibulas, quot lictus arenas,
 Quot Neptunus aquas, quot mutos æquora pisces,
 Quot frondes, floresque vagus, dum tornat, Aprilis,
 Ast alias inter mortales, quas docet, artes,
 Hæc liberales, largos facit, atque benignos.
 Omnes, illius qui gaudent esse seguaces.
 Ambitiosus enim grassa vult vivere mensa
 Spendit honorifice, robbam sparagnando negottam,
 Ille tenet borsam semper cortelus apertam,
 Nec stimat un figum fulvum quod possidet aurum,
 Ambi-

Ambitiosus alit generosas pectore curas,
 Ambitiosus amat magnos acquirere honores,
 Ambitiosus habet mentem, sensusque viriles:
 Ambitiosus agit tantum, quod gloria monstrat,
 Ambitiosus emit claras per vulnera laudes,
 Ambitiosus adest ubi floret maxima virtus.
 Ambitiosus adest ubi tractat turpia vulgus,
 Ambitiosus obest vitio, scelerique malorum.

Sed quid ego laudes tantas trovare laboro?
 Ambitiosus homo, nec homo, sed regia proles
 Non homo, sed patriæ prudens est arbiter urbis,
 Non homo, sed magni sapiens est Jupiter orbis,
 Magnanimus, largus, clemens, virtutis amicus,
 Nobilis, excelsus, præclarus, fortis, honestus,
 Maturus, placidus, lenis, gentilis, acortus,
 Inclitus ingenuus, generosus, splendidus, audax.

Sed video pelagum, me nunc tentasse profundum
 Ambitionis adhuc nec laudis tangere portum
 Jam mihi crassiloquo concedunt carmine torzæ:
 Ne pigeat scopulo fermare Comina viaggium,
 Donec nostra novo gonfietur vela levanto.

G A T T A M R O S A M

A M I L I T E

INTERFECTAM DEPLORAT,

Macharonea Septima.

HUc precor, huc propera, excelsâ Pedrala Cucagnâ.
 Altaque per pocum Bacchi casamenta relinquens
 Ad caldas pueri Vatis descende pregheras,
 Tu lacrimis nostram, tu mæsto carmine mecum
 (Proh dolor) extinctam crudeli funere Gattam.
 Nunc sequere ipse quidem tristes (ni porgis ajutum)

F

Non

Non possum quos corde gero scoprire malannos,
 Tu mihi sola potes flebiles dictare parolas,
 Tu versus drizzare meos, quibus ipse travajum,
 Mentis, & afflictæ valeam sborrare dolores.

Heu quid ego exoptem sine cara vivere Gatta?
 Quod possum sperare bonum? quod dulce? quod heu
 Solamen retrovare queam? quo nostra recessit (heu
 Dulcis amica quies? solazzum, vita, tesorus?
 Crudelis nimium Lachesis, crudelia fata,
 Crudeles stellæ, sed tū crudelior illis
 Miles, non miles potius, sed barbarus hostis
 Non miles, sed latro rapax sicarius atrox.
 Non miles, sed Fera furens, sed perfidus Anguis,
 Non miles, nec homo, Inferni sed trenta Diavol,
 Qui tam leggiadram voluisti offendere Gattam,
 Qui tam formosam potuisti sternere Rosam.
 Qui mea cum misera solatia morte tulisti,
 Quis furor, aut quæ cura tuam tam barbara mentem
 Intravit? quæ stizza manum furibunda guidavit
 Quando meam morti voluisti tradere Gattam?
 Quam speras famam? quem queris & inde guadagnum?
 Non vergognasti quando hanc scelerate feristi?
 O bellam provam, dignos, o laude triumphos
 Vulnere mortali teneram trucidare Gatinam,
 Flore juventutis quæ dum formosa godebat,
 Narciso similis, ac Rosa simillima rosæ
 Sola meæ giornos vitæ rendebat alegros.
 Heu quid agam infelix sine te, mea Rosa? quod ultra
 Non potero lætum sine te sperare solazzum?
 Quid faciendum longa dies mihi tedia præbet?
 Quis mecum socius postquam disnavero ludet?
 Quæ mihi nocte pedes dulcis scaldabit amica?
 Dum mea dintornum gemebandus lumina volgo
 Nec revidere meam possum, velut ante, Gatinam.
 Tanta meum brancat tunc desperatio pectus.

Quod

Quod nullam valeo mentis retrovare quietem.

Sole dies caruit, caruit nox frigida stellis,
Quando tuæ clausit frontis Mors improba stellas,
Quarum siderea lustrabas lampade casam,
Quæ nunc tota dolens mecum tenebroso remansit.
Ergo tuum posthac gratiosum cernere vultum
Nec dabitur: sentire illud dulcissime gnao, gnao,
Ad cujus sonitum crudas mulcescere Tigres,
Et poteras Libici mollescere corda Leonis,
Nec tamen angelicæ potuerunt organa vocis,
Corda diabolici, & mentem placare Neronis,
Qui tua taglienti transfixit pectora spada,
Perpetuisque meum colmavit pectus afannis,

Tu meus ardor eras, mea lux, mea sola cotala,
Compagnia dico, qua nunquam carior altra?
Noctes, atque dies mecum benefida manebas,
Tu quando ad mensam me pro disnare ponebam,
Tu quando ad cœnam me Franceschina vocabat,
Præsens semper eras, faciens mihi mille carezzas,
Blanda domandabas tunc signolando vivandas,
Quando per hanc salam me passegiare videbas,
Tu pariter mecum leggiadris passibus ibas,
Si me pensosum cernebas supra cadregam,
Fronte malanconico nec non prostrata jacebas,
Si legere interdum, aut gaudebam scribere versus,
Tu quoque apud studium faciebas læta dimoram,
Quin ego sæpe videns doctos te voluere libros,
Atque sottosopram voltare volumina Vatum,
Sperabam te posse etiam dediscere lettras,
Inque Poetessæ formam transire galantam,
Sæpe subit mentem cum tu vezzosa solebas
In nostros saltare sinus, pedibusque legeris
Tota humilis, levisque meas ascendere spallas,
Sive meam pulcro frontem basare bochino,
Sive meas dulci lingua leccare ganassas,

Sive meas grato orecchias implere susuro,
 Sive meam leviter morfu perstringere dextram,
 Sive tuam drizzare covam, qua læta frequenter
 Dulce mihi fidei signum prestare solebas.
 Sepe meum guardans amoroso lumine vultum,
 Illud suave gnaum replicabas ore sonoro,
 Quo me credo tuum dominum sermone volebas
 Dicere, promittens æterni pignus amoris.

Quid memorem ingenium mentis, consilia cordis?

Destrezzam cursusque pedum, vel corporis artus
 Virtutes celebrare tuas quo carmine possem?

Bravuram, forzasque tuas, qua scribere penna?

Prodezze, artesque tuas quo promere stilo?

Imprefas, palmasque tuas qua dicere lingua?

O quoties Toppos communes fortiter hostes

Vicisti, ò quoties illorum sanguine terram

Bagnasti, ò quoties quantumque furentibus ungis

Fecisti ex illis, & acuto dente, macellum!

Ipsa quidem cauta haud mancum quam fortis, eorum

Servabas fraudes, noscebas pratica passus,

Dextra novos vecchiosque dolos scoprire sciebas,

Hinc punire bramans ea robbamenta latronum,

Affrontabas eos generosa fronte gajoffos.

Qui forzabantur rationem reddere furti,

Atque tabernario post cœnam solvere scotum,

Deque tuis manibus nunquam scampare valentes,

Pro meritis pœnam propria cum morte pagabant,

Longe igitur stabant plusquam cinquanta miaros,

Non stanzas habitare meas, non rumpere somnos,

Non in dispensa lardi rosegare mezenum,

Non libros guastare meos, non tollere biavam.

Nec nostram audebant parvam nasare cusinam,

Nam troppum invictæ metuebant vulnera Rosæ,

Quæ dente, atque ungis spinam portare solebat,

Quæ innumeras squadras Topporum misit ad orcum,

Unde

Unde triumphali testam redimita corona,
 Gattorum meruit mundo Regina vocari.
 Sed nunc quis nostram robbam salvabit ab illis?
 Illorum insidias quis discoprire valebit:
 Quis punire vigil poterit latrocinia custos?
 Quis faciet post hac studio, guardamque granaro?
 (Me miserum) jam fama tuæ prænuncia mortis,
 Nescio quo mello, illorum pervenit orecchis,
 Qui petiere domum gaudentes illico nostram,
 Hic ballant, saltant, squaquarant, faciuntque bagordū:
 Hic læti danzando tua de morte triumphant,
 Hic parent buttare zosum de nocte solarum,
 Allegras celebrant festas, sbusantque credenzam,
 Entrant in studium, quæ scribo cuncta spegazzant,
 Strappazzant pennas, in calamaria pissant,
 Sfazzati immundo bruttant de stercore libros,
 Quasque illis tendo trapolas stimando nientum
 Omnem procurant ad saccum mittere casam,
 Hi mihi cœperunt jam rosegare stivalos,
 Candelasque duas jam mangiavere ribaldi,
 Nec facit hic illos aliquis cagare stupinos.

O cur præsentem non me mea fata dederunt
 Esse, tibi quando mortem dedit improbus hostis,
 Forte aliquem miseræ potuissem porgere ajutum,
 Sive humiles spargens demisso fronte pregheras
 Impia soldati placassem corda Tiranni,
 Sive meis contra spietatum viribus usus
 In tua conversum violenti pectora dextra
 Sollicitus currens rapuissem fortiter ensen,
 Unde scapare necem potuisses forte propinquam.

Si te immatura fors perdere morte volebat,
 Talis, & astrorum fuerat bene firma voluntas,
 Extremum vitæ saltem sborrare fiatum
 In proprio lecto clemens tibi Parca dedisset:
 Ante etenim dura quam tecum falce ferisset

Ipse quidem Mortem devoto corde pregassem,
Ne tibi tajasset per adessum dura ligamen,
Unde tuum stamen fatalis Cloto filabat;
Forsthan illa tuę (si flectunt carmina, mortem)
Mossa meis precibus, slongasset tempora vitę.
Si tua, vel aliquis travajasset corpora morbus,
Seu terzana febris, seu te quartana piaffet,
Nec ego mancaſsem te governare malatam,
Portaſſetque tibi mea Franceschina Panadam,
Vel de molicula compoſtum carne guazerum,
Ut melius poſſet depreſſa reſurgere virtus,
Atque tibi ammiſſas ben preſtum reddere forzas.
Sique foret Medico pro te guarire biſognum,
Mercurialem, aut Minadoja vocaſſem,
Qui tibi toccaſſent pulſum, & male habentis orinam
Reſpiciendo ſuas ſcripſiſſent inde recettas,
Ut ſanare tuum poſſent medicamine morbum.
Tandem ſi tali mancaſſes morte nec ullum
Altorium poſſet caram tibi ferre ſalutem.
Ipſe tua almancum clauſiſſem lumina dextra,
Emeritam docto poſuiſſem carmine tombam,
Unde tua in omnes volitans poſt fama paefos,
Invidere tibi potuiſſet Gatta Petrarchę.
Interfecta jacet (heu nunc) ſine honore ſepulcri,
Ac pretioſa nimis corvis, & vermibus eſca
Egregium remanet nec vivum nomen ademptę,
Quod fuit altiſono celebrandum carmine in orbe,
Et ſempiternis tollendum ad ſidera gridis,
Hinc mage crudelis lacerat mea pectora afannus
Nec valeo pazzum cordis mitigare dolorem,
Nam mihi nil ſupereſt miſero quam plangere acerbũ,
Atque tuę ſemper giornum maledicere mortis,
Qui quoque me faceret dilectam perdere vitam,
Ni me vindictę vivum ſperanza teneret.

Certe aliquis aderit perverſi criminis ultor,

Qui

Qui percussorem valeat punire gajoffum,
 Impia mortali trappassans pectora ferro,
 Ac mangianda Lupis scelerata cadavera linquens -
 Ipse sed in tantum dira pro cuspide spadæ
 Prontus apparecchio pennam, calamare, papirum,
 Unde manigoldo æternam cum carmine guerram,
 Molar atque illum nunquam piagare ranam.
 Et prius obscuras portabit Apollo tenebras,
 Et prius usatum non porget Luna lusorem,
 Et prius ab alto cascabunt sidera cœlo,
 Et prius a terra scandent animalia cœlum,
 Et prius undisoni brusabunt æquoris unde,
 Quam cessare queam talem vilipendere furbum,
 Quam bastare queam talem biasmare codardum,
 Quam mancare queam talem strapazzare beconem
 Quam restare queam talem suspendere ladrum
 Quam tardare queam talem maledicere bojam,
 Tanta meam cæpit contra hunc sdeguationem mentem
 Quod buttare viam calamum mihi rabbia fecit:
 Siste Pedrala pedem, faciasque hoc carmine punctum.

L A M E N T A T I O

D E

PODAGRA, ET CHIRAGRA.

Macaronica Octava.

Ille ego dulcisonis solitus cantare Camænis
 Leggiadros versus, canzones, atque Sonettos.
 Octavaque rimas laudes celebrando Morinæ,
 Bellezzaque, meæ nunc me tormenta Podagræ
 Tempore continuo miserum struggentia canto
 Non tamen usatum posco tibi Phœbe socorsum,
 Nec te Clio, sacrum jubeo descendere montem,

Ut mea pierio tunc bagnes labra brodetto.
 Nam sicut lauri non meritat testa coronam,
 Sic mea casta iam dispreatz bocca bevandam.
 Parce precor nostris erroribus optime Lector,
 Nec burlare novum macaronia in arte Poetam,
 Dum breviter tristem meditor sfogare dolorem,
 Quod multi veteres jam non potuere Poetæ
 Hujus malvagio depressi crimine morbi,
 Quinimo post spallas dulces mittendo Camænas
 Vinta fuit rigidis horum patientia pœnis,
 Unde tot ad cœlum vanas sparsere querelas,
 Perdentes propriam savia cum mente rasonem,
 Nam magis hæc homines, quã Martis guerra travajat,
 De quo verus ego nunc testimonius adsum;
 Ipse quidem multos juvenili in corpore morbos
 Ante tuli, varias febres, discrimina multa,
 In quibus ipsa meum semper patientia pectus
 Armavit, fortemque simul constantia fecit:
 Nam fore me prestum fuerat speranza guaritum
 Vel prestum (si talis erat fors) denique mortum?

Sed mea me postquam crudelia fata tulerunt
 His cruciare malis, crudasque patire podagras
 Longe quidem morbos leviores esse probavi,
 Hoc omnes, dulcem zucorum: nil quisque putare
 Giandussas alias morbis cum talibus æquans,
 Hic superat crudas quas fert Hircania Tigres,
 Hic rabidos vincit Libiæ feritate Leones,
 Hic homines struggit, snervat, consumit, ammazzat
 Inferni gravior pœnis, tam crudus, & asper,
 Ipsa quod invictas illi tolerantia spallas
 Inchinat, tantamque nequit soffrire ruinam.
 Si pestem sentisset

Virtutem impatiens nunquam perficeret ullam.
 Et te, qua tutus fuerat patientia, Jobus
 Mitteret ad stufam, mandum renegaret, & ipsum
 Nec

Nec simul cum pace malum perferre valeret ,
 Nam corpus, mentemque, trahit, sforzatque talhoram ,

More furiantis strigos chiamare Diablos ,
 Misuram servat nullam , crudelis in omni
 Tempore , non medium , nec habent martiria finem .

Cum nox atra diem tenebris scussare comenzat ,
 Phœbus & ad nostrum voltat calcanea mundum
 Omnis homo placidam carpit per membra quietem
 Omnis alhora suo requiescit bestia lecto ,
 Hic habitat silvas , alterque retornat à casam ,
 Ut dormire queat donec formosa reportet ,
 Alba diem , curasque suas dimenticat omnes ,
 Sed magis incipiunt dojæ tunc fortiter artus
 Dilaniare meos , totosque ferire zenocchios ,
 Cruraque cum pedibus lacerant , spallasque fracassant
 Et manusa brazzis miseræ spiccare videntur ,
 Sic mihi dormendi meschino nulla facultas
 Præstatur , vel straccum pro tunc dare sapor
 Corpus , & alquantum grato indulgere riposo .

O quoties sensus cœnans rebibendo provavi
 Inebriare meos , multos vacuando bichieros ,
 Hac rigidos forza sperans sepelire dolores ,
 Namque solet Bacchus spessum mortalibus egris ,
 Afflictisque sua dulcedine ferre quietem ,
 Sed fuit hoc solum lignas adjungere flammis .
 Inter utrumque malū nullus mihi somnus in occhis ,
 Pax mihi nulla datur , noctem sed guerra per omnem ,
 Post tenebras lucem video , passataque noctis ,
 Tempora cerno diem , redeunt vaga lumina Solis
 Cujus in adventu tellus , & pontus , & aer
 Lætantur , gaudentque suis animalia boschis ,
 Et volueres dulci Solem cum voce salutant ,
 Non tamen ulla meam subit allegrezza coradam ,
 Non ferus ipse meis discedit ab ossibus ignis .

Mem-

Membra fracassatum nec possunt reggere corpus,
 Hinc mihi luctus atrox; lacrimæ buttantur inanes,
 Tantaque stizzatum commovit rabbia pectus,
 Ipse quod insana mihimet sum mente rebellus,
 Nec trepidum valeo coleræ moderare furorem.

Non me cum libris troppum studiare bisognat
 Ut movimenta queam cœli vel tempora Lunæ,
 Virtutesque simul stellarum discere cunctas,
 Namque mihi mandare solent variando novellam
 Et Strologum faciunt me deventare nolendo.
 O quoties ad me Mortem semmimortus apello,
 Crudelemque voco, sed mæstas illa pregheras
 Ascoltare negat, facit & mercantis orecchias,
 Nam videt hinc magrum se posse cavare guadagnum
 Languida, fatali truncans mea corpora falce.
 Forsitan & (quamvis nullam novit illa pauram
 Inviçtam æquali vibrans cum vulnere dextram)
 Horrescit spavefacta meam spectando figuram,
 Languoresque timet nostræ, dojasque Chiragræ.
 O utinam possem me illi accostare parumper,
 Pænarum & partem furtim attaccare mearum,
 Certe superba minus, mancumque severa fuisset,
 Nec tantos rigida mortales falce necaret,
 Nec tanta audaci trapolaret corpora dextra,
 Nec pede gajardo poveras pulsare tabernas,
 Nec posset celebres riccorum battere tures.
 Si manibus, pedibusque suis stropiata maneret.
 Sed quid ego indarnum vanas nunc dico pazias,
 Cum mea continuis vexentur membra magagnis?
 O dulcis nimium Sanitas, dulcissima cordis
 Spesque, salusque mei, licet illi incognita, qui te
 Possidet in duris tantum bene nota travais.
 O dulcis sanitas, quam propter quisque tenetur
 Divitias, nummos, ac omnem spendere robbam,
 Sanus enim melius mondanos portat affannos

Sanus

Sanus habet contra fortunam obsistere forzas,
Sic licet ille miser, duramque patire coactus
Pauperiem, exercens cerebrum pro pane lucrando;
Quisquis amat robbam, ricchezzas, atque tesoros,
Munera dispreat vitæ; propriamque salutem
Ad forcem fugiat, non est hic vivere dignus,
Nam plus vita valet, quam centum mille telori.

Pharmaca multa bibi, solutivos mille siropos,
Mille unctos, mille impiastros, & mille lavandas.
Milleque cerottos provavi, & mille facendas
Ut sanare meas possem medicando magagnas.
Si novus infernis Medicus venisset ab oris,
Portassetque novas medicinas, atque recettas,
Est mihi sanandi miserello tanta voluntas,
Mille quod una dies annos mihi sola videtur,
Ut videam si tale juvat medicamen, an egros
Offendat potius, cunctas sed perdo fadigas,
Et caput, ut dicunt, Asini proverbialavo.

O vos qui tantos libros, tantosque recordos
Scripsisti, Medici, varios medicando malannos,
Vestra podagrosis nec dant medicamina ajutum,
Ad forcem properate precor, Vos dico priores
Hippocrates magnus, Vicenas, atque Galenus,
Ite ad bordellam, vel quo sapientia vestra
Mittitur ad stampam cera figillata culina.
Scilicet in solis consistit gloria rebus
Famaque quæ magis sunt difficiliora medendi.

Asperam quid memorem nostri jejunia ventris?
Quid referam tantas, quas fecit bocca dietas?
Ipse quidem mollesque cibos, lautasque vivandas,
Quæ stomachum, aut nostram possent offendere testam
O divi, exigua contentus vivere mensa,
Non tamen ulla juvat, quamvis fervetur ad unguem
Regula, sobrietas nullum mihi portat ajutum.

Irasco colera mecum gonfiatus iniqua,

Sepe-

Sepeque voja venit sanctum renegare Stopinum
 Inveniens aliquos me confortare volentes,
 Consilium præstant (ò quam jocunda malato
 Dare sapiat Medicus misero consilia sanus)
 Hi retrovant prontas me consultando parolas
 Hic ait hoc prodest, audi vi sæpe bonopram,
 Ille simul prontus subjungit talia profunt,
 Alter at hos, inquit, vincet patientia casus.
 Qua levius patimur quicquid corrigere durum,
 Ipse alios vidi majori peste gravatos,
 Quos sanos tandem fecit patientia multa.
 Non mancat pariter, nostrum pro crescere sdegnum,
 Qui, quid amant, referunt stulti sua vulnera amando
 Vulneribus graviora meis, dojasque Chiragæ
 Febre Cupidinea leniores esse fatentur?
 Outinam his possem languores prebere nostros,
 Ut magis ad provam possent cognoscere verum,
 Dent sua mille mihi martiria dura Morosi,
 Spenzat & in nostro bastardus corde sagittas,
 Torqueat igne mea, quantum vult ipse, coradam,
 Ossibus accendat flammæ, brusando medullas.
 Si non sufficiunt freeze, tormenta dolores,
 Balzones, laquei, flammæ, brusamenta, catenæ,
 Det mihi mille Diablos, cum Diablis mille Megeras
 Dummodo me rendat tali languore solutum,
 Sum contentus ego Veneris intrare presonem,
 Atque laberintum, qui mattos pedit amantes.
 Hic etenim prestum possim sbalzare deforam,
 Millibus atque modis accesas spegnere flammæ,
 Legibus obediens Veneris servire paratus,
 Omnibus in rebus constans, Domineque fidelis,
 Multum in amore fides, multum constantia prodest
 Sic practicus scripsit quondam præceptos amoris,
 Sævus Amor Precibus, molestis sæpe parolis
 Placatur, lacrimisque potest aliquando moveri.

Hec si non bastant nummos adijunge pregheris,
Qui spezzare valent duras in amore catenas,
Qui placant grandes animos, mentesque retrofas,
Qui rumpunt rigidæ diamantis corda Puellæ,
Mollificant scolios, quos duro in pectore gestant,
Omnia per talem mezum sunt denique facta,
Facta, infecta simul possem quoque dice e falsa.
Mille vias retrovant, medicinas mille Morosi,
Unde Supidineas possunt saldare feritas
Quæ quoque sponte sua longo post tempore passant,
Nulla sed (heu) nostro profunt medicamina morbo
Solvere nodosam nescit medicina podagram.
Non tua borsa tibi, quamvis sit plena juvabit,
Nullus habet forzam Ruffianus ferre salutem,
Et longum tempus miseris non portat ajutum,
Quamvis cunctorum medicus solet esse malorum,
Quin magis in nobis crescit crescentibus annis
Iste dolor, tremulam solitus lacerare vechiezzam
Sed si pro meritis mundani luctus, & ægri
Corporis ipse Deus nobis deventat amicus:
Si quos hic cruciat Pœnis, tormentat afannis
Fælices tandem in cœlis facit, atque beatos,
Jam mihi jam video sedem super astra futuram,
Et pro quem patior rigidi tormenta doloris,
Per tot languores, per tot discrimina vitæ,
Digna mihi bellos inter jam stanza paratur,
Claviger ipse mihi jam jam nunc stretta recludit
Ostia, pauperibus numquam ferrata tapinis
Dummodo sit mecum solitis patientia pœnis,
Qua possunt homines certam lucrare salutem.
O pater omnipotens hanc tu precor optime presta,
Qui peccatores crudeli perdere morte
Non cupis, at potius conversos vivere gaudes.
Ipse (vides) laqueos tendit mihi dira Plutonis
Turba, nec ipsa meam linquit tentatio mentem,
Non

Non sine te valeo tales perferre trabajos,
 Sive meæ placidam barchę trovare bonazzam,
 Ideo sit de me semper tua facta voluntas,
 Spes mea namque tuis in spallis tota repossat.

CONTENTIO TRIUM

P O E T A R U M

NIZZUS, BERTOLDUS,

ET DRIAS.

Niz. **S**I quis habet vojam famosum audire Poetam,
 Ad cantus Bertolde tuos distendat orecchias.
 Te passim cantante stupent Animalia quæque,
 Muti diventat Grilli, mutæque Cicalæ,
 Cornacchiæque tacent, servantque silentia Corvi,
 Atque tuos gaudent versus sentire Pojanæ.

Bert. Desine Nizze tuis me bertezzare parolis,
 Atque tibi pocum jam nunc prodesse memento
 Vocibus indignis dignum burlare Poetam,
 Nam merito talem mundus me totus apellat,
 Tuque poetando debes mihi cedere palmam,
 Majorique tuo dovutos reddere honores.

Niz. O sine cervello, ò pazzis mens plena chimeris
 Tune tuos audes nostris præponere versus?
 Et mecum presumis amens contendere cantu?

Bert. Non ego te solū pazzum, mattumque chiamabo,
 Sed potius dominum dicam, Regemque paziaë,
 Majorem de me si dixeris te esse Poetam,
 Ipse etenim lirico multas post carmine Rimas
 Ad stampam missas, canzones, atque sonettos,
 Magnum opus aggrediens cantavi nobile bellum
 Martis, & horrendas scripsit mea penna batajis.

Pro-

Propter quod lauri meritat mea testa coronam,
Niz. Plus tostum es dignus de carta ferre coronam,
 Esseque frustatus meritas de more latronis,
 Atque super schenam tantas accipere bottas

Quanta Crenomoni robbasti carmina quondam.
Bert. Ipse Crenomoni robbavi carmina nunquam,
 Perque gulam mentis te monstrans esse bosardum,
 Dum me innocentem falso pro crimine damnas.

Niz. Non tibi mentitæque tuæ respondere dignor,
 Nam quod ego dixi bene scis non esse bosiam,
 Atque omnes troppum te noscunt essere mattum,
 Unde mihi vergogna foret contendere tecum,
 Cujus balordam tenet ignorantia mentem.

Bert. Sic ne gajoffe bonum sprezzas virtutis alumnum
 Sicne vilanezzas Phœbi manigolde ministrum?
 Sicne Poesiæ beffas sciagurate magistrum?

Niz. Pazziæ melius dixisses esse magistrum,
 O sine zucca sale, hortorum custodis imago
 Quid tibi cum musis? Phœbo quid stulte ministras?
 Vade ad bordellum, nec plus mihi rumpere testam.

Bert. Forte tibi possem tracagno rumpere schenam,
 Atque tua hac guisa rognæ grattare brusorem.
 Nec tibi, sed tantum respectum porto capuzzo,
 Sub quo mille tenes sordes, & mille magagnas,
 Attamen ipsa meam frænat patientia mentem,
 Corrigit & justum in me continentia sdegnum,
 Unde illas pocum mordaces stimo parolas,
 Quas mihi nunc omnem dixisti contra rasonem.

Niz. Quinimo pur troppū cortesum me esse provasti
 Dum me tentasti vanis confundere verbis,
 Majorem de me te vantas esse Poetam,
 Qui poetizando quacumque in carminis arte,
 Non es sufficiens mihi discalzare stivallos

Bert. Non ad nos toccat propriam decidere causam,
 Difficile est propriis in rebus noscere verum,

Sed

Sed venit ecce Drias famosus carminis auctor,
 Qui bene præclaras cognoscit Apollinis artes:
 Hic poterit certum contrastos solvere nostros,
 Juditiumque dabit nostris de versibus ipse,
 Illius dum vis te nunc submittere dictis.

Niz. Hunc ego non hominem primū vidisse recordor
 Est ne hic forte tuus venerabilis ille Poeta,
 Qui tibi quotidie Domino celebranda ministrat.

Ber. Est est qui semper scribens magnalia pangit,
 Qui cunctos alios nimia dulcedine avanzat:
 Sicut ab ipsius poteris sentire loquella.

Drias. Ille ego Parnasi Cignus, Phœbique sacerdos.
 Carmine qui Tognam cecini, Gobbumque Rialti
 Ille ego sum calor spargit qui ad sidera cantus,
 Ille ego sum, cujus concedunt versibus omnes
 Antiqui Vates laudem, palmanque moderni,
 Ille ego sum, cujus notum super æthere nomen
 Portat ad extremos sublimis fama poesis.

Niz. Ipse quidē Mamaluche, tuam jam crescere famā
 Audivi, adque meas cantus pervenit orecchias,
 Cum quo sæpe soles ranas æquare palustres,
 Omnes atque movens ad risum carmine gentes.
 Dum te grandiloquum pretendis esse poetam,
 Omnibus insulso te pro buffone palefas.

Drias. O pecus Arcadicum, ò demens, ò rustica proles
 Me ne tuis bricone potes lacerare parolis?
 Me, qui leggiadra ornavi novitate Poesim,
 Me, qui sum clarus totum mansurus in ævum
 Me, qui sum cunctis scribendo dignior altris
 Arguere indignis tu nunc sermonibus audes?
 Ipse tuos certum errores corrigere possem,
 Sed non dignior ego tecum contendere, vade
 Vade ergo ad forcā, nec nos plus ultra nojabis.

Niz. Si mihi cum doctis contentio nata fuisset,
 Doctus ego ad doctos docte respondere scirem.

Sed vos qui pecudes; estis porcina canaja

Non meritis adhuc doctorem audire loquentem.

Bert. Hinc fuge, nec nostros post ac plus aspice vultus.

Teque tuasque bajas ad stampam manda culinæ

Nam tua merdosa sunt carmina digna latrina.

Niz. Vos, vos ite viam vos hinc sgombrate boazzi,

Indignæ nostrum notolæ conspiciere solem,

Ignorantones, & stultæ fabula plebis.

Drias. O quam bellus humor dignus bastone repelli,

Sed nos indarnum hic quid plus tardamus? eamus.

Bert. Nizze vale, valeatque tuæ stultitia mentis.

Drias. Hic maneat, maneat & tecum mille malanni.

Niz. Ite asini, ite boves ad pascua, jugiter ambo,

Mille Diavolazzi vos nigra ad tartara portent.

E P I G R A M M A T A

E J U S D E M.

Quomodo sit factus Poeta.

Non mihi famosi montagnam scandere Pindi,

Nec mihi lasusum bibere Musa dedit.

Non mihi grossiloquos versus dictavit Apollo,

Nec docuit voces altisonare meas.

Tu me, tu solus fecisti, Bacche, Poetam,

Divinus Pivæ tu furoresque meæ.

Dum mea nactareo bagnabis labra liquore

Tu mihi Calliope, tu mihi Phœbus eris.

De Fritella latrone.

Robarat grassum, grossumque Fritella Vitellum,

Quem peperit domino vacca morina suo.

Dumque super spallas illum portabat à casam,

Sub tanto sudans pondere straccus, ait.

Quis me nunc panem propriis lucrare fadighis,

De sudore meo vivere meque negat?

In quandam bruttam.

Est tam brutta tibi facies, tam sporca bocazza,

Tamque

Tamque nefanda tibi lumina fronte patent,
 Quod cum te video tremebundam corde pauram
 Sentio, tum grandis me cagarola piat.
 Tu cave ne propriam videas in fonte figuram,
 Ne in te Narcisi fatta roversa cadant.
 Ille sui mortem suffriuit propter amorem,
 Ex odio posses tuque morire tui.

De mulierum cauda.

Quis diabol hanc mundo bellam cattavit usanzam,
 Gaudeat ut mulier ferre superba codam?
 Femina quæque suam vult caudam more Pavonis
 Quæ sua sub longo tegmine crura tegat.
 Nullus adhuc vestem, nullus facit, Albe gonellam,
 Quæ non sit caudæ condecorata sue.
 Diligit an tantum pompa femina caudam,
 Illam quod secum semper habere bramet?
 Quid ni? non patitur mulier sine vivere cauda,
 Hanc ante, hanc retro nocte dieque, gerit.

In bonum medicum.

Orlandus clipeo, lanza, præcintus, & ense
 Guerreggiando dedit corpora multa neci.
 Innumeros tu in pace viros imbellis amazzas.
 Orlando major nonne vocandus eris.

Ad B. Joannem Poetam.

Quis doctum esse negat, te Barbagianne, Poetam,
 Quisue tuos versus non celebrare queat.
 Doctus es, & docta componis arte sonettos,
 Qui faciunt animum strabiliare meum.
 Dum tua scripta lego cunctis incago Poetis,
 Orphæique stimo plectra sonora nihil.
 Ille liram pulsans animalia cuncta tirabat,
 Dum canis arripiunt hæc sbigotita fugam.

Ad Eundem.

Jure quidem multi te Barbagianne, vocandum
 Esse Poetazzum Martis in urbe putant;

Vincis Arionem cantando, vincis Homerum,
Tam dulcem gratas alter Apollo liram.
Ipse Arion furdos placabat in æquore fluctus,
Dum cantas subito nigra procella furit.
Cæcus Homerus erat, sed frontis lumine tantum,
Tuque vides mentis lumine talpa nihil.

Ad Aurum rubatum.

Desine jam tristes cordis palefare travajos,
Desine crespas imbre bagnare genas.
Si tibi latrones carum robavere tesorum,
Si tibi ricchezzas surripuere tuas.
Non habes hinc magnam pro te tristare casonem,
Hinc etenim nulla est perdita facta tibi.
Salvabas nummos, sunt illi nunc quoque salvi,
Spendebas nullum, nunc quoque fies idem.

In quendam.

Sanguine plebejo, & bassa de stirpe creatus.
Quid clarum Aureli, quæris in orbe genus.
An quia ricchezzis plenus, vestitus & auro,
An quia spagnolas fert tua borsa doblas.
Toto erras cœlo, claros quoque dicere stonzos
Ad Solis radios hac ratione queam.

Ad Lidiam.

Si latet ars prodest dicunt præcepta Nasonis,
Affert vergognam si manifesto patet.
Hec nimium scoperta tuis stat, Lidia guanzis
Ostenditque manus sbelletamenta tuæ,
Naturæ abscondit quam pingis mascara stampam,
Hinc minii, & sbiachæ panditur omne nefas,
Nè mirere igitur faciem si sprezzo copertam,
Mascherata mihi nulla putana placet.

In Astrologum.

Si Veneris cursus, si Solis, Maure viaggios,
Stelliferi noscis si movimenta poli,
Si coitus fredæ, si noscis cornua Lunæ,

Famofus Vates, Aftrologusque bravus,
 Cur proptiæ nescis frontis cognofcere cornas,
 Uxoris coitus & ftrologare tuæ.

Tumulus Todeschi.

Non ego per medias lanzas, per tela, per hoftes
 Cercavi æternum nomen in orbe mihi,
 Non ego Turcarum tinctum de fanguine brandum
 Portavi, & patriæ parta trophæa meæ.
 Tranquillam vixi Bacchi sub numine vitam,
 Dedita Lico mens mea tota fuit.
 Gloria fola mihi multos vacuaffe bocalos.
 Laus mihi fola bonum jam tracanaffe merum.

De Lena Ruffiana.

Quæ nunc ad bellas guidat Ruffiana Putanas
 Bertones, quondam Lena putana fuit,
 Omnia tempus habent, unam jam exercuit artem,
 Invecchiata novo fungitur officio.
 Sic bona cufinat nobis pignatta meneftram,
 Quæ fpezzata aliam deinde coprire folet.

De Menegina, & Tognazzo.

Stigabat vecchium juvenis Meneghina Tognazzum.
 Conjugii ut fructum redderet ille fibi.
 Hic fruftra cercabat ei montatus adoffum
 Uxoris rognam velle grattare fuæ.
 Sed fua perdiderat folidum braghetta drizagnum
 Spendebat dopias, & fua borfa fiapas.
 Tunc Meneghina videns, quod erat hoc perdere tēpus
 Nullaque juvabant bafia, verba, manus.
 Difpofuit foggiam tunc invenire novellam,
 Qua poffet fommam difcarigare fuam.
 Præftiter, ac tardum faltando fupra maritum
 Illius voluit tunc retinere locum.
 Hanc tamen afpiciens guifam prodeffe nientum
 Ipfe fenex ridens talia verba dedit.
 Currere fi nequeo ftroadam, quæ fcendit abaffum
 Quo-

Quomodo me in susum currere posse putas.

De Leonardo.

Sæpe solent multi nostrum biasmare Leonardum,

Uxorem quod habet, & male trattat eam.

Illum etenim dicunt alias seguitare mojas,

Solam lassando nocte cubare suam.

Ipse sed audacter causam defendit acortus,

Quodque facit valida cum ratione probat.

Est mihi cara nimis nimium dilectaque conjux;

Quam toto ille inquit pectore semper amo,

Sique alias speffum soleo calcare mojas,

Hoc solum facio pro sparagnare meam.

De Castitate Giulie.

Jure quidem castam se vivere Giulia cantat,

Nec

Nam brutezza sui cum sit nimis horrida vultus

Securam ab omni crimine rendit eam.

In Marcum sdentatum.

Cascavere tibi multi de gutture dentes,

Nec tua Marce, potest pane ganassa frui,

Tuque doles, nescisque dolens reperire casonem,

Quæ dentes valido traxit ab ore tuos.

Ipse tibi unde venit talis disgrazia dicam,

Ut pœnam agnoscas criminis esse tui.

Tam grandes parlat semper tua bocca bosias,

Tam magnasque solet dicere sæpe bajas,

Quod vergognantes tali se claudere in ore

Avulsi dentes hinc fugiere viam.

In Cæcum maritatum.

Perdere cervellum quæ te disgratia fecit.

Uxorem cum sis cæcus, habere volens.

Cornibus illa tuam si cercat cingere testam?

Quo tua damna modo posse videre putas.

An pensas guardare tuam sine lumine vaccam,

Centum oculis, Argus quod facere haud potuit?

Ad cartas solitus semper giocare Minardus,
 Omne patrimonium perdidit ille suum.
 Nunc procurator factus defendere causas,
 Cercat, & hoc sperat vivere posse modo,
 Perdendi ille tamen primam non perdit usanzam,
 Omnes nunc causas perdere namque solet.

De Duplici Unctione.

Ungere stridentem rotam solet ipse Boarus,
 Ne faciat strepitum, sed quetus axis eat,
 Ungit sæpe manus pariter Doctoris avaras,
 Sic pensat litem vincere posse, Cliens,
 Unus sed sonzam, ducatos alter adoprat,
 Nè gridet ille optans, isteque ne taceat.

De Baldo.

Lontanus steterat dilecta à conjuge Baldus,
 Bisognis cupiens remediare suis.
 Post anni spatium propriam tornavit à casam
 Bramosus Tognam tunc revidere suam.
 Hanc ideo in lecto trovavit parturientem,
 Cornua namque suo fecerat ille viro.
 Meraviliatus cercabat Baldus, an esset,
 Post bis sex menses, filius ille suus.
 Quid dubitas, respondit ei Comara gazano,
 An proles hæc sit semine nata tuo?
 Si suescunt Asinæ un annum portare poledros,
 Cur facere istessum scemina non poterit.

Resolvit questum.

Cur Lepus indretum se voltat, Marce, dimandas,
 Quando solent illum perseguitare Canes.
 Ipse oculos credo in cursum voltare retrosum,
 Quod tunc in culo lumina nulla tenet.

Ad Album Concubinarium.

Jurre quidem te Berta suum vocat, Albe fiolum,
 Quamvis non illi filius es, sed Amans.
 Dicere filiolos est nobis semper usanza, Quos

Quos gerit ad menses foemina ventre novem,
Ergo per illa novem cum te portaverit annos,
Cur te non poterit Berta chiamare suum?

Audaces fortuna juvat.

Sors levat arditos, poltrones spingit abassum,

Docta sic antiqui Musa Maronis ait.

Scire cupis tali de facto Marce, casonem?

Dicam, nec dicens ipse bosardus ero.

Foemina fortuna est, donnescam servat usanzam,

Talis nec sexum fallit usanza seuum.

Foemina namque homines solita est odiare codardos,

Hæc sed sfazzados semper amare solet.

Ad Paulum Mostrum.

Jure quidem Natura tibi jam nomina Mostri

Paule dedit, semper nam bruta mostra facis:

Si pensas aliquid, tua sunt penseria Mostrum,

Siquid agis, Mostrum sunt tua facta simul.

Si scribis nescis magnum nisi scribere mostrum,

Si parlas, mostrum sunt tua verba novum.

Non miranda tamen debet res ista videri

Nam Mostrum semper gignere Mostra solet.

De Cornelio.

Me digitis monstrant homines dum passo per urbem,

Poltronusque ajunt, eccine Beccus adest;

Sic de peccatis, quæ occulte Gellia fecit

Publice, qua causa nescio plector ego:

O sine cervelo vulgus, quæ cornua ab altris

Facta fuere prius, quomodo nostra vocas?

In Verbofum.

Quod tua lingua loquax semper fit plena novellis

Quod semper gaudes dicere mille bajas.

Quod socios inter numquam chiachiarare rafinas

Quod stuffas omnes garrulitate tua.

Non mihi quæ cunctis hæc res miranda videtur

Dum bene considero teque tuumque genus.

Nam tibi tam largam tribuit natura boeozzam,
Jure quod in verbis semper aperta manet.

In Petrum:

Si Villanus homo est, qui nescit habere creanzam,
Arcivillanum quis negat esse Petrum?
Hic alios tantum superar male namque creatos
Quantum Elephans parvam magnus avanzat ocham
Illi omnes igitur tali pro crimine cedunt:
Quantum Asino cedit grandilitate Pulex.

De Onardo qui Asinum laudaverat.

Famolas Asini laudes descripsit Onardus
Cervellum cupiens sic palefare bravum.
Mirantur multi cercantes scire casonem,
Cur talem voluit sumere materiam,
Sed non miror ego mentem scoprire Poetae,
Asinem potui nam penetrare suum,
Ille suas laudes proprias, propriasque prodezias
Naturam, ac mores notificare volens,
Magnificas Asini laudes cantavit, & artes,
Sunt etenim similes ille, Asinusque simul.
Sic quicumque legit laudem, quæ laudat Asellum,
Auctoris laudem laudis & ipse legit.

De Mauro gajardo.

Maurus ait Tauri portare in pectore forzas,
Adde quod & Tauri cornua fronte gerit.

Ad Aurelium.

Nulla tuam (Aureli) capiat meravilia mentem,
Si mea jam troppum muta Camæna tacet,
Noscere vis causam? nostros vis scire travajos,
Est penitus nummis voda crumena mihi.
Atque sine argento noster mutescit Apollo,
Nec mea Musa canit, ni mea borsa sonat.

Ad barilotum Albulum.

Es procurator doctus, doctorque Palazzi,
Es scriba, Notarius, Causidicusque simul.

Esque

Esque Pedagogus pueri, ruffianus ejusdem,
 Perfectus Medicus, Astrologusque saga,
 E cortiggiatus, sapiens, mercator acortus
 Artibus in cunctis es Barilote bonus.
 Ipsa tamen nullam portat tua tasca monetam,
 Rabiosamque sofris tempus in omne famem.
 Res miranda patet sed cunctis ista daverum,
 Albule, cuncta sapis, nil tamen inde capis.

In Hyeronimum Bonum.

Octuaginta Bonus passat Hieronymus annos,
 Bavosus, tremulus, decrepituque senex.
 Ille tamen gaudet bellas seguitare morosas,
 Vultque puellares semper adire giocos.
 Sæpe caput, barbamque pelat, fregatque ganassa
 Nec finit in speculo se vaghezare suo,
 Trinzatas portat bragas, portatque pennacchium
 Suspiransque focum narrat ubique suum.
 Magna quidem debet dici tua flamma Cupido,
 Quæ quoque sub terram corda sepulta brusat.

De Giulia Superba.

Blasphematur, falsaque chiamatur te voce superbam,
 Julia, vulgus iners nec tua facta caput,
 Ipse humilem potius vero te nomine dicam,
 Cum tua jam virtus sit bene nota mihi.
 Nam tibi non bastat.....
 Ipsa, quod, & servis semper.....

In quendam.

Omnes cervellum tibi dicunt esse legerum,
 Stultitia plenum, ac nobilitate tua,
 Sed mihi provatur non hæc opinio plebis,
 Quin falsa omnino talia dicta puto,
 Non quod cognoscam vulgus proferre bosiam,
 Aut sine, qua debet, discretionem loqui,
 Sed nullum penitus retinens tua testa cerebrum,
 Hoc leve, vel pazzum quomodo habere potest?

De

Pregabat vecchietta suum Zoanina ragazzum

Porgeret ut Dominæ basia cara suæ.

Sed Puer, ipse tuam nolo basare bocchinam,

Nam timeo dixit mordeat illa meam.

Cur timeas morsus? mulier respondit ad illum

Non ullos dentes jam mea bocca tenet.

Bravus franzosatus.

Armipotens, bravus pugnīs, atque ense tremendus,

Non minor Orlando, nec Rodomonte fui.

Nam testas, spallas, gambas, & brachia truncans

Innumeros misi ad tartara nigra viros,

Squartatique artus, svenataque corpora ferro

Fecerunt clarum nomen in orbe meum.

Terribilem, infelix, potuit sed vincere tandem

Bravuram franzæ pestis iniqua meam.

Ad Rosinam.

Est tam tincta putri tua frons, Rosina belletto,

Tamque cerusino lissa colore gena,

Quod te Naturæ manibus non esse creatam,

Bellum picturæ credo sed artis opus.

Ascontasque tuos labros proferre parolas,

O miraculum, Inquam (parlat imago) novum.

De Giorgio.

Perdiderat natos, natasque Georgius omnes.

Vivebat vedovus qui sine prole senex,

Hic lassare suo bramans de sanguine redem,

Formosæ voluit se maridare Petræ.

Sed fuit infelix prestum passare coactus

De lecto ad luctum, de talamo ad tumulum

Magna bachiocheries hominum, qui mente balordi

Ut faciant alios se sepelire volunt.

De Virgilio Vitello.

Virgilium quicumque audit parlare Vitellum,

Dum sua gonfiatus carmina vantat ovans,

Nunc

Nunc modo non Vitulum potius putat esse Maronem.

Nomina qui pariter clara Maronis habet,
Illius at carmen propriis qui ascoltat orecchis

Hunc modo non Vitulum, sed trovat esse bovem.

In Julium Zoppum, & calvum.

Define Fortunam semper chiamare ribaldam,

Quod tibi soccorsum denegat illa suum.

Non equidem grandis est hæc meraviglia, Juli,

Si bene eam tecum paragonare at velis.

Tu poltronus homo es, fortuna est scemina fortis

Tu gravis, & zoppus, currit illa levis,

Illa gerit longos galanta in fronte capillos,

Tu sporcum portas, & sine crine caput.

De Zanina, & Marito.

In die Dominico gambis dum staret apertis

Supra sedens portam bella Zanina suam;

Eja, superveniens vir dixit, claude botegam,

Hæc est nam festo clausa tenenda die.

Illa sed, hic error respondit pronta marito

Est tuus, & solus tu puniendus eris.

Namque tibi nostram toccat ferrare bottegam,

Qui clavem portas tempus in omne suam.

In quendam ad Marcum.

Monstrum horrendum ingens veneta passeggiat in urbe

Vulcanum pedibus quod somniare solet.

Gonfiatum portat pectus quasi Eolus alter,

Ventorum seguitat quem furiosa cohors,

Si guanzas, vultumque miras baccum esse fateris

Si guardas testam Pan reris esse Deum (candum)

Monstrum horrendum, ingens non est hoc Marce vo-

Corpore qui in uno Numina tanta gerit.

Senex Maritatus.

Cingara jam cupiens quædam mihi dicere sortem,

Sub qua vita fuit, mortis & hora meæ;

Te in fossam, dixit, cascando rumpere collum,

Cor-

Corpus ibique tuum fata perire volunt.
Cingaricas nosco nunc veras esse parolas,

.....

In Maledicum.

Ossibus ipsa caret, sed multis rumpere schenam,
(Sic speffum audiui dicere,) lingua facit.

Tu, qui non cessas alios blasfemare sodales.

Et gaudes verbis cuncta frapare tuis.

Guarda precor, ne vera tibi proverbia fiant

Pro lingua, & pœnam schena punita gerat.

Ad Damianum.

Quid Damiane meam non cessas rumpere testam

Dum sine aqua lætus grandia vina bibo?

Si rosegat vestes, si dissipat unda capellum,

Quid faciet capiti? quid faciet stomacho?

Ad Marcum.

Quid tantis vexas cervellum, Marce, fadighis

Quid stratis mentem nocte, dieque tuam?

Cernis ut ab unda leviter bagnata virescit

Herba, sed à nimia putrida marcet aqua.

Pectora continuæ sic spezzant nostra fadighæ,

Has moderare igitur, si tibi vita placet:

Medici Tremuli.

Tumulus.

Hoc jacet in tumulo Tremulus de gente Borella

Qui fuit in mundo medica tam bravus in arte,

Vincere quod posset vecchium medicando Galenum.

Mille impune homines nigrum mandavit ad orcum,

Non patiens longum tempus stentare malos,

Tollere cum morbis infirmos namque solebat.

Tandem post multos quos amazzavit amicos,

Mors inimica illum voluit mazzare gajoffum

Ipsa sed huic magnum fecit Mors improba tortum.

Nam salvare suum potius quam perdere amicum

Debuerat; per quem tantos tulit illa triumphos.

Ad

Ad Faustum.

Uxorem multi, multique tenere putanam,
 Hoc equidem nostro tempore, Fauste solent,
 Sed paucos castam retrovamus degere vitam,
 Et raro sancta virginitate frui.
 Scire cupis causam? largam lascivia stradam,
 Virginitas strettam sed tenet ipsa viam.
 Hinc est, quod multi campagnam currere largam
 Semita sed pauci currere stretta volunt.

Nemo contentus.

Nullus adhuc mundo vivit contentus in isto,
 Nemo valet lætus vivere forte sua.
 Pauper habet pocum, nec fovegnire bisognis
 Bastat cum pauco, brammat ut ille suis.
 Riccus habet troppum, vitium quod dicitur esse,
 Nec sapit hic vojas aquietare suas.
 Corpore sic unus, sic alter mente travajat,
 Sic pccum, & troppum non satis esse potest.

IGNORANTIA COMENDATUR.

Apoge Minerva, Pallas apoge.

*Procul hinc procul este scientię cultores,
 melancholici, cachectici.*

Ivete ignorantie Primipili salvete.

Scientiam contemnite,

nam

Si scire velitis sciatis, curiosi estis.

sic

Ut sciamini, Vani,

sic

Ut scientiam vendatis, turpis lucricupidi

Quid liber, nisi labor?

Quid

Quid magnus liber, nisi magnum malum?

Quid mirum ergo,

si.

Alexandriæ librorum quadrigenta millia.

Pulcherrimum Regiæ opulentia monumentum,

Vulcano data fuerunt.

Quid calamus nisi calamitas?

Quid attramentum, nisi res atra?

Mibi credite

Sapere est non nimium sapere.

Nero,

Si litteras nescisset speculum fuisset pietatis,

Postquam scivit,

Exemplum nefarium extitit crudelitatis;

Juliano.

Magis obfuit eruditio, quam profuit

Permansit enim universalis execranda pestis.

Scientia

Quid profuit ipsi Patriæ, & eloquentie Patri?

Quid Pitagoræ, totque aliis,

Quos

Longum esset recensere;

Avete igitur ignorantie Primipili, avete,

Scientiam contemnite,

Ignorantiam colite

Scatet erroribus profana scientia.

Ludebat B. Sabbatius I. C. Pisaurensis.

ELEGIARUM LIBER

DE CARMINIBUS

& amoribus suis.

QUI modo doctiloquas inter cantare Sorellas
 Optabam, & sacro labra bagnare lacu:
 Qui tibi jam toties quæsiui, Phebæ, focorsum,
 Cingeret ut testam laurea ferta meam.
 Nunc petezando tuas scribendi carminis artes
 Prontus abandono, teque tuosque choros.
 Nil mihi cum Musis. Pindi jam sacra valete,
 Sit modo Parnassus bella Cucagna meus.
 Leggiadros hortos, dulcis cum flumina Bacchi
 Veridicas Musas hic retrovare queam.
 Hic mihi Togna suum cantanti porget ajutum.
 Dictabis versus tuque Pedralla meos.
 Parce precor nostras, lector, blasmare Camænas
 Parce macaronicam nunc strapazzare liram.
 Grossiloquo Vati grossiloqua verba bisognant,
 Aptamagè est grossis larga camisa viris.
 Tu postquam doctos per curreris arte Poetas
 Seu Nasonis opus, sive Maronis opes
 Pacifica ad nostrum convertens lumina librum
 Gaudebis bajas inde videre meas.
 Interdum, & gravibus studios miscendo jocosas
 Tunc tibi de cerebro tristis abibit humor.
 Sic lautos inter banchettos sæpe videmus

Castagnas molles, mixtaque poma poni,
Grandia purpurei consueti ad munera Reges
Non sprezzant poveri rustica dona viri.
Si tamen ista tuis oculis indigna videntur,
Offenditque aures nostra Comina tuas.
Siste gradum, nec plura legens, hoc pone da bandam
In quo confiteor, nil guadagnabis, opus.
Hæc mihi (ni fallor) dum me meliora governant
Tempora conveniunt, dum novus annus adest.
Nullus adhuc tristis, turbat mea pectora afannus,
Solutus Amor miserum me travajare solet.
Ille meam dardis trapassat sæpe coradam.
Ille meum gaudet sæpe brusare latus,
Ille etiam grossos sforzat me scribere versus,
Nostraque cum bassis edere verba modis.
Sed quocumque sonat nostrum modulamine carmen,
Gratum est auctori, conveniensque suo.
Forſitan his studiis Bacchus, Bacchique forellæ
Æternum facient nomen in orbe meum.
Cum fera grandifono PANIGONIS prælia versu
Cum referam grandis grandia facta ducis;
Nomine qui magno magnum passavit Achillem,
Troanum vicit qui pietate virum.
Qui potuit bellam bello liberare Cucagnam,
Atque tyranniam, STENTA frenare tuam.
Bacche veni, fer opem, tuque o dilecta canenti
Auxilium quæso porrige, Togna tuum.
Mellifluam puero venam concede, Poetæ,
Qua meus haud zoppo cum pede versus eat.
Cantanti plenum moscati porge botazzum,
Quo vox bagnato dulcior ore fluat.
Inde macharonibus ghirlandam texe galantam
Hæc est nam capiti digna corona meo.

D E P U E L L Æ

Crudelitate.

Qualis boscorum frisolans Rosignolus in umbris
 Dulcisono dojas temperat ore suas.
 Qualis piscator leviat piscando fadigam
 Dum cantat laudes, bella Catina tuas.
 Talis ego ardentem pro nunc mitigare bruforem,
 Cum quo nostra puer pectora avampat amor,
 Sæpe canendo meos soleo scoprire malannos,
 Sæpe Morinellæ damna referre meæ.
 Illa meos primum sensus ladretta robavit,
 Et mea mortali corda ferivit acu.
 Corda ferivit acu, cordis nec ulla feritam
 Heu sanare potest jam medicina mei.
 Omnis habet tandem certam malatia medellam
 Solus Amor medicum non retrovare sapit,
 Cuncta guarire potest herbarum vulnera virtus
 Herba tuas plagas nulla Cupido juvat.
 Illa manus miserum quæ snembolavit Amantem
 Illa potest plagæ claudere sola viam.
 Sed mea per caldas fundo quas ore, pregheras.
 Vulnera languifono semper aperta manent,
 Surda Morina meis stat semper namque lamentis,
 Meque Tapinellum nulla querela juvat.
 Hanc amo crudelem, ingratham, sed nolo vilanam
 Dicere, & ardorem sprezzat ogn' hora meum.
 Meque, meosque diu bertezans ladra dolores
 Gaudet cum suardis me factare suis.
 Illam equidem itradas soleo seguitare per omnes,
 Sive per arva vadit, littora sive petit.
 Illam sæpe meo, quam possum, carmine laudo,
 Ut lacrimis tandem sit molesina meis.

Spendere sed passus mulieris propter amorem,
 Est laqueis ventos velle ligare leves.
 Bellezzas cantare suas, laudare fatezzas,
 Carmine costumes grandificare suos,
 Est tamquam (ut dicunt) boschis predicare desertis,
 Atque Asini in claro fonte lavare caput.
 Carmina schiumantis gonfiatas æquoris undas,
 Infernique nigros jam placavere Deos,
 Nec placare valent tenerinæ corda puellæ,
 Quæ diamantinum ferrea pectus habet.

A D A M O R E M.

TU, qui sæpe soles teneras brusare medullas,
 Nostraque cum stralis corda ferire tuis.
 Tu qui nunc istos, nunc illos vincere tentas,
 Millibus & cercas atrapolare modis.
 Cur mea, cæce, Puer tot brusas pectora flammis
 Quare meum quæris stralificare latus?
 Quid merui, assiduos quod me soffrire malannos
 Et pateris tantis me cruciare malis,
 Ipse tui nunquam sprezzavi numinis iras,
 Nec mancum forzas, quas tuus arcus habet,
 Ipse tuæ nunquam biasmavi regna parentis,
 De vobis dixit nec mea lingua malum.
 Quin flammæ, lazzosque tuos frezzasque potentes
 Alzavi ad cœlum laudibus ante meis,
 Teque mea, matremque tuam cum mente devotus
 Semper honoravi, pertimuique simul,
 Et vestras seguitans leges, præcepta, statutos
 Amborum vixi subditus imperio.
 Sed mihi quid prodest vestros cantasse triumphos,
 Atque alios inter vos honorasse Deos?
 Nulla mei pietas, nec te compassio tangit,
(Heus)

(Heus) tibi sic miserum me tribulare placet?
Quem tacies tandem nostra de morte guadagnum
Quam tibi grandezzam nostra ruina dabit?
Languida non ullum perdunt mea membra riposum
Lassa capit somni lumina nulla quies,
Munera non Cereris, dulcis non pocula Bacchi
Restorat sensus nulla vivanda meos.
Quinimo dum mangio, videor mangiare Dragones,
Suntque venena labris dum bibo vina meis,
Indeffesa meam feriunt tua tela coradam,
Flamma bruscat pectus nocte dieque meum,
Heu si rara tuam toccat clementia mentem,
Piegantur lacrimis si tua corda piis,
Præstiter altorium puero concede poetæ,
Vojaque jam mortis cesset iniqua meæ.
Nec tibi rincrescat longum post tempus amentis
Cervellum menti reddere, meque mihi,
Jam remove ardentes nostro de corde facellas
Nec pigeat tenerum refrigerare latus.
Et si nostra tuum debent soffrire brusorem,
Pectora, meschino nec manet ulla salus.
Fac saltem mecum paribus scaldata favillis
Sentiat ut flammæ bella Morina tuas.
Illa tuos nunquam bolzones sentit, & ignem
Fredda solet semper despresiare tuum.
Illa meum nunquam vult ascoltare travajum,
Bertezat guajos ac traditora meos.
Illa tuas forzas schernit, tua regna calefat,
Impia, deque mea morte triumphat ovans.
Tu si justus eris, vel me jam redde solutum,
Illa vel in laqueis sit quoque presa tuis.

AD AMOREM.

Quid prodest lacrimis semper bagnare ganaffas
 Si ridet ad lacrimas cruda Morina meas.
 Quid sborrare juvat misero sospiria corde.
 Si dum suspiro ladra Morina godit?
 Quid valet assiduas illi mandare pregheras
 Si manet ad nostras furda Morina preces?
 Quid seguitare illam, vel quid laudare ribaldam,
 Si dum laudo volat, dum sequor illa fugit?
 Cæce Puer, crudelis Amor, bastarde Cupido.
 Hæc rendis famulo præmia digna tuo?
 Hæc est dulcedo? sunt hæc tua dona? favores
 Sic tibi subjectos remunerare soles?
 Non mihi da primam tales colligere fructus
 Spondebas, nec me tanta soffrire mala.
 Ipse tuas forti fortes jam corde faettas
 Sprezzabam, & regni maxima jura tui:
 Salvus & à lazzis quos spessum tendis Amanti,
 Burlabam lætus teque tuosque dolos.
 Sed tu quid dubitas dixisti, perdere nostro,
 Subditus imperio, vel quid amare times?
 Non ne timere potest tenerinæ corda puellæ
 Quæ tibi legrezzam tempus in omne dabit?
 Aspice leggiadros oculos, vultumque ludentem
 Hinc molefina suo pectore corda latent.
 Sic tu vulpina miserum me fraude gabasti,
 Sic tibi porta meæ mentis aperta fuit.
 Hic ego principians bellam seguitare Morinam
 Cervellum potui perdere sponte meum.
 Hinc mihi mille mali veniunt hinc mille malanni,
 Hinc stratia, hinc pœnas cogor habere graves
 Hinc vado per stradam veluti lunaticus errans,
 Atque malanconico lumine guardo solum.
 Hinc

Hinc mortem bramo, carumque sborare flatum,
 Ut valeam tantis me solevasse malis,
 Tuque mei solus causa es scelere doloris,
 Ista mihi per te tota ruina venit.
 Nam sicut est altris formosior ipsa Morina,
 Sic mihi dixisti quod foret ipsa pia,
 Facta tamen troppum invenio contraria dictis,
 Promissam sequitur magna bosia tuam.
 Illa meis precibus faciens mercantis orecchias
 Est tamquam scolium, quod ferit unda maris
 Non fermare pedes, non ascoltare pochetum
 Vult quos sopportant pectora nostra guajos
 Sed tibi toccat, Amor, mentem abbassare superbam
 Rumpere quæque illud marmora pectus habet,
 Ipse patientiam (quamquis me regula fratrum
 Aspera non teneat fortiter) ante tuli.
 At mihi si prestum misero non porgis ajutum
 Strazzare in totum denique cogar eam.

AD MORINAM.

ME sforzat crudelis amor tibi scribere verlus
 Ut narrem dojas, bella Morina, meas.
 Non quod nostra tuam valeant lamenta durezzam
 Mollificare, mihi redere teque piam,
 Sed cum perdiderim mentem, propriamque coradam
 Quid pariter ventis nunc dare verba nocet?
 Nulla mihi speranza tui jam restat amoris,
 Attamen in nostro pectore vivit Amor.
 In me vivit Amor pro te quam semper amabo,
 Quamvis crudelem, quamvis amore privam.
 Hic video nostræ quæ sit conditio fortis,
 Et quantum votis fata roversa meis,
 Me stessum soleo propriamque odiare salutem

Bellezzam stultus propter amare tuam,
 Sic vitam fugio, sic mortem lætus abrazzo,
 A me vita fugit, mors mihi certa manet.
 Sola meam salvare queunt tua lumina vitam,
 In sguardis tantum stat mea vita tuis.
 Sed tu cruda fugis, sed tu sdegnosa refudas,
 Stopinum semper velle videre tuum.
 Abscondisque vagos oculos, frontemque galantam,
 (Heu mortem gaudes accelerare meam.
 Sed si te pietas miseri non tangit Amantis,
 Almancum vitæ tu miserere tuæ.
 Namque ego si morior, tu quoque cruda moribis
 Si perdo vitam, tu quoque fies idem.
 Nam sicut ipse tuo prendo de lumine vitam,
 Sic tibi de nostro vita dolore venit.
 Ipse tuo aspectu privus non vivere possum,
 Tormentisque cades tu simul absque meis.
 Ergo benignam tuum debes salvare Stopinum.
 Ni propriam vitam perdere forte cupis.

A D M O R I N A M.

CUM primo placuit læto tibi lumine sguardos
 Drizzare in faciem, bella Morina, meam;
 Cum mihi mellifluas datum est audire parolas,
 Verbaque quæ dulci dulciter ore fluunt,
 Ingressa est nostram grandis meraviglia mentem,
 Scaldavitque animum parva favilla meum,
 Parva favilla quidem, sed grandes corde favillas
 Sentio, & ardentem nunc peperisse focum,
 Hic mihi non ullo concedit tempore pacem,
 Hic me crudeliter nocte, dieque brusat,
 Taliaque indarnum smorzare incendia tento,
 Nec multum tali vivere in igne queam,

Sola

Sola quidem, tu sola meas extinguere flammās;
 Semiarsumque potes refrigerare latus.
 Tu prius in nostro jaculata es corde calorem,
 Illum tu pariter sola levare potes
 Sed misero traditora negas prestare focorum
 Læta novis tantum me lacerare malis.
 Quid prodest sdegnosa tuum travajare Stopinum,
 Quid facies hosti, si tibi spuzzat Amans,
 Si talvolta furens accedit flamma caminum,
 Ipsius brusat culmina celsa domus,
 Vilinanza ruit, gens omnis porgit ajutum,
 Utque focum smorzet, undique portat aquam.
 Ipsa sed ardori quoties succurrere nostro
 Te inzenocchionem, cara Morina, precor.
 Non pietatis aquam, sed nostris ignibus ignes
 Adjungens flammam crescere ladra facis.
 Ardentem mæsto fornacem in pectore porto,
 Maximaque ex oculis flumina spargo meis
 Non ignis smorzatur aqua, nec unda per ignem
 Fit minor, & forzam serbat uterque suam,
 Unde suas capiat vires, qui me ignis abrusat,
 Nec video lacrimæ quo mihi fonte fluant.
 Omnipotens tu solus Amor, licet orbus, & infans
 Inter mortales vivida tela geris.
 (Heu) quid amor dico? sola es tu sola Morina,
 Quæ sguardaturis digna stupore facis,
 Ergo meas tu sola potes mitigare favillas,
 Atque humida largo fonte sugare genas,
 Sic tu deinde mihi toto cantaberis orbe,
 Sic pietatis opus dicar & ipse tuæ.

AD MUSAM.

I Precor ad forcem: veniant & carmina tecum:

I Ipse tibi incago, carminibusque tuis,

Quando mihi nullum prestat, mea musa socorsum
Quando in amore nihil me tua forza juvat,
Si tibi non animum bastat placare morosam,
Nec verbis unquam sdurificare meam,
Si tua non virtus misero mihi porgit ajutum,
Nec valet angostas diminuire meas,
Quid faciam de te? cur blandimenta, tuosque
Fallaces vezzos nocte dieque sequar?
Ergo ego tam mattus fuero, tantumque balordus
In darnum ut semper me cruciare velim?
Ergo ego cercabo famam aquistare Morine
Illa meos cercat dum breviare dies?
Ergo fadigabo dotes cantare Puellæ,
Dum sprezzat laudes illa superba meas,
Quin volo plus tostum ad forcam mandare camænas,
Atque omnes versus mittere in igne meos.
Longe igitur grossæ vos hinc scampate sorellæ,
Vobiscum posthac non praticare volo.
Vosque meas flammæ, quæ jam scoprire bramastis,
Brusanda in flammis carmina projiciam,
Aspiciat vestras nunc cruda Morina favillas
Quæ nunquam voluit cæca videre meas.
Sed quid parlo miser? quales nunc dico parolas?
Quæ mentem intravit vana pazzia meam?
Ipse queam dulces abandonare Camænas,
Et trombas fidei disprefiare meæ?
Aut potero infelix) perfecti pignora amoris
Mittere crudeli dilaceranda foco?
Devoveam flammis dilectæ nomina Ninfæ
Cælestes superat quæ sine labe Deas?
Quin potius vivat, vivant & carmina secum,
Et vivat Dominæ nomen in orbe meæ.
Intactæ maneant, quas scripsi carmine cartas
Cumque illis maneat cara Morina simul,
Ipse brusabor, ego nunc solus propter amorem

In cinere ab eam solus more tui
 Unum bastabit me crudis urere flammis,
 Unum pro cunctis igne perire sat est.

DE BONI VINI

Effectibus.

Dum bona Vino bibo surgit tibi veja canendi.
 Allegrum gonfiat pectus, & ipsa meum.
 Dum bona Vina bibo doctis incago Camænis,
 Nec stimo un figum Bello rofontis aquas.
 Dum bona Vino bibo veniunt spontanier ultro
 Carmina, quæ dictat impetus ipse meri.
 Dum bona Vina bibo, bellam cantando Morinam
 In risus lacrimas sepe revolgo meas.
 Dum bona Vina bibo nullus mihi rumpere testam
 Mæstus humor, tristis cura nec ulla potest.
 Dum bona Vina bibo steriles, ceu fumus in auras
 Quicquid nostra modo corda travajat, abit.
 Dum bona Vina bibo totum me Baccus alegrum
 Tunc rendit, dulces impulit inque jocos.
 Dum bona Vina bibo, suavis me somnus achiapans
 Restaurat lenis languida membra quies.
 Dum bona Vina bibo nullam me dira paucam
 Somnia ferre solent, metor, & omnis abest.
 Dum bona Vina bibo, juvenilis chioma videtur
 Ornarique caput flore virente meum.
 Dum bona Vina bibo, felicit tempora vite
 Et passo auratos absque timore dies.
 Dum bona Vina bibo, gratos perfusus odore
 Adveneris properans guardia, lætus amo.
 Dum bona vina bibo, bellus, blandusque Cupo,
 Me chiamat ad giosbras nocte, dieque suas
 Dum bona Vina bibo, fugiunt de pectore affanni.

Et straccat sensus nulla fadiga meos.
 Dum bona vina bibo, forzas mea corda recentes,
 Accipiunt cyato facta gajarda meo.
 Dum bona Vina bibo, nil me Mors cruda spaventat
 Nec timeo falzam Parca superba tuam.
 Dum bona vina bibam, felix mihi vita manebit,
 Sed moriar manchent si bona vina mihi.
 Ergo bibam, rebibamque diu, si sæpe bibendo
 Hic vivens tantis perfruor ipse bonis.

DE MORTE

AVARI.

DUm grassum Dominus Porcū amazzare comādat.
 Autumni quoniam præteriere dies.
 Per casam oernis totam treppare brigatam.
 Hæc etenim cunctis mors properata placet.
 Unus aquam portat, sivegiat alter mantice flammās
 Misam, cortellos hic gerit, ille molat.
 Expectant omnes aliquid gaudere debottum
 Ex illis morsus quæ bona Porcus habet.
 Hic pensat molles lardi salvare mezenos,
 Præssutos magros ille salare cupit.
 Unus boldones dulci de sanguine plenos,
 Ast alius grassam sperat habere gulam.
 Hic bramāt ad rostum caldas mangiare brasolas
 Ille aures teneras, sive zelare pedes.
 Vessigam pueri vacuam gonfiare parecchiant,
 Deque figatellis exaturare famem.
 Omnia sed simili fiunt quæ in funere Porci
 Exornant pariter funus Avare tuum.
 Hinc nam descendens, calzasque tirare laborans,
 Hac tua morte capit gaudia summa domus.
 Ad garam corrunt nati, corruntque nepotes,

Et

Et currunt famuli turba proterva tui.
 Hic auro sperat borsam castrare pesantem,
 Secretas cassas ille aperire cupit:
 Alter frumento pensat vodare granarum,
 Alter de caneva tollere vina studet,
 Fine tuo gaudent poveri, Fratesque, Pretique,
 Cantantes requiem, qui Lazarumque tibi,
 Candellam, offertamque tua pro morte guadagnant,
 Et pacem morto tunc veniamque tognat.
 Sic tu quod vivens indarnum solus habebas,
 Partibus in multis, te moriente cadit,
 Sic porco similis nulli das vivus ajutum,
 Quem mortus multis sordide Paule, dabis

AD EUSTACHIUM RUDIUM

MEDICUM EQUITEM.

Consilium fecere suum, quo perdere possent
 Cum Domino servum Mors fera, parca minax.
 Disposuere simul gajoffos ordine acordos,
 Ut nostros possent abbreviare dies.
 En primo assaltant longævum ætate Patronum,
 Cui solitas forzas tarda vechiezza negat,
 Hunc febre continua graviter travajare comenzant
 Assiduaque brusant interiora face.
 Heu, quænam fuerit nostra hæc disgratia, dixi,
 Num vult nos miseros nunc ruinare Deus;
 Ast ubi pro Domino devotas fundo pregheras,
 Ecce ferit pectus febris, & ipsa meum.
 Me terzana piat, lacerat mea pectora afannus
 Ut solet in pegoras incrudelire Lupus.
 Parca fusarolum, & roccam firmaverit ipsam,
 Nescia quem nostrum sit feritura prius.

Mors

Mors quoque stendebas, propter nos prendere dextrā
Solicita atque volens induciare nihil
Sed nostram Eustachi cupiens medicare magagnam,
Prestus adest prestans quod bisonat opus:
Et subito Dominum cura graviore gubernas.
Ac famulo tutam porgis amicu opem.
Hinc troncare viam, ne posset crescere morbus,
Et purgare paras, quæ nociturni times.
Sic novus Alcides gajardis ictibus Idram
Occidit, in nobis nam febris Idra fuit.
Optima provisio Rudi, prudentia, virtus
Nos tandem sanos reddit, & absque malo.
Maxima tunc tenuit Mortis meravilia mentem,
Cum palmu minasi se remanere videns.
Parca simul stupuit se noscens esse gabatam,
Et plenam muschis cernit habere manum,
Ergo nos talem vergona ferre bisognat.
Scornis, & hic dicunt sic patiendus erit?
Quindi? sic vobis Rudii præcepta commandant:
De vobis Rudius, cedit, victor adest.
Quas ergo Eustachi sancto pro munera laudes
Aut grates referat nunc mea togna tibi
O ego si possem nunc deventare Poetam.
Aut boccam aonio fonte bagnare meam.
Surgit ubi Tiram, straccus cascat in undis,
Viveret Eustacchi nomen honosque mei.
Dulcius ad te poterit cantare pedralla,
Compagnus noster si modo Baccus erit.
Compagnia quidem Bacchi solet esse Poetis.
Grata, canunt gratos, te duce Bacche sonos.
Non valet figum sine Bacco, credite versus,
Hoc dempto possum verificare nihil.
Ergo ego cum potero generosi pocula Bacchi
Sumere, plura tibi dulcius ore canam.

AD FRANCISCUM

CORRIEDANUM.

NOstra prius nullum de me tibi scripsit avifum
 Musa macaronicis assuefacta modis,
 Nolo tamen penſes me deventasse dapocum,
 Aut quantum teneor non meminisse tui.
 Nec mancum timeas, postquam me læta recepit
 Brixia, Spagnuola succubuisse manu.
 Prælia nam Bressæ Spagnuoli magna minazzant
 Ingannisque putant hanc trapolare suis
 Sed nos Marcheschum portantes corde Leonem
 Stimamus Spagnæ bella parata nadam.
 Hac igitur causa venerabilis ille Senatus,
 Quo pendet Venetum gloria magna Patrum.
 Prætorem Memum subito delexit, & urbem
 Bressanam Dominum jussit adire meum.
 Ipse quoque hunc sumpsi, sed mesto corde, caminum
 Istaque perforzam ductus ad arva veni,
 Nam mea corripuit Veneta partitus ab urbe
 Nescio quis trepido corda pavore timor,
 Compagnia mihi nullum præstabat ajutum:
 Fronte malanconicus, menteque semper eram.
 Sæpe fra me stessum, quænam disgratia dixi,
 Hæc erit, aut dotæ quæ mala causa meæ;
 Non pensando tamen potui retrovare casonem,
 Per quam tot patior nocte, dieque mala.
 Sed nunc (ah) troppum video, quod mæsta petebat,
 Quæ fuit in timido pectore cura prius.
 Scire cupis forsan quæ me fortuna travajat?
 Aut lacerat sensus quæ codesela meos?

Scire cupis? dicam quamvis non spero fucursum
Nullaque pro morbo sit medicina meo.
Heu, quia nemo potest caram mihi ferre salutem,
Nemo potest nostris remediare malis
Cæcus Amor crudelis Amor mea pectora torquet,
Continuaque brusat languida corda face.
Non tot schioporum resonant hic tif taf ad auras,
Quot mihi bolzones improbus ille tirat,
Non tot habet spadas cunctis, Francisce, boteghis
Brixia, quot spadas corde ficavit Amor.
Nec fusina quidem tantum Gardonis avampat,
Quæ facit in ferrum vertere ab igne petram.
Quantum nostra foco crematur milza recenti,
Quod durante brevi tempore pulvis ero.
Hæc fortasse tibi grandis pazzia videtur,
Judicio & damnas crimina nostra tuo.
Est pazzia quidem, pazzia grandior omni
Quæ solet in pegoras sæpe mudare viros,
Sed quisnam posset proprium non perdere sennum
Bastardus dardos dum tirat ille suos?
Quis savajam posset mentis retinere rasonem,
Quando coradellam flamma amorosa brusat.
Nullus habet forzam subitas reparare lættas
Nemo potest caldas, (heu) scapolare faces?
Nolo perhora tibi bellam laudare Morinam,
Per quam cervellum perdere facit Amor,
Nec celebrare suas stillo meliore canendas
Virtutes, frontem, lumina, verba, manus.
Nam foret inchiostri, & grandis destructio cartæ
Bellezzas vellem si numerare suas,
Scusabis igitur nostrum tu quæso travajum,
Quod tibi nulla Prius littera missa fuit.
Nam supplire quidem postac promitto, sed olla,
Me vocat ad cænam cætera turba, Vale:

127

A D M A R C U M

B O N C O M P A G N U M.

LEGGIADROS si forte cupis componere versus,
Si cupis altisonam, Marce, sonare liram.
Si breviter bramas doctam seguitando Poesim
Carmina carminibus vincere cuncta tuis,
Securam Bacchi scortam cercare bisognat,
Te dulcem Bacchi querere oportet opem:
Beccus amat vates, Beccus facit ipse Poetas:
Cantandi verum monstrat, & ille modum.
Ille Deum tacita superat virtute canorum,
Vincit Appollineas ille furore Deas.
Siquis Tribianum dulcem, Corsum veracentem
Sumpserit, ore novem pocula plena bibens.
Si quis Chiarelli, vel Grechi quinque sojettas
Suxerit, e madido gutture corda bagnans.
Hic lætam accendat pangenda ad carmina mentem
Divinus properans impetus, atque furor.
Non posset grassas unquam producere biavas
Si brusata humidis terra careret aquis
Sic bagnet bono fuerint in pectora vino
Cantando postum promere dulce nihil.
Sic versus quondam vecchi fecere Poetæ,
Funis, Orpheus, Pindaurus, Anacreon.
Virgilius, Nason, Gallus, Lucanus, Homerus
A Bacco trombas obtinuerunt suas.
Insipium scribit carmen potator aquarum,
Fredda facit fredde carmina potus aquæ.
Hunc venias igitur plenum portando botazzum
De moscatello quem tua vigna facit.
Ipse parecchiabo falsa de carne brasolam,
Quo melior nostro surgat in ore sitis.

Hic

Hic læti ad garam plenis trincando bichieris

Eove clamemus, candide numen ades.

Hic postquam totum sugabimus ambo fiascum

Cantabit numeris carmen uterque novis.

Ipse aderit Bacchus noster, divinus Apollo,

Dictabit nostros promptus & ipse metros.

Ipse meam facili gonfiabit flamine pivam.

Ipse tuam faciet dulcisonare liram.

Quid nos Parnassi culmen montare bisognat?

Quid nostra Aonio labra bagnare lacu?

Quam stulti cercamus aquã? quem scandere montem

Querimus, aut Pindi, Castaliique jugum?

Omnia vana quidem sunt pazzæ somnia mentis;

Præter quam Bacchus porgit amicus opem.

Hic aperire solet veræ dulcedinis undas,

Hic valet in placido fonte levare sitim.

Hic grossolanæ cervellum gentis aguzzat,

Hic facit altisonos fundere ab ore sonos.

Hic veram infignat scribendi carminis artem

Hic clarum sparget nomen in orbe tuum:

Hunc igitur & cura tibi seguitare Magistrum

Quo duce cantando discere magna potes.

Brindes tibi fratantum facio, fac Marce rasonem,

Nec manches ad me deinde venire, Vale.

A P P E N D I X

De Zelotipia Anglica, Gallica, Italica.

CUr Itali longe gravius quam Gallus, & Anglus
Uxorum luxus, oscula, furta ferunt;

Bestia peior ave est, cui nupsit adultera conjux

Italus est *quadrupes, Gallus, & Anglus Aves.

Gallus & Anglus aves quadrupes est Italus ergo

Ex

Ex tribus his solus cornua fert Italus,
 * Becco cornuto, hircus. † Un Cocu, Gallo
 Angle. A Cachodd. Cocu culus.

In Calvum.

Certa tuæ frontis fuerat mensura, priusquam
 Nescio quæ frondes abstulit aura tuas.
 Ex quo decussi tibi sunt de vertice crines,
 Perpetuæ frontis jam caput instar habes.
 Quanta tibi nunc sit frons dicere non potes; ergo
 Fronti nulla fides est adhibenda tuæ.

In eundem.

Calve, meos nunquam potui numerare capillos
 Nec tu (nam nulli sunt) numerare tuos.

In eundem.

Ecce tibi nulli superant in vertice crines.
 Nullus in insidia stat tibi fronte pillus.
 Omnibus amissis à tergo & fronte capillis,
 Quid tibi jam restat perdere Calve? caput.

Aenigmo.

Dic quibus hoc animal terræ nascatur in oris
 Masculus est mater cui, Mulierque pater.

Aliud ad Ponticum.

Esse duos oculos miror tibi, Pontice: cujus
 Un ocula est mater, unoculusque pater.

De cornibus problema.

Si quando sacra juratori violaverit uxor,
 Cur gerit immeritus cornua vir? Caput est

Cornutus.

Conjugis ob furtiva negotia cur ego plector?
 Corniger à populo prætereunte vocor?
 Et digitis monstror? Nam avæ non facimus ipsi
 (Arvos, nescio qui) vix ea nostra voco.

In eundem.

Si natura daret tibi cornua, tollere posses?
 Quod tibi nupta dedit, tollere nemo potest.

De

De Remedio Amoris.

Igni subtrahit lignum (jejunia servans:)

A muliere sede (ficus ab igne) procul

Si tuus istorum neutro consumitur ardor,

Uxor ducenda est. Hæc erit instar aquæ.

Insana Sanitas

Quo tibi potarum plus est in ventre Salutum,

Hoc minus epotis hiſce ſalutis habes.

Contingant utinam tales tibi mille ſalutes

Non equidem in video: mi ſatis una ſalus

Una ſalus ſanis nullam potare Salutem

Non eſt in pota vera ſalute ſalus.

In Historicos hujus ſæculi.

Mendacem historico non eſſe ſatis fuit olim,

Mendacem contra nunc ſatis eſſe ſat eſt.

Hic negat, alter ait: credet miſerabilis utri

Proxima poſteritas: hic ait: ille negat.

Scinditur historicum ſtudia in contraria vulgus

Vixque minor coſtat cui ſit habenda fides.

Historia hujus temporis.

Historias verſando peritus, id abſque periculo,

Quod docti damnis experiuntur, habes.

Nec tam multa gravis rerum experientia longo

Tempore, quam parvo te docet Historia.

Crescit & multiplicamini.

Primus homo fuerat primum res unica? poſtquam

Facta fuit mulier prima, fit ipſe duo.

Diviſum poſtquam Deus Evæ junxit damnum:

Ante velut fuerat, non duo & uno

Multiplicavit eum primo Deus ergo:

Unas, ut poſſet multiplicare magis.

Somnus, Venus.

Vos conſanguineas lethi dicam ne ſorores.

Somnes quies hominum deliciæque Venus?

Indulgere juvat Veneri ſomnoque jacentes;

Sterni.

Sternitur & dulci lectus utriusque malo.
Odit somnus iners, odit Venus improba, lucens
Est animi somnus mors, animæque Venus.

De arte amandi.

Judice me rudis est artem qui tradit amandi
Naturæ scopus est, non opus artis, amor.

Creatio mulieris.

Paulus Evangelium populo dum prædicat omni
Alloquitur * nostrum non muliebri, genus.
Orate o fratres (at non Orate sorores,)
Presbyter in missa, dum sacra musat, ait.
Temporibus divisa suis dum singula stristim,
Explicat artificis Numine facta Dei,
Qui bonus est, frustra que nihil, nec inutile fecit
Vidit, ait Moses, hoc, Deus esse bonum;
Additur hæc operi solemni clausula semper,
Excepto postquam scemina facta fuit
* Viri, patres & fratres.

Honoris Venalis.

Aurū aurumque & honor Fortune sunt bona fortis
Quidquid & humano pendet arbitrio.
Forma, valetudo, vires, bona corporis almi,
Non possunt precio, nec bona mentis, emi,
Impietas animam; est Insania vendere corpus,
Fortunam fas est vendere; fas emere.

Amor cæcus male audit.

Non videt uxoris delicta maritus amator,
Nullos amat vere vir, nisi cæcus amat.
Nil oculo contra dominum, nil creditur auri?
Est igitur claudus, non modo cæcus, Amor.

Ænigma Penelopei ad Porcum.

Est * quidam quod pene nefas mihi dicere versus
Hoc tibi vis totum Pontiliane, dari.
Syllaba prima me debetur tota marito;
Sumet tibi reliquas non ero dura duas.
* Oculum.

In Vino veritas Proverb.

Qui vadit voltando Libros pro quærere Verum,
 Ingannatus erit, si retrovare putat.
 Fallitur ò quantum, hac si quis spe ruminat omnes.
 Nasōnis fiabas, Virgiliique bajas.
 Non stat in Ingioſtro verum (mihi credite) non stat
 In Charta, Culo ferviat illa meo.
 Qui verum cattare bramas, eja utere nostro
 Conſejo, Bacchum conſule, Vina bibe.
 Quot magis ipſe bibes, fies veracior: hinc eſt
 In Vino verum quod latitare ferant,
 Ergo bibas donec multi potatio vini
 Efficiat verum te vomitare foras.

Aliud ad idem.

Inventor veri vinum eſt: bibittote Studentes,
 Quando volet verum quis retrovare bibat:
 Corruptor veri Liber eſt? Liber exulet omnis,
 Quem Budellorum fluxa medulla notet.

F I N I S.

Ursinus, Benjamin

Capriccia macaronica

Venetia 1738

P.o.lat. 1458

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10609159-5